Rostocker Dokumentenserver
Dieses Werk wurde Ihnen durch die Universitätsbibliothek Rostock zum Download bereitgestellt.
Für Fragen und Hinweise wenden Sie sich bitte an: digibib.ub@uni-rostock.de

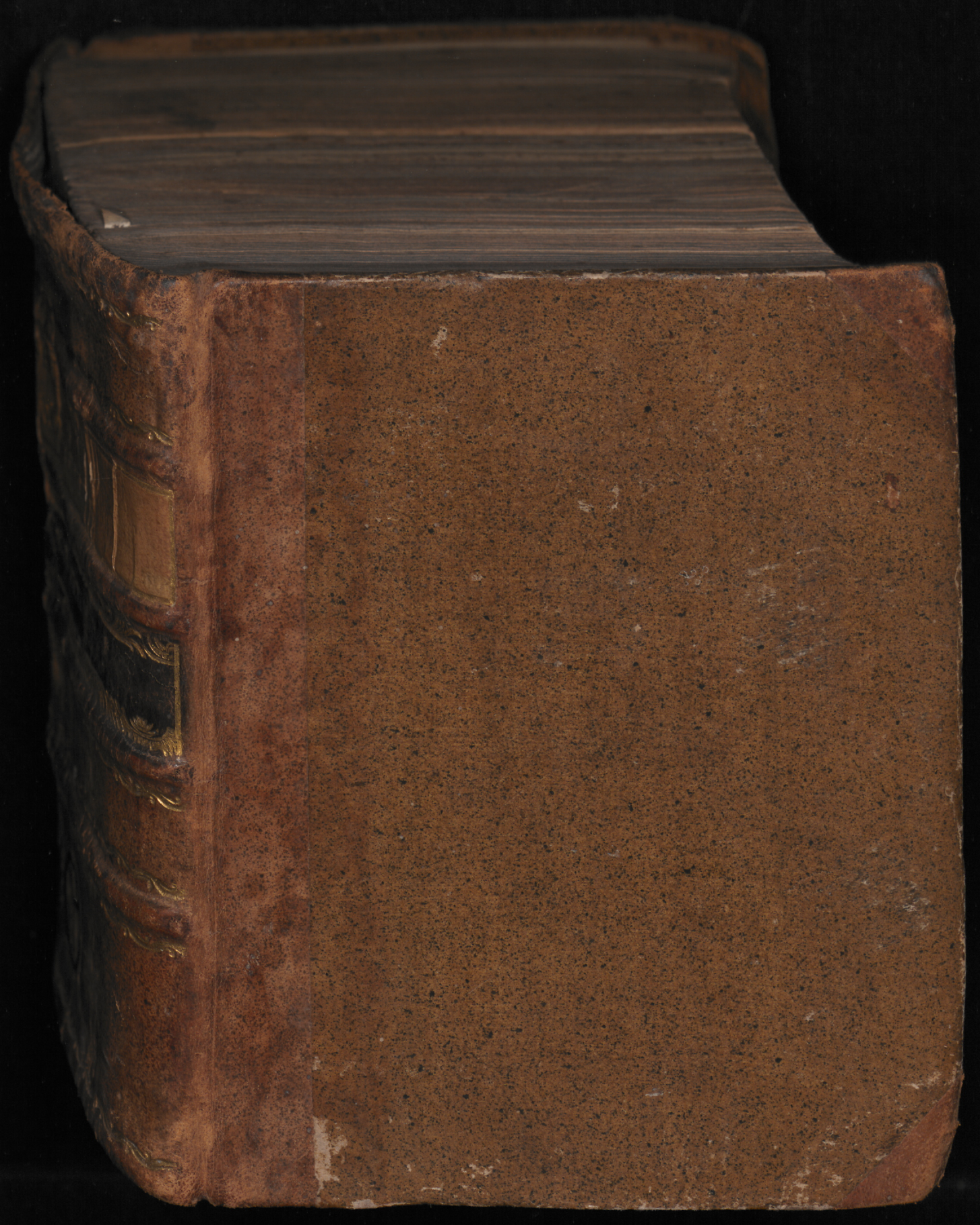
Christoph Minge

De Superioritate Territoriali, Et Eiusdem Iuribus Adfinibus : Conclusiones inaugurales

[Gießen]: Chemlinus, 1619

http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X

Druck Freier Zugang PUBLIC DOMAIN



Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0001
DFG

K. K. — 2 (154.)

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0002
DFG

1. Ludovicus, an et quatenus affectus humani in foro considerentur
2. Michaelis, de funere a filio vivo et videnti parenti facto.
3. Grafius, de eo quod justum est circa pabulatorias militum excursiones vulgo Fouragirung.
4. Fischer, de injuriis quae sunt per secundum personam.
5. Wenzer, de Pfalburgeriis.
6. Wend de poenae militum famosae
7. Weidlerus. defectuum corporis contemplatio.
8. Weidlerus de sacramentalibus.
9. Weidlerus, de usu remedii contra aedificantem adnumulationem.
10. Weidler, de eo quod justum est circa mulctas sive poenas pecuniarias, nun Geldstrafen.
11. Küstner, de mensura et anali praescriptione litterarum cambialium.
12. Kurzer, de alienatione bonorum adventitiorum.
13. Küstner, de legatis ex testamento cui clausula codicillaris inest destitato non praestandis.

14. Kraeven, de conditione masculorum et fœminarum in jure.

15. Overbeer, de concursu novercae cum privignis.

16. Crell, de monumento faciendum voluntatem testatoris faciendo.

17. Crell, de senatoribus et quatenus ex eorum facto civitas teneatur?

18. Crell, de bonis receptitii uxori testamento paterno constitutis.

19. Crell, de praescriptione petitionis hereditatis paternae et aviae.

20. Westphal, de adjumentis et cautelis jurisprudentiae naturalis rite excolendae.

21. Wernsdorf, de polygamia.

22.a Werner, de juribus vicariorum sacri romani imperii in aurea bulla expressis.

22.b Werner, de vicariatu, diss. alt: qua jura vicariorum sacr. rom. imp. in aurea bulla non expressa.

23. Werner, de actione actoria, adversus confidei jussorem in solidum competente

24. Werner, de fructibus, in trebellianicam imputandis.

35
39.

DEO FELICITER ANNVENTE,

De

SUPERIORITATE TERRITORIALI, ET EJUSDEM JURIBUS ADFINIBUS

Concluſiones inaugurales,

DECRETO ET AVTORITATE

MAGNIFICI ET AMPLISSIMI IVRISCONSVLTORVM ORDINIS IN ILLVSTRI ET CELEBERRIMA ACADEMIA Gieſſena,

PRO DOCTORALIBUS PRIVILEGIIS ET INSIGNIBUS IN UTROQUE Jure conſequendis,

Publicæ diſquiſitioni ſubjicit

CHRISTOPHORUS MINGIUS,
SUIBUSIENS. SILESIUS.

Ad diem 8. *Iulii, Anno* 1619.

Excudebat CASPARUS CHEMLINUS.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0005
DFG

VOBIS

GENEROSIS, ANTIQVO PROSAPIAE SPLENDORE, ET VERO VIRTVTVM NITORE NOBILISSIMIS ac strenuis viris,

DN. FRIDERICO **von Buch in Gördelodorff** & **Greyffenberg**/&c.

DN. JOHANNI FRIDERICO,
DN. JOACHIMO EBELIO,
DN. SIBERTO,
} Fratribus à **Buch**/

In Stolp/ Crossow/ Jelmersdorff/ Newhausen/ Schönberg/ &c. Hæreditariis.

Dominis & patronis meis æternum honorandis

OFfero hæc studia mea, quia à vobis magna ex parte sunt profecta: Vos certè studiorum meorum fuistis fulcrum & adminiculum: In vestram igitur laudē & honorem omnia rursum ut conferam, me monent ipsæ Charites: Quanquam autem encomio meo nomini vestro vix aliquid adiicere possim; cum per se virtus vestra laudabilis, & tua præsertim studia, Nobilissime Domine SIBERTE, *quorum præter alia, in discursu tuo, de processu criminali instituto, simul jam adfixo & publicato, egregium exhibes specimen & exemplum, satis & sufficienter vos extollant atque commendent; ut tamen à me quoque mnemosynon aliquod, & munificentiæ vestræ monumentum erigatur; hoc quicquid est muneris exhibere volui. Quod ut pro-innata vestra benevolentia & humanitate sereno vultu suscipiatis, & inposterum vobis me commendatum habeatis, oro.*

CHRISTOPHORUS MINGIUS,
Suibusiens. Silesius.

IN NOMINE JESU.

DE SUPERIORITATE TERRITORIALI, ET EIVSDEM juribus adfinibus.

PROOEMIUM.

CONCL. I. Omnium somnos Magistratus vigilantia, omnium ocium Magistratus labor, omnium delicias Magistratus industria, omnium deniq; vacationes Magistratus sola defendit occupatio. *Iuxta* Senec. *referente gravissimo quodam* JCto *Westphal. in Dissert. de jure principat. Concl.* 1. Iccircò etiam ars imperandi populo & rectè formandi Remp. res non minus est difficilis quàm sublimis, & scientiarum scientia. Philon. *Iud. de Creat. princ.* Fulvius Pacianus *de la arte di governare, cap.* 1. *num.* 1. Figliucci *de la Politica cap.* 1. Adeò ut Jethro sacerdos Midian ad Mosen populum judicantem dicat, *Exod.* 18. *v.* 18. rem non bonam facis, Moses, stulto labore consumeris, defatigando defatigaris, & tu & populus iste, qui tecum est, ultra vires tuas est negocium, solus id non poteris sustinere, *ubi insuper eruditè* D. Erasmus Marbachius: & Salomõ Israëlis Rex à Deo constitutus ab eodem unicè petat sapientiam & intelligentiam ingrediendi & egrediendi coram populo; quis enim potest, ait, hunc populum tuum, ô DEUS, qui tam grandis est, dignè judicare? 3. *Reg.* 3. *v.* 9. 2. *Paral.* 1. *v.* 10.

Ars imperandi difficilis.

2. Unde sicuti consilio soceri sui Moses constituit Tribunos, millenarios, & centuriones & quinquagenarios & decanos, eosque populo præfecit, ut simul judicarent eum, *v.* 20. *& seqq.* ita etiam sum-

mus Imperii noſtri Princeps & caput Imperator, poteſtas illa à Deo ordinata & conſtituta, *Ioſ. 4. v. 14. 1. Reg. 11. v. 31. Iob. 12. v. 18. cap. 34. v. 18. & 24. Ierem. 27. v. 5. 6. Dan. 2. v. 21. cap. 4. v. 14. 22. 29. Ioh. 19. v. 11. Rom. 13. v. 1. 2. & ſeqq. 1. Pet. 2. v. 13.* propter rei magnitudinem viros fortes in curarum & ſollicitudinis partem aſſumſit, illoſque dignitate illuſtri donavit, ut & ſpectatæ virtutis, & onerum eſſent Comites, autoritas, & felicitas: iſti enim proceres & Imperii noſtri ſtatus, tanquam nobilia illius capitis membra, **eingel-ibte Glieder der Käyſerlichen Majeſtät/** *R. A. de Anno 1541. in princ.* verè fulcra ſunt tantæ Majeſtatis ſplendorem ſuſtentantia, quorum præſidio dextera Imperialis potentiæ roboratur, **mit welcher Hülffe die Gewalt Käyſerlicher Macht geſtärcket wird/ dann ſie gleich als Grundfeſte vnd vnbewegliche Seulen deß H. Reichs ſeynd/** ut de Electoribus Carl. IV. in Aur. Bull. *tit. 12. & fin. 26.* §. **Wann aber/** loquitur. Et primis quidem temporibus, ut autoritate Principis conſtitutus fuit præfectus Urbi, *l. 1. l. 3. ff. de præfect. Vrb.* Præfectus Prætorio, *l. 1. ff. de offic. præfect. Prætor.* in provinciis præſes & proconſul: *tot. tit. ff. de offic. præſid. & proconſul.* Ita etiam omnia illius contemplatione & nomine Magiſtratus iſte geſſit & adminiſtravit: Translato verò ad Germanos Imperio, Magiſtratus ad certum tempus vel ad terminum vitæ conſtituebantur, certis aſſignatis ſtipendiis & ſalariis, qui poſteà ſub fide vaſallatica de provinciis, quibus præerant, inveſtiri cœperunt; unde ampliſſima illa jura territorialia ſunt orta, quemadmodum hoc latè & eleganter demonſtrat Andr. Knichen. *in tractat. de ſublimi & Reg territ. jur. cap. 1.* Cujac. *Feud. tit. 1.* Vultej. *1. Feud. cap. 1. num. 14.* Erneſt. Cothm. *4. conſil. 3. num. 3.* Gœdd. *in Reſponſ. jur. de reſtit. Baron. Vallend. num. 446.* quæ jura faciunt, ut hodiè Duces Marchiones, &c. non amplius titulo adminiſtrationis, ſed titulo patrimonii hæreditariè & perpetuo ſub qualitate, **der Landesfürſtlichen oder Landes hohen Obrigkeit/** pleniſſimam poſt Principem poteſtatem in ſuis ditionibus uſurpent. Meichſn. *deciſ. 6. n. 87. tom. 2. l. 1.*

Status Imperii fulcra ſunt Imperatoris.

Cur jura territorialia ſtatibus conceſſa.

3. Per quam munificam & prolixam dignitatum conceſſionem Imperator ſibi ſtatus voluit reddere devotiores. Cardin. Tapia *in Rubr. ff. de conſtit. Princ. c. 4. in princ.* ut ipſi urgentibus Imperii fatis eò alacrius orbem Chriſtianum adverſus hoſtes tuerentur, Ferrarienſ. Montan. 1. *Feud. cap. 1. verſ. cæterum rebus.* Vultej. *d. cap. 1. num. 14.* Crediderunt namque ſummi Principes illos eò attentiùs militaturos, ſi ſua etiam

jura

jura & rura potius quàm aliena defenderent. Balthaſ. Ayal. *de jur. offic. bell. lib.* 1. Connan. 2. *comment.* 9. *num.* 5. unde etiam in hujuſmodi feudis robur & nervos Imperii conſiſtere exiſtimârunt, Dd. F F. *c. Imperialis.* 2. *Feud.* 52. Cujac. *ad cap. un.* 1. *Feud.* 1. Andr. Knich. *de inveſtitur. Pact. cap.* 5. *num.* 257. Eſt & hæc regalis dignitas ſtatibus tanquam principum adjutoribus conceſſa in præmium virtutis & laborum, pro Republ. perpeſſorum: Cum nihil dignius ſit Principis Majeſtate, quàm benemerentibus benefacere, *l. penult. C. de donat. inter vir & vxor.* Si modò ea fiat cum delectu. Sueton. *in Tit. Veſp. lib.* 3. *cap.* 35. ut hac ratione ſimul & illuſtres familiæ conſervarentur, cùm aliâs raro fato ſempiternæ potentiæ, Tacit. *lib.* 3. & majeſtas Imperii magis redderetur manifeſta: per hanc enim liberalitatem & munificentiam ſuprema iſthæc poteſtas non imminuitur, ſed magis honorabilis, magiſque timenda efficitur. Bald. *in cap. intellecto, num.* 5. *de jurejur.* Lancellot. *Gallia. conſil.* 46. *nu.* 40. quantò namque quilibet præeſt majoribus & dignioribus, tantò & ipſe habetur major & dignior, *Nov. de defenſ. civit.* 15. *in princip.* Knichn. *in comment. de jur. non provoc. verb. Duc. Saxon. cap.* 1. *fol.* 68. & *de ſubl. terr. jur. cap.* 1. *num.* 1. eoque nobilior exiſtimatur, quò nobilius ſit ſubjectum ſecundum Ariſtot. *Novell.* 5. §. *fin.* Marzarius *conſil.* 16. *num.* 21. 63. & *ſeqq.* Afflict. *tit. quis dicatur Dux. num.* 8. *verſ. & pro hoc facit. latè* Valquius *illuſtr. quæſt. l.* 1. *in proœm. num.* 26. & *num.* 101. Præſtantius certè eſt Imperium in hominem quàm belluam; adeò ut ſemper illud egregium jactitaſſe dicant Imperatorem Carolum V. ſe in Germania Regibus, in aliis verò regnis alios mancipiis & ſervis imperare.

Quantò quis præſt majoribus, tantò ipſe major.

4. Ex quibus omnibus apparet, duplex eſſe ſtatum Imperii jus, duplicemque poteſtatem, aliam, quæ concernit ſuperiora, & conſiſtit in adminiſtratione Romani Imperii, reſpectu juris ſtatuendi de tota Republ. cum Imperatore, vel eo defuncto alium eligendi, juris ſeſſuræ ac dicendæ ſententiæ in Comitiis & alibi; aliam verò, quæ inferiora, & conſiſtit in perſonis ac rebus ditionum, quas ut provinciarum ac locorum certorum Imperii Domini ac poſſeſſores obtinent, Matthias Steph. *tractat. de jurisdict. lib.* 2. *par.* 1. *cap.* 7. *num.* 1. Quia verò quotidiana plenius ob utilitatem ſunt attingenda, *l.* 1. *princip. ff. de ſuſp. tut. l.* 25. *ff. de liberat. leg. l.* 15. §. 26. *ff. de injur.* & hæc proximè præcedentia talia, magnique ſunt effectus, Pet. de Greg. *tr. de conceſſ. Feud. quæſt.* 15. *n.* 1. *p.* 8.

Statuum Imperii jus duplex.

Iccircò de hac posteriori statuum potestate, quam recentiores vocant superioritatem territorialem, & jus territorii, vulgò die Landsfürstliche vnd Lands hohe Obrigkeit / quædam vitæ civili idonea in subsequentibus capitibus & eorundem conclusionibus proponere operæ nunc est precium: de qua materia aliquid scribere ac decidere cum sit difficile ex eo, quod nomen illud sive dignitas & res, der Fürstlichen Landes Obrigkeit vnd Oberherrligkeit / neque formâ, neque legibus & usu juris satis definita aut certis limitibus circumscripta reperiatur, adeoque juri nostro scripto incognita, & solis moribus introducta varieq; usurpata, sicuti refert Matth. Wehner *in pract. observat. verb.* Landesfürstliche Obrigkeit / & Johan Bidenbach *nobil. quæst. 1. n. 1. &c.* ex Gylman *tom. 1. symphorē. par. 1. tit. 2. vol. 1. n. 58. f. 77.* Meuchsner. *tom. 2. decis. Camer. part. 1. dec. 8. num. 54. v. 1. fol. 810. & tom. 2. part. 2. decis. 4. n. 171. fol. 260. in causa* Hirnheim / *contra* Churfürstl. Pfaltz & Ingelheim / *contra eundem*: Ideò exquisitam logicorum methodum nemo hîc expectabit; Fractionem polliceor cum Cicerone 2 *de finib.* non divisionem; ordinem, non methodum (si licet inter hæc duo distinguere cum Bart. Keckerm. *libr. 3. syst. Log. part. 3. tr. de method. c. 1.*) cum is ex rerum natura desumptus non impediat causam juris & intellectus, *l. cum pater 77. §. fidei tuæ. 12. ff. de leg. 2.* Petr. Ant. de Petra, *de fideicommissis quæst. 5. n. 88.*

Ius territoriale legibus civilibus incognitum.

Caput I.

De definitione & divisione superioritatis territorialis.

Territorii Synonyma.

5. Varia sunt vocabula, quibus universitas in proceribus Imperii designatur, præter territorium; aliquando enim exprimitur nomine ditionis, aliquando provinciæ Knich. *de subl. terr. jur. c. 1. n. 193.* nonnunquam districtus, quamvis largè, à distringendo sic dicti, *c. licet causam extra. de probat. c. un. §. præterea. in fin. 1. Feud. 5.* Bald. *tit. quæ sint regal. nu. 7.* Hier. de Mont. *tr. fin. reg. c. 7.* Monach. *tr. de jurisdictione, c. 2. n. 8.* interdum Diœceseos ad Episcopum propriè pertinentis, *l. Archigerontes, 5. C. de Episc. Aud. l. un. prin. C. ut omnes judices tam civil. c. sacrorum 34. destinct. 63.* Panormit. *in c. Rudolphus, n. 5. extr. de rescript.* Vult. 1. I. R. 13. Zas. *cons. 16. n. 47.* Etiam Imperii, *l. 7. §. 3. ff. de bon. dam. §. 1. proœm. instit. l. imperium, ff. de jurisdict.* Monach. *d. loc. num 13.* & jurisdictionis, *§. 4. Inst. de Attil. tut. l. 16. §. ult. ff. de minorib.* Regionis Schönb. *lib. 1. Polit. cap. 12.* crebriori tamen usu

territo-

territorii denominatio obtinuit, continens jus superioritatis, die hohe Landes Obrigkeit/cum omnigeno Imperio & jurisdictione: Unde etiam superioritas illa dicta est territorialis, à suo subjecto territorio, sine quo jura ejusmodi possideri nequeunt. Knich. *d. c. 1. n.* 194. 229. quæ superioritas non est absoluta & summa illa eminentia, quæ Principi seu Imperatori competit & Majest. dicitur, sed huic est analoga potestas, quæ & principalis dicitur. Hen. Göden. *cons. 3. n.* 25. Volcmar. *de jur. princ. c. 1. n. 5. & c. 7. n.* 2. sublimi & regiæ jurisdictionis lege tituloque regali dotata, Knich. *d. tr. c. 1. n.* 174. *& n.* 341. Schrad. *p. 2. c. 2. n.* 3. ab inferiori in eo distans, quod hujus respectu magistratus inferior nec omnigenã jurisdictionem, nec territorium, sed saltem districtũ, in quo jurisdictio qualis qualis exercetur, habeat, Volcmar. *d. c. 1. n.* 5. unde & hæc nostra territorialis dicitur, nec non sublime & rẽgium jus territorii, Knich. *d. cap. 1.* Gœdd. *Respons. jur. de resti. Vallend. n.* 66. & jurisdictio territorialis Matth. Steph. *tr. de jurisdict. l. 2. p. 1. c. 7. in princ.* Jus principatus, quatenus principibus competit. *Idem d. loc. n.* 1. jus inferioris Majestatis, Ant. Coler. *Sect. inaugur. de jur. Imperii* 40. Jus superius, Car. Sigon. *de regno Ital. lib. 7. in Otho. Magn.* Summa Politica potestas Jas. *in l. Imperiũ, ff. de jurisd.* Canonicis Majoritas, *tot. tit. de Majoritate*, vel majoria, majoratus, majoricatus, Paurm. *de jurisdict. l. 1. c. 8. n.* 5. In Hispania summa Regis jurisdictio Covarr. *pract. quæst. c. 2. tom.* 2. In Polonia terrestris honor & magistratus, Sattapia, Cromerus *in Chron. Polon. l. 1. fol.* 120. ex stylo curiæ Germaniæ vulgò dicitur: **Die Landesfürstliche**/ratione Principum, **R. A. zu Augspurg**/de Anno 1548. §. **Wiewol auch**/vel **die Landes oder hohe Obrigkeit**/ratione aliorum magistratuum immediatorum, vel **die Hoheit**/Gœdd. *d. respons. n.* 66. *& num.* 448. vel etiam **die Landes Ober- und Herrligkeit**/*de pace Constant.* §. *Nos Romanorum, vers. volumus.* Zigl. *comm. concl.* §. **Landsassy**/*n.* 9. & 10.

Superioritas territorialis unde dicta, & ejus synonyma.

6. Territorii vox varia est & ambigua, Knich. *d. tract. c. 1. nu.* 176. & 278. de cujus origine disputatum est inter veteres variè, alii enim à terendo, Varro. *lib. 4. de lingua Lat.* Alii à terra, hoc est, agro seu districtu, *l. 27. ff. de V. S.* Schönborn. *l. 1. Polit. cap.* 12. nomen traxisse crediderunt, Cujac. *ad l.* 53. *C. de decurionib.* quia pro terra & fundo sæpè in jure nostro ponitur, *l.* 3. *C. de natural. lib. l. nulli* 28. § *quod si. C. de Episc. & cler.* Alii territorium quasi tauritorium, id est, bobus tritum & aratro, dictum putãrunt, Isidorus 14. *orig.* 15. Schönborn. *lib. 1. Polit. c.* 12. qua in significatione territo-

Territorii homonymia, & Etymologia.

territorium etiam sumitur pro universitate agrorum, quoniam olim cum rerum cœpissent dominia, sulco ducto & possessionum & territoriorum limites designarentur. Luc. de Penn. *l. duum virum 53. num. 2. C. de decurion.* Knich. *d. tract. c. 1. num. 177. & seqq.* Alii denique à terrendo illud deduxerunt, sed alia atque alia ratione ac modo Tiber. Decian. *Respons. 123. nu. 17. & seqq. vol. 3.* vel enim à terrendis hostibus, Frontinus *in libr. de agror. qualitat.* quasi illud sit, quod hostis terrendi causa constitutum habemus, aut quod cives alicujus oppidi vel urbis hostes repellant, & territis fugatisque hostibus liberè habitent ac colant; vel à terrendis civibus ac subditis, quod magistratus intra eos fines urbis ac civitatis jus terrendi habeat Siculus Flaccus *lib. de cond. agror.* Et hæc postrema derivatio approbatur à Pomponio, *l. Pupillus 239. §. 8. ff. de V. S.* Gœdd. *ad hanc l. n. 1.* Monach. *tr. de jurisdict. c. 2. n. 3.* Knich. *de autocratia d. tract. c. 1. n. 180.* Zas. *2. cons. 11. n. 1.* Don. *17. comm. c. 9. & ibidem* Hilliger, *lit. d.* quæ nobis etiam magis hîc placet, non quidem ex eo, quòd *in d. l. pupillus*, territorium dicatur universitas agrorum, intra *fines cujusque civitatis*, oppidi vel villæ, aut hominis privati Gœdd. *d. l. n. 2.* vel terræ spacium jurisdictione munitum & armatum *secundum* Bald. *in Rubr. quæ sint regal. num. 2.* Boër. *decis. 217.* Guid. Pap. *quæst. 577.* Wehner. *pract. obs. verb.* **Landesfürstliche Obr.** Petr. Friderici Mind. *de proces. lib. 3. c. 20. n. 31.* seu locus quo clauditur & terminatur jurisdictio Germanicè **eine Landschafft oder Weichbild so weit sich ein Gebiet streckt vnd gehet** / *l. fin. ff. de jurisdict.* Monach. *d. tr. c. 2. n. 4.* Quanquam & istas acceptiones ac descriptiones suo modo ac loco veras esse non negem; sed quod ipse nominis sonus territamentum quoddam, jurisdictionem & coërcitionis superioritatem districtui cohærentem indicet, Chassan. *de just. & jur. §. 1. verb. aut territoire.* Marpurg. *consil. 30. num. 94. vol. 2.* Zach. Viet. *de exemption. concl. 28. circ. fin.* Zas. *2. consil. 16. n. 47.* cujus deductionis rationem eleganter reddit Anton. Fab. *in consultat. de monteferrat. Ducat. par. 1. pag. 43. dicens*: Territorium ideò à terrendo dictum, quod non alius jurisdictionem & terrendi potestatem habere possit, quàm Princeps supremus, aut cui Princeps jurisdictionem cum territorio dedit: Ut itaque hac ratione, pro re & materia subjecta territorium hîc pro ipsa jurisdictione inseparabiliter in districtu contenta, & districtu jurisdictionem inseparabiliter continente accipiamus. Cum Tiber. Decian. *Resp. 123. num. 24. vol. 2.* Gœdd. *d. l. pupillus. num. 2. & 3.* Bart. *in l. 1. num. 15. ff. de*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0012
DFG

ff. de jurisd. Meichsner. tom. 2. lib. 2. decis. 4. n. 116. Et hæc seperatim de nominibus dicta sufficiant; sequitur nunc, ut ea definitione aliquâ reali explicemus.

7. *Superioritas territorialis est jus & potestas summi, post Imperatorem, Imperii & dominatus, sublimi Regiaq; jurisdictionis lege, sub nomine & qualitate,* **der Landes hohen Obrigkeit** */ concessa & legitimè quæsita, regulariter in omnes territorio inclusos ordinario & proprio marte competens.* Hanc definitionem ex parte nobis suggerunt Alex. Raud. *de analog. c. 15. num.* 249. *lib.* 1. Wesemb. *cons.* 27. *n.* 29. Modest. Pistor. *cons.* 24. *num.* 1. Dauth. *de testam. n.* 36. Borcholt. *de Regal. n.* 60. Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 174. Harprecht. *de action.* §. 3. *n.* 16. Dn. D. **Reinkingk** */ tr. de legim. Secul. & Eccles. lib.* 1. *class.* 5. *cap.* 3. *nu.* 3. Joh. Jac. Winter. *dissert. Polit. jur. th.* 268. *Definitio superioritatis territorialis.*

8. *Est jus & potestas,* analoga scil. *de ua supr. concl.* 5. *ex* Volcmar. *de jur. princ. c.* 1. *& 7. summi Imperii*; idque ratione inferiorum dominiorum, in quibus quoad dominos locorum particulares, territorii appellatione veniunt, quæ singulariter feudi lege concèduntur, alioquin ad Principem vel superiorem in universum spectantia, Jason. *cons.* 146. *nu.* 40. *vol.* 2. Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 203. *&* 240. ut sunt castrum, civitas, oppidum villa, pagus vel latifundorum & agrorum multitudinem concernentia, **Lehn vnd Ritter-Güter** / vel si quæ allodii jure quis possidet, domino feudariâ conditione subjicit, Johan. Philip. *cons.* 39. *num.* 12. **eigenthümbliche Güter zu Lehen auffgetragen** / Garzonius *de fœnu. ad feud. recip. num.* 165. *& seqq.* Pancirol. *cons.* 63. *n.* 25. Knich. *de vestitur. pct. par.* 1. *c.* 3. *n.* 25. vel prædia, pascua, nemora & alia loca, quæ quis adhuc vel feudi lege vel allodii possidet, quomodo in Italia territorium, djuncta saltem speciali aliqua jurisdictione cum exigua coërcitione & exactione omnium mulctarum pro levioribus delictis, & tertiâ pœne confiscationum soler concedi Cephal. *cons.* 418. *num.* 2. de quo territorio etiam generalis illa Baldi *supr. concl.* 6. posita descriptio, quod sit spatium terræ jurisdictione munitum, loquitur Knichn. *d. tract. cap.* 1. *nu.* 231. unde differentia satis est in propatulo inter territorium verè, proriè & per prius sic dictum, & abusivum, improprium vel per posterius, hoc enim casu concesso territorio, hoc est castro, prædio, fundo, domo &c. jurisdictio non includitur, Jason. *cons.* 45. *n.* 16. Bald. *in l. imperium, 1. lect. 1. ff. de jurisdict. argumento eorum, quæ adfert* Cl. Dn. D. Hunnius *in tr. de jurisdict. part. 1. c. 2. quæst. 2.* Boc. *tr. de jurisdict. c. 8. num.* 15. *& n.* 21. Matth. steph. *tr. de jurisd. lib. 1. c. 38. n. 7. & seqq.* nisi per expressam investituram, ira de idei- *Ratio generis. Territorii aliud proprièt & per prius dicitur, aliud improprièt & per posterius.*

fideicom. quæst. 13. *n.* 370. Cum primis, si fiat ab inferiori principe superiorem recognoscēte Menoch. *præsumt.* 97. *n.* 11. *lib.* 3. & quia jurisdictio sola talis ut plurimum feudi lege confertur, Camillus Galinius *d. V. S. lib.* 9. *cap.* 28. *n.* 9. Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 211. 240. & 264. quales concessiones strictissimi sunt juris & habentur, ut tantum concessum existimetur, quantum expressum. Sichard. *consil.* 6. *n.* 9. & *seq. pag.* 5. *part.* 1.

9. Illo verò casu concesso Ducatu, Principatu &c. jure territorii omnis jurisdictio cum imperio & superioritate concessa putatur: namque sine territorio ejusmodi regalia & jurisdictiones subsistere nequeunt *arg. l. fin. ff. de Iurisdict* Johan. Francisc. à Ponte *consil.* 51. *n.* 35. non secus ac servitus sine prædio seu fundo dominante Bald. *lib.* 2. *n.* 2. *ff. de offic. Præsid. per l. fin. C. ubi & apud quem.* Cravett. *cons.* 411. *n.* 35. vel adjunctum & qualitas sine subjecto. *l. Pomponius* 13. §. *pen. & ult. ff. de acquir. & amittend. poss.* Bart. *in l.* 1. *n.* 15. *ff. de jurisdict.* Meischn. *tom.* 2. *lib.* 2. *decis.* 4. *n.* 116. Knich. *d. tr. n.* 232. quamquam enim jus hoc superioritatis formaliter & activè sit in magistratu. Boër. *decis.* 50. *n.* 11. Gœdd. *in d. Resp. n.* 475. Est enim magistratus lex viva jus dicens, qui jurisdictionem exercet. Hartm. *Hartm. lib.* 2. *obs. pract. tit.* 1. *obs.* 14. Zas. *in l.* 1. *n.* 15. & *ibi* Jason. *n.* 31. *ff. de Iurisdict.* Hier de Mont. *tr. de fin. reg. c.* 11. *n.* 15. & *seqq.* Pacian. *lib.* 2. *de probat. c.* 43. *n.* 32. Matth. Steph. *de Iurisdict. l.* 1. *c.* 33. *n.* 5. passivè tantum & materialiter territorio & districtui seu glebis, ut Knich. *d. c.* 1. *n.* 233. loquitur, inhæret, tanquam nebula supra paludem, aut acidum & mucidum in vino Raud. *Resp.* 2. *n.* 150. *lib.* 2. Bart. *ad d. l fin. C. ubi & apud quem.* Natta. *cons.* 149. *n.* 19. Dn. D. Reinkingk / *d. tr. lib.* 1. Cl. 5. *c.* 1. *nu.* 5. Thom. Michael. *de jurisd. concl.* 144. & *Dd. ibid. allegat.* adeò ut Hartm. Hartm. *tit.* 1. *obs. c.* 17. non erubescat dicere, totam esse jurisdictionem in toto territorio, & totam in qualibet ejus parte, cum & in angulo tota possit exerceri. Marth. Steph. *tr. de jurisdict. lib.* 1. *c.* 36. *n.* 3. & *lib.* 2. *part.* 1. *c.* 7. *n.* 91. Schurff. *cons.* 26. *n.* 3. *cent.* 1. Johan. de Amic. *cons.* 149. Bertrand. *cons.* 49. *vol.* 1. Meichsn. *tom.* 1. *lib.* 1. *decis.* 7. *n.* 8. Et huic sententiæ Bocerum minimè contrariari *in tr. de jurisdict. c.* 8. *n.* 16. & *seqq.* & *c.* 9. *n.* 1. & *seqq.* existimo, cum ille semetipsum satis explicet *in d. c.* 8. *n.* 20. dicens; contrariū statuentes omnes intelligendos esse de territorio, cui jurisdictio & Imperium cohæret; quale est hoc nostrum.

Territorio propriè dicto inest jurisdictio.

10. Sic quanquam etiam sine territorio Rectores Academiarum habeant jurisdictionem & quidem ordinariam; Marth. Steph. *de jurisdict. l.* 1. *c.* 38. *n.* 24. non tamen criminalem & merum Imperium regulariter Cl. Dominus D. Hunnius *in tr. d. jurisd. par.* 1. *c.* 3. *quæst.* 3. & *in*

Ubi, & quo modo jurisdictio sit absq; territorio.

com-

comment. de privil. stud. c. 2. quæst. 1. Et Camera Imperialis, ut & Rota Romana Bald. *lib.* 1. §. *relegandi n.* 4. *ff. de offic. præfect. Vrb.* arbitri juris, judices Chartularii Petr. *de fideicommiss. quæst.* 13. *n.* 533. dominus feudi si feudum sit in alterius territorio situm Schrader *de feud. part.* 10. *sect.* 8. *n.* 14. *tit.* 2. pares curiæ Kn. *d. c.* 1. *n.* 197. & collegia approbata, quæ Zünffte adpellantur. Matth. Steph. *d. tr. lib.* 1. *c.* 38. *n.* 28. Capell. Tholoss. *quæst.* 406. Laur. Sylvan. *cons.* 1. *n.* 73. *Cum seq.* Schurff. *cons.* 79. *n.* 1. *cent.* 2. non tamen hæc peculiaris & singularis jurisdictio, speciali aliquo privilegio vel titulo incertas quasdã personas & causas jure magistratus sine territorio concessa & acquisita impedire potest adsertionẽ nostram præmissam de universali jurisdictione & regali dignitate, quæ à territorio ita describitur, ut sine illo consistere nullo modo possit Ancher. *cons.* 310. *n.* 12. & 16. Meichsner. *in causâ* Teutschen Meisters *contra* Ottingen *tom.* 2. *lib.* 1. *dec.* 6. *n.* 98. & *seqq.* Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 198. & *seqq.* An. Fab. *in C. rerum in Sabaud. jud. lib. tit.* 12. *defin.* 28. Dn. D. Reinking *d. tract. libert. cl.* 5. *term.* 3. & *seqq.*

11. Quæ sententia in tantum vera, ut jurisdictionem omnimodam & merum Imperium cum jure territoriali apud immediatè nobiles, bey der angemitteten gefreyten Reichs Ritterschafft / unum idemq; esse, & ab hoc nihil differre statuant Meichsn. *tom.* 2. *lib.* 1. *decis.* 8. *in causa* Hirnheim *contra* die Churf. Pfaltz / *n.* 2. ex sententia Principis Palat. Casimiri, Bidemb. *quæst. nobil.* 1. *n.* 9. & *seqq.* Gylman. *in symphorem. supplicat. Camer. par.* 1. *tit.* 3. *de Religione in voto D. M. vers. Cum ut plurimum. n.* 17. & *par.* 2. *tit.* 6. *in voto* Teutschen Meisters *contra* die Stadt Thonawwerth / *n.* 37. Wehner. *pract. obs. verb.* Landesf. Obr. *p.* 460. & *seqq.* quamquam ex ejus quoq; sententia hæc opinio & æquiparatio respectivè & suo modo sit accipienda, nec semper & omninò procedat, præsertim in comparatione jurisdictionis universalis & particularis, *d. loco. p.* 461. §. *verum.* Bidemb. *d. q.* 1. *nu.* 25. & *seqq. ut infra pluribus dicetur.* Et hoc sibi volunt verba, *sublimi regiaq; jurisdictionis lege*, in definitione supra posita, quod nimirum in omni cõcessione ejusce modi potestatis territorialis & Imperii semper sub & insit adhærens illa jurisdictio, cujus exercitium tanquam actus infallibilis ipsam simul superioritatem satis superque probat & demonstrat, Volcmar. *de jur. princ. c.* 13. *n.* 2.

Iurisdictionem omnimodam & jus territoriale quidã æquiparãt.

12. Iccircò etiam *regiâ lege*, dixi, non quidem solummodo ex eo, quod ab Imperatore vel Rege conferatur hæc superioritas; alioquin omnia à Rege profecta regia propriè dicerentur, etsi sint res minimi valoris, puta gallina, porcus, equus, hortus, domus &c. Freccia *de autor. & potest. Baron. autor.* §. *num.* 7. *f.* 255. Camillus Borell. *cons.* 1. *num.* 158. sed

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0015
DFG

quod regalia catenatim habeat adjuncta, quæ & ipsa, *ceu supra concluſ. 9.* dictum, huic territoriali potestati, præsertim si illa ex possessione feudi

Regalis & territorialis dignitas differunt.

regalis, utpote Ducatus, Comitatus, &c. descendat, utplurimũ insunt, *c. 1. in pr. de feud. March.* Paurm. *l. 2. de jurisd. c. 4. nu. 43.* Rosenth. *de feud. c. 5. concl. 13. 14.* quamvis non è contra sub regalibus jus superioritatis comprehendatur, Borchold. *ad c. un. nu. 20. quæ sint regal.* Thom. Mich. *de jurisd. concl. 68.* & territorialis dignitas differat à regali feudali; siquidem regalis feudalis, qualis etiam est Comitatus, Baronatus, potest quoque cadere in mediatos & Principum, Landsassios R. A. de Anno 1548. §. **Wiewol auch in der Ringerungshandlung** / salvâ illorum superioritate territoriali **Landsfürstlicher Obrigkeit**; & viceversâ in nobiles Imperii immediatos & civitates Imperiales cadere potest territorialis dignitas & potestas, Bidemb. *Nob. quæst. 1:* Cum tamen dignitatis regalis sint expertes, Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. l. 1. cl. 4. c. 14. n. 30. & cl. 5. cap. 2. nu. 41.* Sed in usu loquendi sæpè hæc duo commiscentur & confunduntur, teste Regner. Sixtin. *tr. de Regal. c. 1. lib. 1. n* 18. ut ipsam quoque jurisdictionem regalibus annumerandam censeant plurimi, *argum. text. c. 1. 2. F. 56. & l. 5. C. de modo mulct.* ubi mulctæ & pœnæ sunt de regalib. Ergo & ipsa jurisdictio, cujus sunt mulctę & pœnæ, *& l. 3. de Majest. l. 1. C. de privat. carcer.* ubi qui pro magistratu se gerit L. Jul. Majestatis tenetur. At verò talia etiam sunt regalia, quibus, si quis sine permissione utatur, incidit in hanc L. Jul. Majest. inter quos sunt Meuchsn. *tom. 2. par. 1. decis. 8. num. 50.* Gylm. *tom. 1. symphorem. tit. 2. vol. 1. n. 58.* Roland. à Vall. *cons. 42. n. 7. vol. 2.* Zas. *de feud par. 5. n. 11.* Menoch. *de præsumpt. 3. præsumpt. 97. n. 27.* Borchol. *de feud. c. 1. n. 2.* Rosenth. *cap. 5. concl. 1. nu. 2.* in primis verò supremam hanc nostram, Bart. Bald. Jas. *in l. Imperium, ff. de jurisd.* Bald. *in c. intellecto. X. de jurejurando, & alii, quos copiosè enumerant,* Gœdd. *in d. Resp. nu. 145.* Wehner. *pract. obs. d. tit.* Bidemb. *d. quæst. 1. nu. 18.* Volem. *d. tr. c. 13.* quod tamen indistinctè, & de omnibus regalibus adfirmare nova quoq; vetat constitutio Imper. R. A. de Anno 1576. § 119. **dadurch dann** / *fol* 671. Bocer. *disp. de jurisd. 9. class. 4. th. 68. & tr. de jurisd. c. 9. n. 14.*

Jurisdictio à nonnullis annumeratur regalibus.

13. Quæ de Regalibus & jurisdictione hucusque pronunciavimus, ea omnia eo, quam in definitione expressimus, modo, & de iis sunt accipienda, quæ, ut habent definitionis verba, *sub nomine & qualitate,* **der Landes hohen Obrigkeit** / sunt concessa, ut hac ratione secernerentur jura, quæ extra territorium & sine eo possunt expediri & exerceri Petr. *de fideicom. quæst. 12. nu. 169.* qualia sunt, quæ in voluntaria jurisdictione consi-

consistunt Hippol. de Marsil. *l. fin. n.* 10. *in fin. ff. de jurisdict.* cum ea in sui exercitio non circumscribatur loco Bald. *l. emancipati* 36. *n.* 1. *ff. de adopt.* qualis item est creatio tabellionum, quæ planè separatum quiddam est à causa territorii, Bald. *cons.* 439. *n.* 5. *vol.* 3. Knich. *d. c.* 1. *n.* 344. & alia. *de quibus supr. concl.* 10. Ex illis insuper vox, *Imperii*, in definitione posita redditur perspicua, quæ sic generaliter acceptâ, omnia superioritatis jura & actus suis quasi ulnis complectitur, & vel per directum, vel per obliquum latissimũ territorialis dignitatis exercitium pervagatur, Meichsn. *tom.* 2. *lib.* 2. *decis.* 3. *nu.* 67. *in causa* **Ewerselt/** *contra* **Richter vnd sämptliche Hoffleute deß Hoffs Horbede/** *& tom.* 2. *lib.* 1. *decis.* 6. *num.* 70. Gylman. *in symphorem. supplic. tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 3. *vol. num.* 16. Gars. Mastrill. *de Magistra. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 10. *referente Dn. D.* **Reinkingk** / *d. tr. cl.* 5. *lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 12. *&* 13.

Imperii vox designat actus & species superioritatis.

14. Verba definitionis, *post Imperatorem*, adhuc unam territorii solvunt ambiguitatem; interdum accipitur illud pro toto orbe, *l. de precario, ff. de L. Rhodia. de jactu*, quanquam synecdochicè *l.* 1. §. *domini, ff. ad Syll.* interdum pro totius Imperii nostri Romani territorio. Paurm. *d. jurisdict. lib.* 2. *c.* 1. *n.* 19. *& seqq.* Bornit. *c.* 7. *de Majest. Polit.* Zas. *cons.* 16. *nu.* 46. *lib.* 2. Dec. *Resp.* 123. *n.* 17. *vol.* 3. Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *part.* 1. 67. *n.* 2. *& seqq.* Ad hujus igitur Imperialis territorii differentiam ponitur secundo loco superioritatis nostræ territorialis descriptio. Summus enim Princeps solus per prius habet territorium, quod fundatur in omnibus territoriis inferiorum, & est supra omnia territoria territoriorum, & ubique locorum, quoad recognitionem universalis dominatus & Imperii, fundatam suam habet intentionem, Bald. *in c.* 1. *col.* 2. *de his qui feud. dare poss.* Menoch. *cons.* 2. *nu.* 5. indeque Imperatoris superioritatem *Imperialem*, respectu inferioris *territorialis*, per quam salva & illæsa manet Imperialis potestatis recognitio, nuncupare volui, *cum* Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. l.* 3. *n.* 6.

Territorii ambiguitas adhuc una solvitur ex definitione.

15. *Ordinario & proprio Marte*, seu jure, diximus, competere jura superioritatis; quæ verba nobis effectum quodammodò monstrant, ut & subjecti qualitatem; hoc enim modo non solum includunt concessionem feudalem, sed & allodialẽ: Quia habentur & possidentur à proceribus & aliis hæc jura tanquam proprium allodium, Gœdd. *d. Resp. nu.* 446. Knich. *d. c.* 1. *nu.* 280. *& seqq.* & sic ordinario ac proprio Marte; hoc est, illi sunt in suo territorio ordinarii, &, *illo modo in effectu*, suo proprio jure territorii jura exercent: Et hoc non ideò quia etiam olim magi-

Superioritas territorialis competit hodiè ordinario ac proprio jure tam in re feudali quã allodiali.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0017
DFG

magistratus ordinario & sic proprio jure jurisdictionem exercere dicebantur, scilicet ad differentiam delegatorum, qui nihil habebant proprii, Purpuratus *ad Rubr. de offic. ejus. n.* 11. *& seqq & in lib.* 1 §. *qui mandatã, n.* 2. *d. tit.* sed potius, quia cum in initio cõcederentur dignitates regales tantum in officium, quo durante, non suo, sed alieno nomine tanquam præsides administrabant provinciam seu ditionem commissam Ceph. *cons.* 534. *nu.* 151. *lib.* 2. *ut etiam supra concl.* 2. *monuimus*: Hodie territoriis in dignitatem regiam & summam eminentiam evectis, concedatur universalis jurisdictio successoriâ lege & conditione, in perpetuũ, & collatione sic institutâ, ordinario & proprio Marte ad utilitatem propriam, & sic dominii non administrationis aut familiaritatis jure Joan. Anton. Lanarius, *cons.* 5. *n.* 4. Knich. *d. c.* 1. *n.* 346. *& seqq.* præsertim quoad universalem vel particularem jurisdictionem in subditos; licet Ducatus Marchionatus, &c. in recognitione cõsistant, & feudi lege obtineantur: *id* enim accidit tantum quoad universale dominiũ totius Ducatus, Marchionatus, &c. Cacheranus, *cons.* 9. *n.* 2. *& eleganter* Knich. *d. loco. nu.* 360.

Iurisdictionum prorogatio extra territoriorum hodiè non facilè permittitur.

Inde fit etiam, ut, quia jurisdictio hodiernis moribus facta est patrimonialis, facultas illam prorogandi sit abolita, nec subditi amplius invito Domino suo se alterius jurisdictioni subjicere possint, Paurm. *de jurisd. li.* 1. *c* 27. *n.* 43. Acacius Enenckel. *de privil. lib.* 3. *c.* 16. *n.* 30. Tessaur. *dec.* 266. Surd. *cons.* 47. *n.* 25. Matth. Steph. *lib.* 1. *de jurisd. c.* 25. *nu.* 50. Bocer. *de jurisd. c.* 7. *n.* 49. Lancellot. *de Attentat. p.* 2. *c.* 20. *n.* 9. Covarruv. *lib.* 1. *resolut. c.* 4. *n.* 8. adeò, ut si contra fiat, causas & personas iterum ad se avocare possint. Thom. Mich. *de jurisd. concl.* 149. Pet. Costal *ad l.* 1. *ff. de jud.* Vult. *ad l.* 1. *nu.* 168. C. *de jurisd.* Gail. *lib.* 1. *obs.* 40. *n.* 3. *& ibid.* Bernh. Græven. id quod ubique fermè servatur *teste* Schwanem. *obs. Camer.* 1. *n.* 13. 14. *prolixè* Schrad. *de feud. p.* 10. *sect.* 1. *n.* 136. Zigler. *comm. concl.* § Landsassii. *n.* 229. Utrum autem jurisdictio quædam etiã de jure communi possit acquiri jure patrimonii? Quærit Georg. de Cabedo *par.* 2. *decis.* 11. *num.* 6. ubi concludit, quod videatur posse; quoniam etiam privato & jurisdictionẽ non habenti ea de consuetudine deferatur, *l.* 1. *l. ult.* C. *de emancipat. liberorũ. l. viros.* C. *de diversis offic. c. cum contingat. extr. de foro compet. de qua vid.* Abb. *d. c. n.* 9. *& post Gl. Dd. in l. more, ff. de jurisd. in primis ibid.* Jal. *n.* 42.

Quicquid est in territorio etiam jurisdictioni subesse præsumitur, nisi exemptio demonstretur.

16. Tandem adjeci in definitione, *regulariter in omnes territorio inclusos competens*, ut exinde constaret, omnes subditos & Landsassios, & quicquid sub ambitu territorii alicujus magistratus continetur, regulari juris præsumptione ejusdem jurisdictioni subesse eíq; patere. *cap. omnes basilicæ.* 16. *q.* 7. *l.* 1. §. *initio*, 4. *vers. quicquid intra urbem ff. de offic. præfect.*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0018
DFG

fect. Vrb. l. Incola. 29. Cum l. seq. ff. ad municipal. l. nulli 28. §. quod si in viro 42. C. de Episcop. & Cler. l. pupillus. 239. §. territorium. 8. ff. de V. S. l. fines, ff. de act. Empt. l. si fines. C. de Evict. l. ult. vers. qui certæ administrationi. C. ubi & apud quem cognit. in integr. restit. Bart. ad l. 1. n. 15. ff. de jurisd. Menoch. lib. 3. Præsumt. 108. Wesemb. Consil. 42. n. 3. Knich. d. tr. c. 3. n. 89. & seqq. quo ad omnes etiam causarum species, in isto territorio exortas, civiles & criminales, reales & personales, judicii tam petitorii quàm possessorii d. l. 1. §. initio. ff. de offic. præfect. Vrb. Knich. in Encyclopæd. c. 1. Boër. decis. 50. n. 11. Meichsn. tom. 2. lib. 2. decis. 3. n. 2. nisi in specie de exemtione vel privilegio doceatur. c. fin. Extra. de Offic. Archidiac. c. dilectus. extra de Capellis Monachor. cap. Cum in partibus. Extr. de V. S. Henning. Gœden. Cons. 42. n. 13. Knich. d. tr. c. 5. nu. 150. Paurmeist. de Iurisd. lib. 2. c. 8. n. 10. In ipso enim territorio potest esse locus exemptus Vantius de nullitat. subdit. ex defect. Iurisdictionis. n. 108. Socin. Jun. cons. 68. n. 7. vol. 1. & potest castrum cum territorio suo etiam in alterius provincia situm ad alium dominũ pertinere, & per se territorium facere separatũ à provincia Abb. in cap. unic. n. 1 vers. potest. de jurejur. Meichsner. tom. 2. lib. 1. decis. 8. hocque respectu locus aliquis quidem esse potest in territorio, non tamen de territorio: cum hæc distincta sint, **In eines Fürsten Land vnd Obrigkeit/ vnd vnter eines Fürsten Lande vnd Obrigkeit sitzen.** argumento, c. si proponente. Extr. de rescript. Surd. decis. 129. n. 17. Vietor. disp. de exemt. concl. 27. late & eleganter Ziegl. com. Conclus. §. Landsass. n. 22. & seqq. per multa allegata, & post eum Dn. D. Reinking. d. tr. l. 1. Cl. 5. c. 1. de quibus omnibus suo loco dicetur. Hæc interim de definitione dicta sufficiant: Cætera, quæ ex hac fluunt capita, qualia sunt, de causa efficiente, modis aquirendi, personis capacibus, subjecto, forma, fine, effectu, actibus adfinibus, contrariis & aliis, specialius & ordine nunc, si prius egerimus de divisione proponemus.

Divisio superioritatis territorialis.

17. Sunt qui superioritatem territorialem faciunt duplicem, aliam Ecclesiasticam, aliam secularem argumento. c. 1. qui successor teneatur. c. un. in pr. de his qui feud. dar. c. 2. 3. & tot. tit. Extr. de Iudic. c. 2. 3. & tot. tit. Extr. de for. compet. Bald. Aff. ct. & cæteri Feudistæ in d. c. 1. de his. qui feudum dare. & Canonistæ in dd. cc. & in c. solicita. Extr. de majorit. & obed. quos ut & alios text. & Dd. magno numero ad hoc allegat Gœdd. d. Resp. n. 109. & seqq. Ecclesiasticã vocant, vel ratione feudi Ecclesiastici, vel ratione jurisdictionis, quam Clerici habent tàm in personas ecclesiasticas, quàm in causis spiritualibus, in laicas, summas & infimas. Hostiens.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0019
DFG

ſtienſ. *in ſumm. ſua Proœm. n. 9. & ſeqq.* verum, quia jus ſuperioritatis territorialis non obtinent eccleſiaſtici, quatenus tales, ſed quatenus vel principes, vel ſtatus, vel ſeculares, *Clem. Romani* §. *ſane de Elect.* Duar. *li. de ſacr. Eccleſ. miniſt. c.* 4. Matth. Steph. *tr. de juriſd. lib.* 3. *p.* 1. *C.* 14. *n.* 25. 27. 31. &c. nec quodvis feudum conſtituat ſuperioritatem territorialem, nec quævis ſuperioritas & juriſdictio ſit territorialis *ut ſupra*; & hæc diſtributio expreſsè ſit contra definitionem jam traditam *argumento Nov.* 6. *quomodo oportet Epiſcop. in princ.* & qualitates actuum potius diſtinguat, Kn. *d. tr. c.* 3. *n.* 232. *& ſeqq. ut infra*: Ideò illa merito hoc loco negligitur.

18. Magis igitur ſtat hæc placet diviſio, qua ſuperioritas territorialis alia eſt *omnimoda & univerſalis*, alia *quodammodo & ſpecialis ſeu particularis* Knich. *d. tr. c.* 2. *in pr.* Matth. Steph. *de juriſd. l.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *n.* 191. Volcmar. *d. tr. c.* 8. *n.* 4. Bornit. *de fundand. Stat. Reip. c.* 7. Hœno. *diſp. pol.* 3. *th.* 42. *lit. b.* Illa eſt quæ diffunditur per univerſum territorium, quod alicui competit, tanquam Corpus & omnia ejus membra, quæ intra fines iſtius univerſitatis continentur, alles was darin gelegen vnd bekrafft; ratione cujus quis fundatam habet intentionem in omni ſuperioritatis & juriſdictionis jure Knich. *d. tr. c.* 3. *n.* 89. *& ſeqq.* Matth. Steph. *d. c.* 7. *n.* 53. *& n.* 191. Hœn. *&* Volcm. *dd. l.* Exercetur autem vel in proprio, quòd unum concernit, vel in communi, quando territorium ſimul ad plures partim ſolido, partim præcipuo jure ſpectat, uti fieri ſolet in præſidatu communi der Ganerbſchafft oder Vogtey *de quib.* vide Knich. *d. tr. c.* 4. plenè *agit. & in d. c.* 2. *n.* 2. *hoc tangit.* Hæc verò eſt, quæ intra certas tantum partes concluditur, & certa quædam exempla continet in territorio alieno, vel per expreſſam conventionem & conſenſum domini, vel ex conſuetudine aut alio capite ſingulari alicui conceſſa & quæſita. Schrad. *part.* 10. *ſect.* 1. *n.* 148. *t.* 2. Bald. *ad l.* 3. §. *fin. n.* 1. *ff. de teſtib.* Alciat. *Reſp.* 20 *n.* 6. *lib.* 5. Knich. *d. c.* 4. *n.* 6. Matth. Steph. *d. tr. c.* 7. *n.* 191. & hæc competit vel jure ſubjectionis, vel minus: hoc caſu, quando princeps vel magiſtratus ſuperior ſibi vel venationem, ſalvum conductum aut delicta grandiora adfectat: Illo vel communione quadam cum domino territorii, ſi ſit plurium dominorum caſtrum, pagus &c. zwey drey oder vierherig / Gail. *de pignerat. c.* 20. *in princ. & n.* 6. Non enim novum eſt, ut una provincia, plurium dominatu fatigetur, alio ſummum Imperium, alio juriſdictionem ſimplicem, alio jus gladii, alio alia jura ſibi vindicante Gylman. *tit.* 1. *p.* 1. *tit.* 3. *v.* 2. *n.* 15. Maul. *de Homag. tit.* 1. *n.* 17. Roſenth. *de feud. cap.* 6. *concl.* 85. *n.* 10. ubi unus habet, die Landesfürſtliche Obrig-

Qualia quis jura poſſit habere in alterius territorio univerſali.

Obrigkeit / alius die Landgerichte / tertius die Wildbahn / quartus die Fürstliche Obrigkeit / quintus die hohe Kräiß vnd Teuth / Sextus die Vogtey vnd Erbgerichte. Casp. Leopold. *de concurrent. jurisdict. quæst.* 12. Meichsn. *tom.* 2. *lib.* 2. *decis.* 4. *n.* 20. & 27. & *lib.* 3. *decis.* 33. *n.* 33. & *seq.* Hieron. de Mont. *fin. reg. c.* 78. *n.* 14. Rosenth. *de feud. c.* 6. *concl.* 85. *n.* 10. Sixtin. *de Regal. c.* 4. *n.* 82. Idque pari aut dispari jure, ita ut quædam sint communia, quædam uni soli competunt: vel singulariter exercetur in villa, &c. immediatè qualia sunt bona dominicalia Cammergüter / vel mediate, si nobili concessa sunt quædam in feudum quo nomine princeps territorii exercet jura superioritatis, quandoq; particulatim, scil. in criminalib. vel aliis casibus respectu vinculi subjectionis, quandoq; in universum, ita ut investienti domino præter cognitionem feudariam nihil competat, nam in non concessis vel quæsitis jura superioritatis ad dominum territorii pertinent. Knich. *d. c.* 4. *n.* 31. & *seqq.* sunt ergo quædam castra vel loca, licet in alterius territorio resistant, interdum totaliter, interdum aliquatenus exemta seu non subjecta, & sic quasi extra territorium, quę paria esse dicuntur. Wesemb. *cons.* 33. *n.* 20. Damhoud. *in Enchirid. lit. T. ver. territorium* Schrad. 2. *p.* 9 *sect.* 4. *n.* 157. *tit.* 1. & in hac posteriori specie superioritas territorialis in impropria significatione accipitur.

Caput II.

De causa efficiente, & modis acquirendi ac constituendi superioritatem territorialem.

19. Jason *in l. qui Romæ* §. *Seja. n.* 15. *ff. de V. O.* ait, Imperatorem nostrum quoad jurisdictionem, instar esse maris, quod fluminum concursu nec augeatur nec minuatur, à quo omnia manant ac fluunt regalia, jurisdictio, jura per concessiones, investituras, confirmationes & commissiones, & ad quem quoque per adpellationes, nullirates, querelas & in summa per quamvis recognitionem refluunt Bald. *in l. fin.* §. *fin. C. de appellat. & in c.* 1. §. *de pace tenenda.* Menoch. *lib.* 2. *præsumt.* 4. *nu.* 14. Molin. *cons. Paris. tit.* 1. §. 1. *gl.* 5. *n.* 49. Covar. *pract. quæst. c.* 1. *n.* 2. 3. & 9. Hen. Gœden. *cons* 38. *n.* 4. Ille potest regalia & non regalia concedere *c un.* 2. *Feud.* 10. sine ejus concessione & auctoritate jura superioritatis acquiri nescia per hibentur Petra *de fideicommiß. quæst.* 13. *n.* 555. Alba *cons.* 222. *n.* 1. lib. 2. Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 326. & *c.* 3. *n.* 110. ad ipsum pertinent omnia ratione ju-

Imperator fons & oceanus jurisdictionis & regaliorum.

Causa efficiens superioritatis.

stien[s] in suum [illegible] Deum [illegible] de [illegible] regum, quia jus superioritatis terri-

ne jurisdictionis, etiã patrimonialia, allodialia, & libera bona, *c. un. de allodiis & ibid.* Alvarottus, §. *sed & quod princ. Inst. de jur.* N.G. *& Civ. l. 1. ff. de constit. Princ. l. 2. §. & cum placuisset, ff. de orig. jur.* Matth. Steph. *d. tr. c. 7. lib. 2. n. 113.* Ille enim Scaturigo & fons jurisdictionis, in quo omnes dignitatis & superioritatis thesauri sunt & fuerunt reconditi, Roland. à Valle. *cons. 100. n. 3. & seqq.* Gœdd. *d. Resp. nu. 232.* Ille est Imperii caput unicum, *l. un. ad l. Iul. de amb. l. 1. §. initio 4. ff. de offic. præfect. urb. l. quidã, 57. in fin. ff. de re judic.* Aur. Bull. Carl. IV. *c. 2. & passim*: Monarcha dignitate maximus Zoannettus *de Rom. Imper.* Ruland. *de commiss. par. 2. lib. 5. c. 4 nu. 2.* qui neminem nisi Deum & ensem recognoscit, Chassan. *in consuet. Burg. in proœm. ad verbum Parla grace de Dieu*, Rebuff. *in constit. Reg. tom. 2 tract. uti benefic. ante vacat. art. 2. gl. 1.* à cujus Imperio omnia dominia originem traxerunt Mart. *de jurisd. p. 1. c. 32. n. 7.* eiq; ie Reges olim sponte ministrarũt, ut de Augusto scribit Bodin. *2. de Republ. c. 2. p. 898.* ac depositis sceptris & regalibus fascíis pro cubicularíis servierunt Marta. *de jurisd. p. 1. c. 27. n. 7.* Cui & adhuc Electores & Principes Imperii post electionem & in Comitiis publicis humilimè inserviunt, & ejus sese **gehorsame Fürsten/** appellitant, *ut ex* Aur. Bull. Carol. IV. *& passim ex* Recess. Imperii adparet; quem etiam Imperii Romani, & totius orbis Christiani hostis infensissimus & hæreditarius Turca, **R. A. zu Regenspurg / de Anno** 1532. §. **derhalben Churfürsten/** Monarchã & orbis Christiani caput agnoscit, & usitato stylo tali affatur titulo: **Auß den Potentaten Jesu der fürnembste/ vnd zwischen dem Geschlecht Jesu Erwehlter fürnembster Herr aller Christlichen Völcker/ ein Versorger vnd Administrator der Gerechtigkeit/ vnser Nachbar vnd guter Freund** / &c. *teste* Hemisfeld. *in legat. Ebrahimi Strozzæ, Anno* 1562. *in Comit. Francof.* Arnis. *l. 1. de jur. Majest. c. 4. nu. 1.* Jacob. Franc. *in cõtinuat. Relat. Histor. de Anno* 1614. *nund. Francof. autumn.* à quo Muscoitam titulum Imperatorium petiisse, palam esse *testatur* Volcm. *de jur. Princip. c. 12. n. 13.* quem imò ipse cœlestis Imperator adhuc in matris utero clausus terræ Monarcham declaravit, *Luc. 2. junct. testib. Matth. 22. v. 21. Ierem. 27. v. 5. 6. Dan. 2. v. 37. cap. 4. v. 7.* Cacheran. *decis.* Pedemontani *30. n. 12.* & in summa, Imperator noster est de jure totius mundi, vel, ut nunc est, totius orbis Romani Dominus, *l. de precatio, ff. ad L. Rhod. de jact. l. bene à Zenone, C. de quadriennii præscript. l. cum multa, C. de bonis quæ lib. l. sed divus 6. §. est autem ff. de excusat. Nov. 105. c. 2. in fin. c. in apibus. 7. q. 1.* latè & eleganter Zach. Viet. *d. causis exempt. Imperii. concl. 1.* non quidem ratione rerum singularium, sed respectu dominatus universalis: non dominio

Caput Imperii & Monarchæ.

Mundi Dominus.

dominio & proprietate, sed imperio & jurisdictione: non privato moderamine, sed publica tutela: non ad quæstum & lucrum suum, sed Imperii, *l. præcipimus, C. de appellat.* non usu, sed utendi potestate, si Reipub. flagitet necessitas & utilitas, Gail. *lib. 2. obs. 56.* Covarruv. *3. var. resol. 6. nu. 6.* Vasq. *illustr. controvers. c. 5.* non re, sed spe, si fortè aliquis decedat sine hærede, *l. 1. ff. de jur. fisci, l. 1. C. de bon. vacant.* Denique non ad expilationē, sed Reip. sustentationem *in pr. de concept. ff.* Ezech. *46. v. 18.* sicuti hæc eruditè colligit & declarat Knich. *d. tr. c. 1. nu. 283.* Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib. 1. cl. 3. c. 13.* Volcmar. *tr. de jur. princ. c. 12.*

20. Indefit, ut quæcunq; jurisdictio in orbe Romano, qui summi Principis territorium per prius sic dicitur Knich. *d. tr. c. 1. nu. 188.* existit, ea vel Principis Romani esse vel ab eo manasse præsumitur Anton. Fab. *in C. rerum in Sabaud. judicat. lib. 3. tit. 12. definit. 17. n. 1.* Cum ejus solius sit, ut cæteta, ita territorialem hanc potestatem & superioritatem concedere & conferre, *ut jam dictum; & latè demonstrat* Gœdd. *d. Resp. n.* 241. Tob. Paurm. *tr. de jurisd. lib. 2. c. 8. per tot.* Nullus ergo Dux, Marchio, vel quis alius Princeps, sive sit Ecclesiasticus, licet ipse etiã Papa, Joh. 6. *v. 15. c. 8. v. 11. 12. c. 18. v. 36.* Matth. 8. *v. 20.* Luc. 12. *v. 14. c. cum ad verum. dist.* 96. *cap. Sacerdotib. in fin. c. sed nec procurationes, & tot. tit. Extr. de Cler. & Monach. secular. neg. c. 1. 2. & seq. 21. quæst. 3.* Nov. 6. *in princ.* Nov. Leon. 68. etiam ex Pontificiorum hypothesi. *latè & eleganter* Thom. Michaël. *de jurisd. concl. 3. & multis seqq.* Vasq. *illustr. quæst. lib. 1. c. 21.* & Auct. *tr. de jur. principat. concl. 16. & seq.* sive sit secularis, nedum Comes aliquis potest isthæc jura territorialia alicujus territorii alii Principi, vel Duci aut Marchioni &c. concedere, Andr. Knich. *d. tr. c. 3. n. 123.* Gœdd. *d. Respons. n. 232. argum. l. 2. C. ut nemo privat.* Luc. de Penna *ad l. 1. n. 37. C. ut nem. ad suum patrocin.* Camill. Borell. *cons. 86. n. 14. eleganter* Ziegler. *com. concl. §. Landsassy / n. 19. & seqq. per multas authoritates.* Casp. Leipold. *de concurrent. jurisd. q. 1. ante fin.*

Solus Imperator, non Dux. vel Marchio aliquis, nec Papa concedere potest superioritatem territorialem.

Ex quibus etiam ad illam quæstionem, an Imperium seu status & proceres superiores sint Imperatore? pro Imperatore contra Brutum Bucher. Althus. *in Polit. c. 19. n. 12.* Hœnon. *disp. Polit. 2. & alios* respondetur. An autem Imperator indistinctè jura hæc territorialia in bonis Imperii concedere possit, videndum? & in hac quæstione distinguendi sunt duo casus, aut 1. jura hæc cum territorio jam ab aliquo legitimè possidentur & occupantur, aut sunt vacantia & Imperio aperta: Illo casu cum præjudicio possidentium non posse dicit, **R. A. zu Augspurg** / *de Anno 1548.* §. **Wiewol auch** / ibid. **mit außtrücklichem Vorbehalt der**

Imperator superior est statibus Imperii.

Quomodo & quibus in bonis Imperator jura territorialia concedere possit?

Fürsten Gerechtigkeit/vnd Landesfürstlichen Obrigkeit/ ut in fine etiam videre licet: Cum scil. Principis supremi sit officium, omnes omnium jurisdictiones tueri, non turbare, & unumquemque Imperii statum, in ea conditione, in qua fuit à sui principio & origine, conservare, ut habet Capitulatio Carol. V. *quæ extat apud* Sleidanum, *lib.* 1. §. 2. *ibi.* ein jeden Herrn vnd Standt bey jhren Hoheiten/Würden/Rechten/Macht/Gewalt/ꝛc. bleiben lassen/ Vultej. *cons.* 35. *n.* 205. §. *at jus. tom.* 3. *Marpurg.* Zach. Vietor. *de caus. exemtion. concl.* 24. Et aliàs Princeps jus quæsitum alteri invito adimere nequeat, *l.* 2. §. *si quis à Principe* 16. *ff. ne quid in loco publ. l.* 2. C. *de precib. Imperat. l.* 2. C. *ne fisc. vel Respul.* §. *fin. Inst. quibus mod. test. infirm. l. id quod nostrũ, ff. de* R. I. Peregrin. *de fideicommiss. art.* 59. *n.* 119. Lancellot. *de Attentat. p.* 2. *c.* 12. *lim.* 52. *n.* 23. nec privilegia ad alienam injuriam debeant porrigi, *l.* 40. *ff. de administr. & peric. tut. l.* 8. *ff. de prator. stipulat.* Paris. de Puteo. *Rubr. officialis, c.* 2. Pruckm. *cons.* 39. *n.* 85. omniaq; Imperatoris rescripta, beneficia & largitiones hanc tacitè habeant clausulã annexam; *salvo jure Imperii, & cujusq;* Bodin. *1. de Rep. c.* 8. *n.* 104. Arnis. *li.* 1. *de jur. Maj. c.* 5. *n.* 20. Gail. *lib.* 2. *obs.* 58. *n.* 6. Marant. *cons.* 28. *n.* 2. Wes. *cons.* 21. *n.* 5. Seraphin. *decis.* 827. *n.* 1. Cabed. *l.* 2. *decis.* 11. *& dec.* 17. Volcm. *tr. de jure princ. c.* 4. *n.* 4. Vasquius *illustr. quæst. lib.* 1. *c.* 4. Gœdd. *d. Respons. n.* 261. *& seqq.* Hoc verò casu posse testatur Aur. Bull. Carol. IV. *tit.* 7. *sub fin.* ubi habetur: Ob desselben Fürstenthumb eines oder mehr in dem H. Reich ledig würde/ so soll vnnd mag ein Römischer König/ der zu den Zeiten ist/ darmit thun vnd handeln/ als mit einem Gut/ daß an jhn vnnd das Reich gefallen; non tamen sine consensu statuum *juxta d. Capitulationem* Carol. V. *apud* Schleidan. ubi promittit Imperator, Was auch von Lehn dem Reich vnd vns bey Zeit vnser Regierung eröffnet vnd ledig heimfallen würde/ als Fürstenthüme/ Graff vnnd Herrschafften/ Städte vnd dergleichen/ die sollen vnd wöllen wir niemand verleyhen/ sondern zu Vnterhaltung deß Reichs/ vnser vnnd vnser Nachkommen/ der König oder Käyser behalten/ einziehen vnnd incorporiren/ *quæ de re plura apud Bocer. tr. de Regalibus, c.* 4. *num.* 20. Zabel. *Institut. Feudal. exerc.* 8. *thes.* 7. *&* Thom. Michaël. *de jurisd. concluss.* 14. *& seqq.*

Princeps alterius quæsitũ auferre non potest.

Primus constitutor juris territorialis.

21. Et ut rem à suo deducamus principio, sciendum est, Carolum M. omnia suæ ditionis subjecta antiquo Romanorum more, re degisse primum in provincias, Trithem. *de orig. Franc. f.* 94. Abbas Stadens. f.

Anno

Anno 788. *f.* 81. *b.* Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 6. & per totam Aquitaniam ordinasse Comites, Abbates, nec non alios plurimos, quos vassos vulgo vocant ex gente Francorum, iisque regni curam commisisse Aimonius Monachus *antiquæ fidei scriptor. de gest. Franc. l.* 4. *c.* 1. & *lib.* 3. *c.* 96. & *lib.* 6. *c.* 35. quē postea secuti sunt Imperatores alii, inprimis verò Henricus Auceps, Otto Magnus & Otto III. qui nova Reipubl. forma jam introducta, Ducatus initiò paucos, Marchionatus, comitatus & Baronias per Germaniam plures constituisse, definitisq; territoriis distinxisse, & perpetua dignitate, eaque regali condecorasse, ac modò in allodium, modò sub clientelari *fide* in feudum hereditariè dedisse dicuntur, attestantibus præcipuis quibusdam historicis & JCtis *in c. un. quis dicatur Dux, & c. un. de feud. March.* quos magno numero recenset Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 6. & 54. & *n.* 80. & *multis seqq.* Gœdd. *d. Resp. n.* 242. Krantz. *lib.* 2. *Sax. c.* 29. *lib.* 4. *c.* 16. Auctor. deß ersten außführlichen Rahtschlags deß H. Reichs Erbahren/Freyen, vnd Reichsstätten *session*/standt vnd Stimme betreffend in *pr.*

22. Investituram hanc fecerunt illi Imperatores & omnes eorundem successores, & adhuc facere possunt Augusti nostri, vel interdum etiam solo verbo Raudens. *resp.* 1. *n.* 11. *lib.* 2. & sola adsignatione Benedic. C. Raynutius. *vers.* 6. *eidem impub. n.* 8. & 9. *p.* 2. Petr. *de fideicommiss. quæst.* 8. *n.* 245. quod tamen alias negatur Cacheran. *consil.* 26. *n.* 23. & *seq.* Knich. *d. tr. c.* 2. *n.* 9. & 10. quæ investitura Imperatoris præbet titulum & causam possidendi & præscribendi. Cacher. *consil.* 34. *n.* 20. & *seq.* imò Imperator per solam investituram transfert dominium & possessionē Menoch. *cons.* 910. *n.* 21. & *seqq. lib.* 10. Camillus Borrellus *consil.* 1. *n.* 47. Petr. d. Gregor. *de conces. feud. quæst.* 8. *par.* 1. Knich. *d. c.* 2. *n.* 8. Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *n.* 123. quam in Ducatu, principatu, Landgraviatu, Comitatu, &c. comitantur omnia jura, regalia, jurisdictiones, pertinentiæ, castra, territoria, nisi sub conditione tacita, & in eventum, quo feudum Domino aperiatur & fiat caducum, facta esset infeudatio, qualis de feudo vasalli adhuc viventis per Imperatorem benè fieri potest de jure, *c. un. insin. de feud. dato in vi, c. leg. commiss.* 1. F. 27. *c.* 1. § *moribus receptum est* 2. *si de feud. defunct. content. sit inter. Dn. & agn. c.* 1. *qui succes. feud. dar. ten. c.* 1. *de Cleric. qui investit. fac.* Gail. 2. *obs.* 155. hoc enim casu nullum jus in feudo, sed ad feudum duntaxat investito tribuitur. Matth. Steph. *d. c.* 7. *n.* 130.

Investitura Imperatoris quomodo fieri possit, & quid operetur?

Investitura de feudo vivente in eventum caduci facta fieri potest.

Imperatoris investitura non importat status constitutionem.

23. An autem ex hac sola Imperatoris investitura tanquam fundamento status quoque definitio sit sumenda quæritur? & quanquam sint, qui hoc statuant, aliud tamen ostendit Gail. *l.1.obs.21.& tr.de Arr.c.6.n.25.* Paurm. *tr.de jurisd.lib.1.c.8.n.4.* status enim Imperii propria forma non consistit in feudi ligii, vel regalis aut territorialis possessione, directa collectarũ imperialium solutione, immediata subjectione, vel aliis adjunctis essentiam non constituentibus, sed in sessionis & sententiæ dictionis sive suffragii communicatione, & recessuum imperii subscriptione, **daß er eine Stimme vnnd Standt im Reichs Versamblung habe / R.A. zu Augspurg** / de Anno 1548. §. **Wann auch ein außgezogener**; ad cujus probationem matricula Imperii, in quam aliquis est receptus, præsumtionem inducit. Gail. *d.l.1.obs.21.* in qua si diversitas adpareat, sola matricula de Anno 1521. recipitur. **R.A. zu Regenspurg** / *de Anno* 1594. §. **wann auch bey voriger.** Hinc etiã constituitur discrimẽ inter immediatè subjectos & status Imperii in recessib. Imp. **zu Worms** / *de Anno* 1564. §. **vnd wollen wir.** Ibi. **gegen denen so nicht Stände deß H. Reichs / jedoch dem H. Reich** immediatè **vnterworffen**; Exemplum hujus rei nobis præbent nobiles in Franconia & Suevia & tractu Rheni, **die freye Reichs Ritterschafft** / *pluribus* Dn. D. Reinkingk / *d.tr.l.1. cl.4.c.1.* Matth. Steph. *tr.de jur.lib.2.p.1.c.4.n.27.&c.*

Quæ matricula Imperii probet? Discrimen inter immediatè subjectos & status Imperii.

Imperialis & absoluta potestas ac superioritas concessionis nescia.

24. Superiora igitur declarant, quæ & quomodo superioritas ab Imperatore inferioribus concedatur, nimirum *territorialis illa & analoga*, in alicujus certi districtus jurisdictione & imperio fundata salvâ supremi dominatus recognitione, quam in suorum territoriorũ subditos exercent; *non Imperialis absoluta*, in supremo & universali totius imperii dominatu fundata, quæ semper illæsa & concessionis nescia perhibetur. Surd. *cons.267.n.7. cum seq.lib.2.* Knich. *d.c.1.n.315.* quia nunquã concedi potest tanta potestas, quin superioritas semper sarta tecta remaneat, & sic majoritatem sibi reservet Princeps. *text. in constit. de pac. constant. vers. hoc quod nos.* Rol. à Valle, *cons.1.n.135. cum seq.lib.2.* Cachera. *cons.3.n.7.* Natta *cons.* 487. *n.24.* Knich. *comment. verb. Ducum. Saxon. c.5. & c.7.* licet etiam adjectum sit cum translatione omnis Imperii & potestatis, & generaliter cum omni jure. Petr. *de jur. quæst. non tollend. c.21. n.36. f.283. &c.22. n.85 f.302.* non tamen credendum est, principem fontes suos ita derivasse forâs, ut nihil penes se remaneret Cephal. *consil. 559. n.50. lib.4.* sed si Princeps inferiori concedat aliquid de reservatis, intelligitur non cum plenitudine concedentis, sed cum habilitate ejus,

cui

cui conceditur, & eo modo, quo illud exercere potest. Ruin. *cons.* 60. *n.* 7. *tom.* 1. Bald. *l.* 1. §. *relegandi. n.* 9 *ff. de offic. præfect. urbi.* Knich. *d. c.* 1. *n.* 317. Potestas enim Imperialis & præeminentia ossibus Imperatoris ita tenaciter inhærere dicitur, ut sicut radii solis eo salvo, non possunt ab isto separari, quamvis longè lateque spargantur & emittantur, ita & illa majestas, quamvis radios dignitatis suæ per universum imperium varie spargat, tamen & lucere & splendere non desinat. Heig. 2. *quæst.* 40. *n.* 112. Jal. §. *Item servianã & ibi Dd. Inst. de act.* Bald. *c.* 1. §. *ad hæc. col.* 1. *de par. juram fidel. c.* 1. *de Feud. March.* Lipsi. *cent.* 3. *select. Epistol.* Principis siquidem concedentis persona & superioritas in quibuscunque concessionibus semper intelligitur exceptaKnich. *d. tr. c.* 3. *n.* 306. *c. un. inf. de form. fidel. Dd. in legatus.* 20. *ff. de offic. præsid.* Arum. *d. pand.* 2. *th.* 2. *quæst.* 4. Et contrarium esset Imperatoriæ Majestati hominibus sub ubiversali totius Imperii territorio existentibus suo modo non posse Imperare, Covarruv. *quæst. pract.* 4. *n.* 1. Heig. 1. *quæst.* 9. *n.* 26. Casp. Leipold. *de concurrent. jurisd. quæst.* 1. Quantumcunque igitur imperium vel jurisdictio alteri sit tributa, nunquam tamen ita concedens illa se privare, eaque excludi intelligatur. Paurm. *de jurisd. lib.* 2. *c.* 1. *n.* 38. quin cognitionẽ ipse suscipere sive anticipatione, sive concursu, sive evocatione, & jurisdictionem magistratibus inferioribus attributam suo jure exercere possit Paurm. *d. loco. & ibid.* Bodin. Berojus. 1. *cons.* 94. *n.* 7. *& cons.* 76. Imò quod non possit Imperator sibi legem dicere, ut non cognoscat in causis subditorum statuunt, Natta *cons.* 614. *n.* 1. *& seq.* Pac. *de probat.* 2. *c.* 43. *n.* 77. Knich. *d. c.* 1. *n.* 319. Matth. Steph. *de jurisd.* 2. *p.* 1. *c.* 1. ut hac ratione concurrentem obtineat jurisdictionem in territoriis statuum, quo ad loca, causas, personas & actus judiciales illorum territoriorum Paurm. *d. l.* 2. *c.* 8. *n.* 26. *& seqq. usque ad fin.* & habeat jurisdictionem in homines suorum hominum Surd. *cons.* 1. *n.* 75. *& cons.* 275. *n.* 5. *lib.* 2. Mod. Pist. *cons.* 28. *n.* 114. *vol.* 1. Knich. *d. c.* 1. *n.* 288. Cum fidelitas atque obedientia Imperatori debita in quolibet juramento ac homagio excipiatur, *c. imperialem* §. *fin. & ibid. Dd. de prohib. Feud. al. per Frider.* 2. *Feud.* 55. De jure Saxon. idem cautum reperitur, in welches Land der Käyser kompt/ da ist ihme das Gericht ledig. Landrecht/ *lib.* 1. *art.* 58. §. wann der Graff/ *& art.* 26. 52. *art.* 60. *lib.* 3. Quãvis interea non negem subditos fortius astringi suo principi & immediato magistratui, quam imperatori, propter juramentum, quod illi specialiter præstitere. unr. Petr. Gregor. *de concess. feud. p.* 7 *quæst.* 4. *n.* 12. Knich. *d. c.* 1. *n.* 168. Cumque illis principibus & dominis territorialibus ab

Quomodo Imperator concurrentẽ habeat jurisdictionẽ in territoriis statuum & immediatorum?

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0027
DFG

stien[illegible] [illegible] [illegible] [

jura majestatis non impediantur, aut obedientia superiori debita tollatur; & præscriptio illa sit temporis immemorialis *c. super quibusdam Extr. de V. S.* **R. A. zu Aufspurg** *de Anno* 1548. §. **wann auch**/ ibi **das es je in Menschen gedächtnuß** / & §. **hatte aber der** / & §. **wo aber innerhalb Menschen gedencken** Borchold. *de regal. nu.* 15. Rosenth. *de feud. c. 5. concl.* 16. *n.* 3. Gabr. Rom. *in com. concl. t. de præscript. concl.* 1. *n.* 39. *lib.* 5. vel 40. annorum tum titulo. *c.* 1. *de præscript. in Sext. l. omnes* 4. *l. competit.* 6. *C. de præscript.* 30. *vel* 40. *annor. l. fin. C. de fund. patrim.* Covarruv. 1. *var. resol. c* 17. *n.* 7. Gail. 1. *obs.* 21. *n.* 15. Wes. *cons.* 5. *n.* 19. Matth. Steph. *d. c* 7. *n.* 143. Thom. Michael. *de juris. concl.* 63. *lit. b. c. cum Dd. ibid. alleg.* quia tempus immemoriale habet vim privilegii & concessionis. *l. fin. ff. de aqua. pluv. arc. l. hoc jure* §. 4. *ff. de aqua quotid.* Menoch. 2. *arbitr. cas.* 43. Cothm. *Respons.* 79. *n.* 72. Sixtin. *de Regal. lib.* 1. *c.* 5. *n.* 139. & favor antiquitatis & temporis immemorialis est loco tituli Gabriel. *com. concl. lib.* 5. *tit. de præscript. concl.* 1. *n.* 44. Meichsner. *tom.* 2. *lib.* 2. *decis. ult. n.* 118. præsumptioque, quæ insurgit ex hoc cursu temporis immemorialis est juris & de jure, quæ difficulter admittit probationem in Contrarium Menoch. 1. *cons.* 90. *n.* 67. & *lib.* 3. *præsumpt.* 131. *n.* 39. Dicitur autem immemoriale tempus, de cujus principio memorari nemo potest, quod ut plurimum est, quod excedit annos centum, hoc enim memoriam hominum superat, quia iste censetur ultimus humanæ vitæ terminus. *l. ut inter* 23. *C. de SS. Eccles. l. an usufructus* 56. *ff. de usufruct.* Wesemb. *cons.* 2. *n.* 77. Gœdd. *d. Resp. n.* 533. Ant. Coler. *de jur. Imp. Germ. sect.* 43. & *Dd. ibid. alleg.* Et hæc præscriptio datur adversus ipsum principem. Contra privatum verò potest aliquis hæc jura tempore legitimo juribus in corporeis præstituto quasi possidendo præscribere. Covarruv. *p.* 2. *Relect. c. malæfidei* §. 3. *n.* 5. Thom. Michael. *de juris. concl.* 63. *lit. g.* modo ille sit sciens, *l.* 2. *C. de servit. l. si à te* 16. *ff. de servit. vind. l.* 1. §. *fin. ff. de servit. præd. rust.* & patiens. *l. quoties.* 15. §. 1. *l. fin. ff. de servit. l.* 1. §. 1. *ff. de servit. præd. rust. l. si ego* 11. §. 1. *ff. de publ. in rem act. l.* 3. §. *dare ff. de usufr. d. l.* 2. *C. de servit.* & actus unus atque alter in generalis jurisdictionis adprænensione & conservatione interveniat *l. fin. ff. de Iten. act. priv. l. fin. ff. quemad. servitus amit. l. is qui usumfr.* 20. *ff. quibus modis usufr. amittatur. c. cum ecclesia sutrina. Extr. de caus. poss. & propr.* Gail. 2. *obs.* 31. Fertarienf. *in form. libell. act. confess. gl.* 7 *n.* 18. *latè & eleganter* Knich. *d. tr. c.* 3. *n.* 151. *& seq.* animo possidendi, non jure familiaritatis *l. qui jure familiar.* 41. *ff. de acquir. poss.* nec actus sint violenti. *tt. ff. de vi & vi arm. extat. ff. quod metus causa. l. si partem* 5. *C. de usucap. pro empt.* Knich. *d. c.* 3. *n.* 221. *& seqq.*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0029
DFG

nec clandestini Gail. *tr. de arrest. c. 1. n. 22.* ut hac ratione tyrannus invasi territorii jurisdictionem non acquirat, Bart. *in l. qui fundum. nu. 1. & 2. ff. quemadmodum serv. amitt.* Ferrar. *d. loco verb. plenam & omnimodam, nu. 77.* nec subditorum invasori praestita obedientia domino in possessione constituto praejudicare possit, *l. si Coloni. C. de agr. & cens.* Natta, *cons. 66. n. 60.* Gail. *1. obs. 70. n. 28.* Imò Dominũ non amittere possessionem subditorum, etsi ab alio inviti sint detenti, & de eorum contraria voluntate adpareat, *notabiliter scripsit*, Jason. *in l. 1. §. per servum, n. 4. & 5. ff. de acquir. poss.* De hoc acquirendi modo pluribus agunt, Knich. *d. tr. c. 3. num. 114. & seqq. & in c. 5. ibi fere per tot.* Matth. Steph. *lib. 2. de jurisd. p. 1. c. 7. n. 138. & seqq.* Bocer. *tr. de Regal. c. 4. nu. 45. & seqq.* Thom. Michaël. *de jurisdict. concl. 62. & seqq.*

Quartus modus est spontanea subjectio.

27. Quartus modus acquirendi jus superioritatis esse videtur spontanea submissio & subjectio, quando nimirum, aliquis sponte recognoscit aliquem superiorem, eique se in totum submittit & subjicit, *argumento, l. 1. ff. de judic. l. 1. ubi* Vultej. *num. 78. Cod. de jurisdiction. l. inter. 28. ff. ad municipal. l. fin. Cod. de except.* Mynsing. *4. observat. 27.* Matth. Steph. *d. cap. 7. num. 170.* Ziegl. *comm. concl. §. Sanosassij / num. 227.* modò sese submittens & alteri jus superioritatis quærens sit talis, qui etiam potest obedientiam & subjectionem praestare absque praejudicio alterius: Nam in praejudicium alterius obedientia & subjectio praestita nihil operatur Abbas *in cap. eare. n. 2. de jurejur. c. pervenientes, & c. cum contingat. eod. tit.* Coler. *in cap. ad accedentes. nu. 9. 10. 11. Extr. de praescript.* Innocent. *c. olim. 3. d. de restit. spol.* Jac. de S. Georg. *tr. de Homagio in pr. n. 21.* Specul. *tit. de jurisd. n. 25.* Mascard. *de probat. vol. 3. concl. 1398. num. 22.* Cum ne vasallus quidem in Domini sui praejudicium prorogare possit jurisdictionem ratione duntaxat certae litis & causae, *c. 1. §. ult. de prohib. feud. al. per Frideric. 2. Feud. 55. c. ex transmissa extr. de foro compet.* de hoc quarto modo, *vid. plura apud* Marian. Socin *in c. cum contingat. num. 7. extr. de for. compet.* Covarr. *in c. possessor. p. 2. §. 3. nu. 3. v. merum Imperium, de R. I. in sexto. & pract. obs. c. 1. n. 9. vers. secundo hic apparet,* Menoch. *de praesumpt. lib. 2. praesumpt. 14. n. 5.* Matth. Steph. *d. c. 7. n. 170. & lib. 1. c. 24. n. 17.*

Quintus dicitur suspensio jurisdictionis Ecclesiasticae.

28. Quinto loco quidam addunt suspensionem jurisdictionis Ecclesiasticae, quod & illa statibus Imperii & immediatè subjectis jura superioritatis territorialia tribuat, Matth. Steph. *d. c. 7. n. 471.* utpote ad quos per pacificationem religionis, Anno 1555. sub regimine D. Caroli V. in Comitiis Augustanis conditam & solemniter promulgatam, suspensâ jurisdictione Ecclesiasticâ, quae penes erat Pontificios, in

omnibus

omnibus religionis negociis jam omnium Ecclesiasticorum actuum cognitiones sunt devolutæ, & quibus in primis jura Episcopalia ex transactione & quasi fiduciario contractu sunt concredita & commissa, & unà cum jurisdictione sive jure Episcopali territorium ipsum; ut ita hodiè verissimum sit, quod ejus sit religio, cujus est regio, & ejus regio, cujus est religio, Joach. Steph. *lib. 1. Inst. Iur. Canon. c. 7. nu. 52.* qua de re pluribus infra dicetur: sed quia tota hæc res ex ipsius Imperatoris concessione dependet, idcircò meritò hunc modum, ad primum supra positum, rejicimus.

29. Tandem cum hodie superioritas territorialis ad posteros transmittatur, adquiritur, in Ecclesiastico quidē statu per electionem, *c. cum olim, 14. extr. de major. & obed.* Gail. *lib. 1. obs. 20. n. 10.* in seculari verò per successionem, Knich. *d. tr. c. 1. nu. 188.* quæ defertur ad descendentes masculos, & ut plurimum ad primogenitum, *cap. licet. extr. de voto & voti redempt. c. Imperialem, §. præterea. de prohib. Feud. alien.* Thom. Michaël. *de jurid. concl. 133. per Dd. ibi. alleg.* Schneidw. *ad §. quædam actiones, Inst. de action. in act. familiæ ercisc. n. 37* ubi aliquot adfert rationes & limitationes: & inibi *lit. a. adducit* Wesemb. *pro dissent.* Curt. *tr. feud. p. 4. nu. 122.* Socin. *cons. 18. n. 4. vol. 2. vide etiam* Tiraquell. *de jur. primogen. quæst. 4. n. 21. & seqq.* in Electorali præsertim dignitate, *ut ex* Aur. Bull. Car. IV. *tit. 7. & tit. fin. §.* Wann aber/adparet; ne scilicet majora illa feuda, quorum dignitatum titulis Imperium redditur augustius, divisionibus minuantur. Primogenitus verò aliis fratribus suis, qui hodiè & dignitatem & titulum nominis retinent, tantum ad signat, quantum ipsis pro natalium splendore & facultatibus Principatus ad vitæ sustentationem honestè sufficerit, ita tamen, ut primogenito commodè superfit, quò Principis ità agere & cum honore principatui præesse possit; jurisdictio v. & jura Imperii in singulis reliquis obvenientibus provinciis maneant integra Hosti. *in c. licet, §. mandamus, de voto.* Schenck. Bato. *ad §. & quia n. 5. tit. 1.* Ex notoria tamen & universali Germaniæ consuetudine in feudis istis & juribus superioritatis (excepto Electoratu) jus primogenituræ, & quæ illi cohærent, citra speciale pactum, privilegium aut similem contrariam dispositionem vel consuetudinem legitimè præscriptam, locum non habet, sed pari jure successores succedunt, de qua post Dd. comm. ibi alleg. testatur Thom Michael *de jurisd. concl. 133.* Coler. *de jur. Imper. Germ. sect. 62.* Dn. D. Reinkingk/*d. tr. l. 1. cl. 4. c. 17.* & hæc successio protelariè testatur Majestatem Imperatoris. Quid enim æquius, quàm

Per electionem & successionem ultimo superioritas hæc acquiritur.

ut benemerita patris erga Remp. filio quoque prosint, & egregiam virtutem illorum liberaliter agnoscat, quorum armis vitæque periculo ex regni difficultatibus, hostium acie profligatâ, emersit, ac signatæ suis nominibus æternum posteritati laudis monumentum extare faciat? inquit Auctor *tr. de jur. Principatus concl.* 88. *l. c.* Quomodo particularis superioritas acquiratur, dictum est supra. *c.* 1. *concl.* 18. quod huc translatum claudat caput hoc secundum, excipiens personas & corpora sive subjectum, in quo superioritas nostra territorialis residet & consistit.

Caput III.

De subjecto, sive iis, quibus hoc jus competat & concedatur.

Solus immediatus est capax superioritatis territorialis.

30. Non cadit in quemvis superioritas hæc territorialis, sed necesse est, ut aliquis sit immediatus Imperii subditus, ut adparet ex Recess. Imperii *de Anno* 1548. §. **wie wohl auch in der Ringerungs Handlung**/ ibi **in Ansehung/das solche Graffen vnd Herren nicht** immediatè **Glieder vnd Stände deß H. Reichs** / & mox, **welche dem Reich** immediatè **nicht/sondern andern jhren Landsfürsten vnterworffen / auch nicht güter ohne mittel von oder vnter dem Reich hetten** / Gail. *de arrest. c. 6. per. tot.* Knich. *de jur. Saxon. in vers. Ducum. Saxon. c. 6. fol.* 169. *& tr. de jur. ter. c.* 1. *n.* 306. Gœdd. *d. Resp. n.* 207. *& seqq.* Quæ igitur terra, qui ve commitatus vel Baronatus Imperatorem immediatè non habet superiorem, superioritatis jus ipsi terræ, comitatui vel Baronatui cohærens non competit, sed ut principatus vel comitatus aliquis alius id in eam terram habeat, est necesse, & sic dum aliquis est mediatus & sub Imperio alterius Imperatore inferioris, velle eo modo, quo domini territoriales possunt, non potest, nec jura summi principis exercere, nec in suo distrietu facere ea, quæ Imperator in toto Imperio *argument. l. velle ff. de* R. I. Menoch. *cons.* 75. *n.* 36. *cons.* 307. *n.* 1. Knich. *de jur. Saxon. verb. Ducum. Saxon. c.* 1. *fol.* 69. *& d. tr. c.* 1. *n.* 361. *& passim* Schrad. *de feud. part.* 10. *sect.* 9. *n.* 227. Wesemb. *cons.* 27. *n.* 29. Gœdd. *d. Resp. n.* 208. Et licet Imperator tali mediato vellet hanc superioritatem concedere, non tamen posset, *ut cap. præced. concl.* 20. demonstratum, cum hac ratione præjudicet Domino mediato, quod juris ratio non admitiit R. A. *d.* §. **wie wol auch**: Concessiones enim Principis semper intelliguntur fieri, salvo jure *tertii. l.* 2. §. *si quis à princip. ff. ne quid in loco publ. l.* 40. *ff. de administr. tut.* Immediati porrò dicuntur ii potissimum, qui vel reperiuntur in Imperii matricula,

Immediati qui.

vel

vel etiam im Anschlag deß Reichs *argumento d.* §. wie wol auch. Ergo quę terra inibi non reperitur, territorium esse per se non præsumitur, sed esse de principis alicujus provincia, & ejus superioritati subjecta, ut ipsi contribuat, *per ea quæ extant. ap.* Gylmann. *in symphor. cam. Imp. tom. 2. part. 1. vot. 5. n. 20. & seq. & ap.* Gail. 1. *obs.* 21. *n.* 4. Gœdd. *d. Resp. n.* 212. potissimũ tamen hoc ita esse dixi, & ratione generalis præsumtionis à posteriori procedentis, quia reperiri possunt immediati privilegiati, qui tamen non sunt status, & simul ab omnibus Imperii Collectis & oneribus immunes.

31. Ad constituendum autem immedietatis effectum non necesse est, ut aliquis immediatè ab Imperio bona habeat, sed sufficit, ut vel persona sit immediatè subdita, vel bona *in, sub, vel ab imperio* habeat & possideat *d.* §. wie wol auch in der R. A. *de Anno* 1548. in alternativis enim alterutrum sufficit Everhard *in Top. legal. loc.* 108. *n.* 8. *Ab imperio*, notat causam possessionis, *sub imperio*, subjectionem ostendit, *in Imperio*, situm demõstrat, ut post Zach. Vietor. *tr. de exempt. concl.* 28. Dn. D. Reinking. *in d. tr. suo l.* 1. *Cl.* 5. *c.* 10. declarat. Hinc etiam sicuti eadem persona diversis qualitatibus prædita pro diversa habetur. *c. cum capella. Extr. de privileg. c. ex literis Extr. de probationibus*, Sic unus idemque pro diversitate bonorum, quæ possidet, ratione quorundam ut mediatus, ratione aliorum, ut immediatus censeri potest, prout habet *const. Recess. de Anno* 1548. §. auch der Graffen von Tübingen halben / ibi: daß sie als Graffen deß Reichs jhrer Gütter halben / so sie ohne Mittel im Reich haben / gleichwol in deß Reichs Anschläge gezogen werden mögen: Aber der Pfandschafften / auch eigener oder Lehngütter halben / so sie von seiner Liebden (Intellige Ferdinandum Regem Romanorum) vnd in derselben Oesterreichischen Erblanden haben / vom Reich billich vnbelegt bleiben sollen. qua de re *plura vid. ap.* Zach. Vietor. *concl.* 28. Gœdd. *d. Resp. n.* 504. Zigel. *com. concl.* §. Landsassii. *n.* 52. *& seqq. n.* 63. 74. *& seq. n.* 79. Et sic quid ratione medietatis & immedietatis, ut & ipsius superioritatis territorialis sentiendum sit de iis principibus, quos Landesfürsten / ad differentiã, quam constituit jus Saxon. Landrecht *lib.* 3. *art.* 58. & latè per exempla declarat Paurm. *tr. de Iurisd. lib.* 2. *c.* 9. *n.* 9. Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 1. *c.* 6. *n.* 47. *& seq.* der Reichsfürsten / adpellitant, aliquatenus constat; quid præterea de quæstionis hujus decisione sentiam, in ipso discursu petentibus aperiam.

In, sub, vel ab Imperio aliquid habere quid sit.

Vnus idemque diverso respectu potest esse & mediatus & immediatus.

32. Nunc ad ipsos imperii status & ordines immediatos juris

hujus capaces in specie tangendos transeo, inter quos sese post Electores primo loco mihi offerunt Principes, qui regalem dignitatem & territorium, sub immediata Imperatoris & Imperii jurisdictione possident Garß-Mastril. *de Magistratu lib. 4. c 3. n. 6.* qui ex eo sic dicti sunt, quod sint rerum primi & capita Tacit. *lib.* 1. Isidor. 9. *Etymolog.* Fürsten/ quasi die förderſten / aut fürſtehend. Quanquam autem hoc principis nomen Imperatori propriè cõpetat *l. princeps. ff. de ll. l. 1. & tot. tit. ff. de constit. princ.* §. *sed & quod principi. Inst. de jur. N. G. & Civ. c. 1. de natura feud. c. 1. quis dicatur Dux:* usu tamen eo tandẽ est deventum, ut & Duces, Marchiones, comites Palatini, Landgravii, Archiepiscopi, Episcopi & similes majorem regalem dignitatem habentes generaliter principes adpellarentur. *cap. 1. in princ. in verb. à princ. Italicis. de prohibit. feud. alienat. per Frideric.* & passim à Carol. IV. in Aur. Bull. Sixtin. *de Regal. lib. 1. cap. 4. n. 24.* Joach. Cluten. *in syllog. rerum quotidian. th. 26. lit. c.* quæ nomina non, ut olim, muneris sunt & administrationis, sed hodie patrimonii omnia facta *argumento c. 1. §. & quia videmus. de his qui feud. dare poss. c. un. in fin. de alien. feud.* Coler. *de proceß. execut. p. 2. c. 1. n. 164.* Ziegl. *com. conl.* §. Landsassy. *n. 2. 3.* Adstringuntur enim ad certum territorium, de quo sunt investiti, cum juribus superioritatis, & non tãtum ideò sunt Duces, Marchiones &c. quod ab Imperatore tales sint creati, sed quod etiam jam creatis Ducibus, Marchionibus &c. provincia aliqua sustinenda dignitatis causâ sit data, quæ ab accipiente vel Ducatus, vel Marchionatus &c. adpellatur, ex qua appellatione vicissim sunt & dicuntur duces Marchiones, &c. propter relationem, quæ est inter accipientem, & provinciam. *c. 1. Quis dicatur Dux 2. Feud. 10.* Vult. *lib. 1. Feud. c. 8. n. 10.* Matth. Steph. *d. tr. lib. 2. p. 1. c. 6. n. 36.* quamvis inter status ac ordines Ecclesiasticos & seculares hac in parte magna sit differentia, utpote cum hi solùm, non verò illi jus hoc suum, tanquam patrimoniale ad masculam progeniem transferre possint: Ecclesiastici verò nudi sint dispensatores ac usufructuarii, *ut supr. c. præcedenti. concl. 29. dictum.* Cravett. *cons.* 404. *n.* 14. *& seq. tom.* 3. Knich. *d. tr. c. 1. n. 34. & lib. 2. de pact. invest. c. 1. n. 129.* Raudens. *Respons. 3. n. 107. & seq. lib. 2.* Ex quo adparet, principes Imperii nostri in Ecclesiasticos & seculares distribui. Peregrin. *de jur. fisc. lib. 1. tit. 2. n. 104.* Cujac. *lib. 3. de feud. tit. 1.*

Principes qui, & unde dicti.

Principes vel Ecclesiastici vel seculares.

33. Ecclesiasticos sub nomine Prælatorum contineri, dignitate verò distingui testis est Paurmeist. *de jurisd. lib. 1. c. 24. n. 18. & lib. 2. c. 1. & c. 8.* Gail. 1. *obs.* 30. Mynsi. *cent. 5. obs. 6.* sunt enim ex illis quidam Archiepiscopi

piscopi, quidam Episcopi, quidam magistri ordinum equitum Teutonicorũ, Abbates, Præpositi, &c. qui regali dignitate sunt præditi, & sessionem ac votum in comitiis aliaque superioritatis jura habent. Considerantur autem hîc Ecclesiastici, ut principes politici, qui hoc in casu nihil commune habẽt cum Pontifice: Possident enim ut dictum, bona feudalia, habent regalia ab Imperio & alia privilegia, ceu reliqui principes ac proceres; sunt Imperii status, utuntur eodem superioritatis jure, quo Duces, comites & alii in suis territoriis. Gail. *d. lib. 1. obs. 30. n. 1. 4. 6. & obs. 37. n. 10. & tr. de pign. c. 7. n. 1. & tr. de pac. publ. lib. 1. c. 8. n. 6. & seqq.* Modest. Pistor. *consil. 49. n. 3. vol. 2.* Car. Molin. *ad consuetud. Parisiens. tit. 1. in princ. n. 70. 71.* Heigius *p. 1. quæst. 4. n. 53.* Knich. *d. tr. c. 4. nu. 58.* Vultej. *de feud. c. 5. n. 7. vers. aliis etiam in fin.* Thom. Michael. *d. jurisd. concl. 38. lit. c.* Ziegl. *com. concl. §. Austregæ. n. 8. & seqq.* Hinc etiam instar reliquorum principum ac statuum immediatè Imperio subjectorum præceptis Cæsaris & Imperii parere, & vocati ad auxilium & consilium comparere tenentur, *argumento c. si Episcopus. dist. 18.* Hieron. Schurff. *con. 72. n. 2. cent. 1.* Geil. *d. lib. 1. de jur. pac. publ. c. 8. n. 8.* An. Col. *de jur. Imp. concl. 49.* Buxtorff. *ad cap. 5. Aur. Bull. concl. 69. lit. a.* Ziegl. *d. §. Austregæ. n. 13.* Quod ergo Ejusmodi territoria, Diæceses & Episcopatus Imperator etiam hodiè principibus & aliis reformatæ religionis sine confirmatione Papæ jure conferre possit, nullum habet dubium; pro qua re 9. argumenta profert Arnold. Engelbrecht. *in disp. de jurisd. Imperii th. 67.* Quando & qui Ecclesiastici cæperint esse principes ac Illustres, & de eorundẽ statu dignitate, præcedentia, juribus territorialibus, aliisque privilegiis tractant pluribus. Knich. *d. tr. c. 1. n. 14. & seqq.* Matth. Steph. *tr. de jurisdict. lib. 3. p. 1. c. 14. ubi latè, & in Explicat. Cod. ad tit. de Episc. audient. n. 8. & seq.* Laurent. Ohm. *tr. de jur. Episc. th. 19. & passim.* Volcm. *tr. de jur. Princip. c. 7. n. 4. & seq.*

Ecclesiastici quo modo hîc censiderentur.

Parent Imperatori & Imperio.

34. Seculares sunt vel in specie tantùm & simpliciter principes, quales sunt in Imperio principes Anhaldini, vulgo Fürsten von Anhalt / & Sabaudus, qui respectu Pedemontanæ regionis se tantùm principem Pedemontinum adpellat. Jacobin. d. S. Gregor. *in tr. d. feud. in verb. princeps Pedemontium.* Classan. *de gloria mundi, consid. 54.* Sixt. *de Regal. c. 4. nu. 26.* vel duplicatã habent dignitatẽ, qui præter titulum principis usurpant & habent titulũ Ducis, qui duces, quoad originẽ, à ducendo exercitu dicti Isidor. 9. *Etymol.* Zas. *de feud. p. 5. n. 6.* nostris sunt Herzogen / Vocabulo Heer / quod exercitus est, & ziehen / quod Latinis est ducere.

Duces.

Vult.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0035
DFG

Vult. *lib.* 1. *Feud. c.* 4. *n.* 14. Nobis dux ille dicitur, qui de Ducatu à Principe supremo est investitus, sive cui princeps in beneficium regionem, quę Ducatus nomine veniebat, una cum superioritate territoriali concessit. *cap.* 1. *quis dicatur Dux.* Sonsbec. *de feud. in tit. qui feud. dare poss.* Frecc. *de sub. feud. lib.* 2. *tit. quis dicatur.* Roland. à Valle *cons.* 4. *n.* 42. *lib.* 3. Frideric. Pruckman. *ad Rubr. quæ sint. Regal. c.* 4. *n.* 34. Ferrar. Montan. *de feud. lib.* 5. *c.* 7. *vers. igitur regalia.* Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 44. *& seqq. secundū ea quæ supra concl.* 32. *Diximus,* Ex istis Ducibus quidam, & quidem primarii post Electores inter seculares sunt Archiduces Vult. *de feud. lib.* 1. *c.* 4. *n.* 14. quales sunt tantummodo in familia Austriaca Sixtin. *de regalib. c.* 4. *n.* 30. de quorum dignitate & privilegiis *plura vid. apud* Dn. D. **Reinkingk** / *in d. tr. lib.* 1. *cl.* 4. *c.* 10. habentur etiam, non tamen in Germania, magni Duces **Großherzoge**/ qualis est in Italia Cosmus Medices Dux Florentiæ. Don. Gars. Mastril. *de Magistrat. c.* 4. *n.* 19. Item magnus Dux Muscoviæ, Magnus Dux Litvaniæ, Magnus Cham, & alii, de quibus Matth. Steph. *de jurisd. lib.* 2. *p.* 1. *c.* 6. *num.* 82. qui, quia ad nos parum, suis relinquantur scriptoribus.

35. Quidam, præterquam quod sint principes Heig. *illustr. quæst.* 2. *n.* 55. *p.* 1. Ruland. *de commiss. p.* 2. *lib.* 5. *c.* 4. *n.* 26. Sixtin. *de Regal. lib.* 1. *c.* 5. *n.* 119. Cuj. *in l. un. C. de comitib. qui provinc. reg.* sunt & dicuntur Marchiones, à Marchiâ, cui præsunt, ita adpellati: Marcha verò nihil est aliud, quã limes, in lingua nostra **Marck**/ unde **Gemarckung**/ **Marckstein**/ **Marscheiden**. Ergo quia finibus Romani Imperii tuendis præfecti sunt illi principes, Marchiones, seu Duces Limitanei **Marckgraffen**/ exinde nuncupantur Cluten. *in Syllog. rer. quotid. th.* 26. *lit. f.* Hotoman. *in verb. feudalibus, verbo Marcha.* Motz. *de his qui feud. dar. poss. n.* 16. Menoch. *cons.* 302. *n.* 19. *vol.* 4. Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 340. Talis est Marchia Brandeburgensis, quam in quatuor partes rectè dividi existimat. Jodoc. Willich. *in Tacit. part.* 1. *c.* 10. juxta Albim, ubi est antiqua, juxta Suevum seu Spravum, ubi est media; juxta viadrum, ubi est nova; & deniq; juxta Ucanum lacum prægrandem, ubi est Ucaria Marchia Knich. *d. tr. c.* 4. *n.* 137. *& seqq.* Talis etiam est Marchia Misniæ, Marchia Styriæ, Marchia Moraviæ, & Marchia Badensis, de quibus Matth. Steph. *d. jurisd. lib.* 2. *part.* 1. *cap.* 6. *n.* 92. Nobis autem Marchio is dicitur, qui de Marchiâ est investitus ab Imperatore cum regali dignitate & omni territoriali superioritate *c.* 1. *quis dicatur Dux & ibi* Afflict. *n.* 66. Don. Gars. Mastril. *de Magistr. lib.* 4. *c.* 6. *n.* 6. Heig. *Illustr. quæst.* 2. *n.* 55. *part.* 1. Matth. Steph. *d. c.* 6.

Marchiones.

36. Qui-

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0036
DFG

36. Quidam in Imperio principes sunt, qui in specie Landgravii dicuntur, sive Comites provinciales, ex eo, quod olim fuerint totius alicujus provinciæ præfecti, sive judices Petr. de Andl. *de Roman. Imper. lib. 2. cap. 12.* Vultej. *lib. 1. feud. c. 4. n. 14.* Clut. *d. Thes. 26. lit. e.* Horum in Imperio quatuor familiæ reperiuntur, utpote Thuringiæ, Hassiç, Alsatiæ, & Leuchtenbergensis Schönborn. 5. *Polit. cap. 39. in fin.* Peuc. 5. *Chron. p. 998. & seq.* Quidam principes in specie comites Palatini, sive facti Palatii, nuncupantur, à palatio sive sede Imperatorum *l. un. C. de palat. l. ex aula C. de privil. eor. qui in sacr. palat. milit. l. 1. de offic. rector. provinc.* Cujus olim fuerunt judices, Vult. *d. l. 1. Feud. c. 4. n. 14.* Joach. Cluten. *d. Thes. 26. lit. d.* Hodiè dignitas Landgraviatus & Comitum Palatinorum non minor est quàm Ducatus Sixtinus *de Regal. lib. 1. c. 5. nu. 119.* Sunt n. illi principes Imperii, Fürsten deß Reichs / imò comites Palatini, qui sunt ad Rhenum, ad tantam eminentiam sunt evecti, ut jam inter seculares Electores post Regem primas tenerent. Nos illos ita cõsideramus, quatenus sunt de principatu seu regione ea, quę in palatinatum zu einer Pfaltzgrafschafft / erecta est, investitj, & jura territorialia cum omnibus illi territorio annexis regalibus habent & exercent. Qui itaque de tali principatu non sunt investiti, impropriè & analogicè comites Palatini dicuntur. Chassa. *in tr. de glor. mund. cons. 50.* Sixtin. *de regal. lib. 1. c. 4. n. 108.* de quibus agere non est è re nostra, videatur Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib. 2. c. 6. memb. 1.*

Landgravii.

Comites Palatini.

37. Ad eandem Classem principum & Illustrium referuntur etiã Comites & Barones Jacobin. *de S. Greg. in invest. verb. princeps.* Schrader. *de feudis p. 10. sect. 1. n. 28.* Felin. *in cap. dudum n. 21. de præsumpt.* Decian. *Resp. 19. n. 224. & seqq.* Pruckm. *cons. 4. num. 4. vol. 1.* Comites dicuntur à comitando & sequendo, qui sacrum imperatoris comitatum observarunt. *l. item ap. Labeonem. §. comitem. ff. de injur.* Duaren. *de feud. c. 6. num. 8.* Paurm. *de jurisd. lib. 2. c. 10. n. 1.* Germanicè Graffen: & erant olim judices *c. 1. si de investitura inter. Dom. & Vasal. c. un. §. si judex. de pac. ten.* Auct. *de jure Princip. concl. 86. lit. a.* ut enim Hertzogen / seu Duces erant militiæ, ita Graffen seu comites erant justitiæ. Wehn. *in obs. pract. vers.* Graffen: unde verisimile est, comites ab antiquo Saxonum verbo Graff / quod judicem denotat, appellatos Spec. Saxon. *lib. 3. art. 53. & seq.* Thom. Michaël. *de jurisd. concl. 130. lit. b.* Nihil autem hic loquor de minorum Gentium Diis, quales sunt Gråven / Gogråven / Centgråven / Saltzgråven / Holtzgråven / Freygråven / qui nulla habent regalia, nullamque territo-

Comitis.

rii superioritatem, sed sunt subditi, vel illorum administri; verum de iis, qui Imperio nostro immediatè subjecti de comitatu aliquo sunt investiti, vel alio modo quæsitum habent comitatum *d. c.* 1. *quis dicatur Dux.* Bald. *c.* 1. *de his qui feud. dar. poss.* Tholoss. *Syntagm. jur. univers. lib.* 6. *c.* 8. Don. Garf. Mastrill. *de Magistrat. lib.* 4. *c.* 7. *n.* 15. & in suis territoriis dicuntur principes. Sich. *cons.* 8. *n.* 15. *par.* 4. *f.* 169. Mod. Pist. *quæst.* 70. *n.* 4. *vol.* 2. quibus respectu sui comitatus æquiparantur Socin. jun. *cons.* 126. *n.* 1. *vol.* 3. Knich. *d. tr. c.* 1. *n.* 33. & *n.* 302 Sixtin. *de regal. c.* 4. *n.* 55. dicuntur, **Graffen deß Reichs** habentque jura Imperii in suis comitatibus Ruin. *cons.* 187. *n.* 8. *vol.* 2. Cravetta. *cons.* 974. *n.* 3. Cacheran. *decis.* 155. *n.* 1. Gail. 1. *de pac. publ. c.* 6. *n.* 10. Schrad. *de feud. p.* 10. *sect.* 1. *n.* 22. & *seq. tit.* 2. Quomodo ratione prærogativæ ex his quidam dicuntur **Fürstliche oder Fürstmässige**/ Item **gefürstete Graffen**/ quidam Adelingi sive **Edleherren**/ & unde, quemadmodum etiam de ordine equestri *vid.* Auct. *tr. de jur. Princip. Concl.* 86. *lit. a.* & Dn. D. **Reinkingk**/ *d. tr. l.* 1. *cl.* 4. *c.* 14. Joach. Cluren. *Syllog. rer. quotid. th.* 26. *lit. h.* Ant. Coler. *de jur. Imper. Germ. sect.* 57.

Barones. 38. Barones **Banner oder Freyherren**/ unde dicantur admodum est controversum, cujus decisio petatur ex Hoen. *disp. Pol.* 3. *th.* 49. Joach. Cluten. *d. th.* 26. *lit. i.* Dn. D. **Reinkingk**/ *d. loco. c.* 15. Nobis illi sunt, qui immediatè Imperio subjecti de Baronia **Freyherrschafft vnd Herrschafft**/ cum Baronali & regali dignitate, territorialique superioritate à supremo principe sunt investiti. Mart. Frec. *de feud. lib.* 2. *tit. quis dicatur Comes. nu.* 47. *vers. secundo modo* Paurm. *lib.* 2. *de nobil. c.* 10. *num.* 31. & *seqq.* Gœdd. *d. Resp. n.* 250. & *seq.* ut, sicuti comes in suo comitatu, ita Baro in sua Baronia diceretur princeps, cui ipse respectu suæ Baroniæ æquiparatur, Schrad. *de feud. part.* 10. *sect.* 1. *n.* 22. & *seqq.* Facultas Jurid. Ingolstad. *cons.* 1. *n.* 20. *vers.* & *ratio est. vol.* 1. *varior. in* 4. *editor.* Gœdd. *d. Resp. n.* 426. Quod autem vox **Herrschafft** æque ut **Graffschafft** nomen sit universitatis collectivum, denotans & continens urbes, villas, agros, & similia omnia Baroni **dem Herrn** subjecta *post.* Johan. Sichard. *cons. feud.* 1. *n.* 22. observavit etiam Matth. Wehner. *in suis obs. pract. verb.* **Herrschafft Graffschafft**: atque ex eo, quod **Herrschafft** conceditur sub nomine universalis dominii illius terræ cum omnimoda jurisdictione, concludit, Henr. Rosenth. *de feud. c.* 2. *concl.* 1. *n.* 4. eam oportere intelligi, cum regali potestate ac dignitate competere, & omnia sibi vindicare, quæ & alia regalia feuda & allodia sibi vindicant, & sic etiam jus superioritatis territorialis: cui accedit etiam Mart. Frecc. *d. lib.* 2. *de Feud. tit. quis*

dicatur

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0038
DFG

dicatur comes. num. 47. *vers. secundo modo. referente* Gœdd. *d. Resp. n.* 251. *& n.* 426. *n.* 461. Synonyma Baronum in Germanico nostro idiomate recenserac demonstrat Matth. Steph. *d. tr. l.* 2. *p.* 1. *c.* 6. *n.* 18. *& seqq.* Hoen. *d. disp.* 3. *th.* 49. Dn. D. **Reinkingk** / *d. c.* 15. *num.* 17. *& seqq.* ubi simul ostendit ex Paurmeist. *de jurisd. lib.* 2. *c.* 10. *n.* 38. *&* R. A. *de Anno* 1548. §. **wiewol** / illos omnes & nobilitatis & dignitatis gradu esse pares.

29. Nunc de liberis Imperii civitatibus est agendum: Definit autem liberam & Imperialem civitatem Gail. *tr. de arrest. c.* 9. *nu.* 25. *&* Paurmeist. *lib.* 2. *c. ult. n.* 13. quod sit communitas directò Imperio parens, jus sessuræ & suffragiorum in comitiis obtinens. Et quanquam Dd. duplices faciant istas civitates, ita ut aliæ sint, quæ simpliciter **Reichsstätte**; aliæ verò, quæ conjunctim **Freye Reichsstätte** dicuntur, & varias earundem constituant differentias, quasi illæ sint, quæ Aquilam vel integram, vel aliquam ejus partem habent in insigniis, & nullum ab ævo superiorem alium, præter Imperatorem, agnoverunt; Hæ verò, quæ nullam aquilæ particulam mõstrare possunt in illis suis insigniis, sed olim jugo Episcoporum vel aliorum subjectæ, post modum libertate donatæ sunt ac exemtæ. Matth. Wehner *in pract. Obs. verb.* **freye Reichsstätte** Paurm. *de jurisd. lib.* 2. *c ult. n.* 14. Matth. Steph. *lib.* 2. *p.* 2. *c.* 1. *num.* 82. Rütg. Ruland. *de commissar. lib.* 5. *p.* 2. *c.* 4. *n.* 41. Respons. Ingolstad. ad *tom.* 5. *var. consil.* IC. *Germ.* 24. *n.* 296. Waremund. 2. *de fœderib fol.* 29. Reipsâ tamen considerata nullam solidam constitui posse differentiam inter **Reichsstätte** & **Freyen Reichsstätte** / ipse etiam Imperii constitutiones novissimæ demonstrãt, ubi non solùm appellationes hæ promiscuè usurpantur, sed etiam ut plurimum copulativè conjunguntur **freye vnd Reichsstätte** / R. A. *de anno* 1542. §. **die Freye vnd Reichsstätte** / *& de Anno* 1544. §. **vnd nemblich sollen alle** / aliisque locis quam plurimis. Auctor. *decis. sive præjudic. Imper. verb. civitas* Matth. Wehner. *d. loco.* Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib.* 1. *cl.* 4. *c.* 20.

Libera Imperii Civitates.

40. Definitio isthæc civitatum Imperialium, procedens in eo, quod est potius & frequentius, ostendit, nullam civitatem, quamvis per modum privilegii vel præscriptionis ab inferiorum principum jurisdictione exempta quoad jura regalia immediatè imperio pareat, inter status Imperii referendam esse, quæ jus comitiorum non habet, *Argumento text. in* R. A. *de Anno* 1548. §. **Wann auch ein außgezogener**: cum ex hoc comitiorum jure quasi possessio status Imperii inducatur. Andr. Knich. *de jur. territ. c.* 3. *n.* 164. *ex* Decian. *cons.* 84. *n.* 27. *vol.* 5. Zachar. Vier.

Quanam civitates habeant jus status.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0039
DFG

de exempt. concl. 5. Nec enim sola qualitas immediata sufficit ad inducẽdum Imperii statum, sed plura requiruntur alia, de quibus *supr. cap. præcedente., concl.* 23. Et multi sunt immediati, qui tamen non sunt status Imperii *text. est* in R. A. *de anno* 1564. §. Vnd wollen Wir / als Römischer Käyser / gegen denen / so nicht Stände deß H. Reichs / jedoch dem Reich immediatè, vnnd ohne Mittel vnterworffen / diese Constitution exerciren / Ideoq; quando plures qualitates à lege copulativè requiruntur, deficiente unâ, deficit & ipsa juris dispositio, ut eleganter concludit Dn. D. Reinkingk / *d. c.* 20. *n.* 18.

Civitates Imperiales, ut cæteri status in comitiis habent jus suffragii,

41. Imperiales autem civitates, quia status sunt, idcircò etiam eas in Comitiis suffragii jus habere notoria facti evincit evidentia; siquidẽ status nomen, non minus in civitatibus Imperii debet esse otiosum, quam in aliis principibus ac proceribus, Obrecht. *de jurisd. c.* 6. *nu.* 75. Thom. Michael. *de jurisd. concl.* 44. *lit. g. in not. ubi ad hoc allegat.* Bald. *tr. de schismat. in pr. n.* 10. Decian. *cons.* 40. *num.* 21. *vol* 4. Arum. *in Aur. Bull. discurs.* 1. *concl.* 8. & in actibus universitatis, in quibus tractatur de rebus, ipsam universitatem, ut singulos, concernentibus, non sufficit majoris partis consensus, sed omnium expressè requiritur, *c. in re communi. de R. I. in sexto, Dd. in l. quod major.* 19. *ff. ad municipal.* ne alteri per alterum iniqua cõditio inferatur, *l. non debet, ff. de R. I.* nec res inter alios acta aliis præjudicet ac noceat, *l. quia, ff. de jurejur. t. t. C. si res inter alios acta:* sed potius id, quod omnes tangit, ab omnibus quoq; debet approbari, *c. quod omnes, de R. I. in* 6. & communia negotia communi quoque consilio expediri; ut hac ratione quem sequuntur incommoda, eum quoque sequantur commoda, *l. secundum naturam, ff. de R. I.* §. *cum autem Inst. de empt. & vendit.* idque non tantum probat, ut diximus, antiquissima Imperii observantia, de qua per actus multos testantur Auctores, der zweyen außführlichen Bericht von deß H. Römischen Reichs / erbaren / Freyen vnd Reichsstädten Session / Standt vnd Stimmen betreffent / & forma, qua plerumque civitates ad conventus & comitia evocantur, jhr wollet erscheinen / neben vnnd mit andern Reichsständen helffen handlen / rathschlagen vnd beschliessen / Brunnig. *de variis universitat. speciebus concl.* 18. quæ verba, tanquam Principis, cum effectu sunt accipienda, *l. quando, ubi Dd. ff. de legat.* 3. ut & Recessuum confirmatio & subscriptio in fine, vnd wir Churfürsten / ꝛc. vnnd deß H. Reichs Freye, vnnd Reichsstädte / Gesandten / Gewalthaber vnd Botschafften / ꝛc. *de Anno* 1551. *& de Anno* 1555. *ac passim.* verum etiam firmissimum nobis argumentum suppeditat

ditat. Aur. Bull. Carol. IV. quæ teſtatur *in præfat.* Civitates Imperiales, *Anno* 1356. habuiſſe in Imperio ſeſſionem & votum, & ipſa Frider. III. Imperatoris Reformatio Francofurd. *de Anno* 1442. *in princ. ibi.* vnd darumb durch Anbringen/auch mit beywesen vnd Rath/ vnſer vnd deß H. Reichs Churfürſten/ꝛc. Ritter/ Knecht vnd Städte/ *plura vid. in d. tr.* der zween außführlichen Bericht/ *& apud* Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 1. *cap.* 4. *num.* 35. *& ſeqq. ut etiam* Henric. Bruning. *de variis univerſitatum ſpecieb. concl.* 18.

42. Quæ cum ita ſint, non video urgentem aliquam dari poſſe rationem, cur civitates Imperiales juribus ſuperioritatis territorialis, der Landes Ober. vnd Herrligkeit/ carere vel regalium incapaces eſſe debeant, *ut ſupr. cap. præcedente concl.* 25. *dictum*: Cum omnes omninò ſtatus Imperii, qui modo proprium habent diſtrictum & territorium, cujus nomine Imperatorem immediatè recognoſcunt, etiam jura territorio annexa, ſeu ſuperioritatem territorialem habere neceſſariò videantur: non quidem à priori, id eſt, quòd ideò facti ſint ſtatus, ut haberent territorialem ſuperioritatem, cum ſtatus dignitas & officium ſit, habere ſeſſionem in Comitiis, habere votum & ſuffragium, *de quibus ſupr. concl.* 23. *diximus*; ſuperioritas autem noſtra ſit habere & exercere regalia & alia jura territorio adhærentia & ſic alia atque alia: ſed à poſteriori & conſequenti, ut, quia aliquis cooptatus eſt in numerum ſtatuum, ei, quoque conceſſa videatur illius, quod habet, territorii ſuperioritas, utpote ſine qua onera illa & ſublimem ſtatus dignitatem Marant. *diſp.* 6. *nu.* 14. ſuſtinere ac ritè gerere tuerique non poſſit, per ea quæ *ſupra dicta concl.* 25. Imò ſine qua territorium propriè ſumptum & acceptum tanquam ſtatui Imperii competens eſſe & conſiſtere nequeat, uti ex Camillo Borell. *conſ.* 70. *n.* 34. *& conſ.* 86. *n.* 11. Colligit Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *n.* 13. *& ſeq. &* Bocer. *in tr. de collect. cap.* 4. *num.* 40. & hoc ipſum etiam probat, *tx. in lib. de pac. conſt. verſ. nos Romanorum, & verſu ſeq.* Ut non inconcinne poſt Baldum dixerit Decius *in conſ.* 18. *nu.* 124. *vol.* 1. poteſtatem Civitatum regalibus utentium in dubium vocare, eſſe revangare mundum, Matth. Steph. *d. tr. lib.* 2. *part.* 1. *c.* 7. *nu.* 188. Thom. Michael. *de jurisd. concl.* 44. *lit. g.*

Civitates libera Imperiales habent jus territorii.

43. Quemadmodum in ſimili civitates hæ nobilia Romani Imp. mẽbra in corporata in diplomatis & privilegiis Cæſareis appellantur. Regn. Sixt. *de Regal. lib.* 1. *c.* 4. *n.* 80. Auctor. deß gründlichen Berichts deß H. Reichsſtatt Friedeberg regalia betreffent/ *p.* 1. *punct.* 15. *n.* 14. Rürg. Ruland.

Civitatum Imperialiũ attributa.

Vulc. *lib.* 1. *Feud. c.* 4. *n.* 14. Nobis dux ille dicitur, qui de Ducatu à Princ-

land. *tr. de commiss. lib.* 5. *cap.* 4. *n.* 38. Paurm. *de jurisd. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 45. fulcra & columnæ Imperii Petr. *de Andl. lib.* 1. *de Imperio c.* 16. Bertram. *de comitiis. ap.* Arum. *discurs.* 9. *concl.* 45. Illustres respublicæ Hier. Schuff. *in Resp.* 26. *n.* 1. *&* 2. *cent.* 1. Johan. Dauth. *jun. Miscell. quæst.* 1. *Thom.* 3. quæ in suo territorio jura principis habent & usurpant, vicemque principis obtinent, Bart. *in l. infamem. n.* 14. *ff de publ. jud.* Andr. Gail. 2. *obs.* 57. *num.* 7. Thom. Michael. *de jurisd. concl.* 44. *lit. g.* Auctor. *decis. seu prejudic. camer. al. verb. Civitas Imperialis. in princ.* adeóque ad ejus exemplum regalia & jura fiscalia dicuntur habere Bart. *in leg. l.* §. *ait senatus ff. de pet. Hæred.* Peregrin. *de jur. fisc. lib.* 1. *c.* 2. *n.* 44. *& seq.* Matth. Steph. *d. tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 2. *c.* 1. *n.* 56. Solæ sunt præsides sacrorum suorum, & publicum Religionis tam Catholicæ quam August. Confess. exercitium in districtibus suis, jure superioritatis territorialis, mutate, & connexos actus juris Episcopalis exercere possunt, juxta transactionem Passoviensē multis Imperii constitutionibus renovatam, confirmatam & stabilitam. R. A. *de anno* 1555. §. **nach dem aber in vielen Frey vnd Reichsstätten** / *juncto* §. **vnd damit solcher Fried.** *qua de re latè* Petr. Frideric. Mindan. *lib.* 1. *de proceff. c.* 31. Syring. *de pac. Relig. concl.* 39. recipiunt Judæos, faciunt leges & constitutiones Volcm. *Synopf. de jur. princ. c.* 15. *n.* 2. Conveniuntur regulariter in Camera, quæ ipsis prima est instantia Gail. 1. *obs.* 1. *n.* 20. & alia plura superioritatis & regalium habent jura, quæ ordine refert & declarat Henric. Bruning. *de Var. univers. specieb. concl.* 20. *& multis seq.* Ziegl. *com. concl.* §. **Landsassy** / *n.* 204. *& seqq.* Et hanc sententiam in Camera observari testatur Geil. *in dd. locis in primis verò lib.* 1. *obs.* 21. *& lib.* 2. *obs.* 57. *num.* 7. *tr. de arrest. Imper. c.* 9. *n.* 1. Bernhard. Ursinus. *de reconven. c.* 27. *nu.* 5. Gylm. *in sym-phoremat. part.* 1. *t.* 3. *vol.* 9. *n.* 2. 3. Mynf. *cons.* 13. *dec.* 3. Apolog *meri Imperii civitatis Spirensis in cam. fol.* 7. eamque communem esse post alleg. Dd. dicit Don Garf. Mastrill. *de Magistrat. lib.* 1. *c.* 7. *n.* 10.

Civitates Imperiales habent. **Landes hohe Obrigkeit** / *non* **Landesfürstliche Obrigkeit** / *jura realia non perso-nalia.*

44. Habent itaque civitates Imperiales jura territorialia **die Landes hohe Obrigkeit oder die Landes Ober vnnd Herrligkeit** / quamvis non habeant, **die Landes Fürstliche Obrigkeit** / habent jura principum & statuum Imperii, ratione rei sive ratione territoriorum, quæ possident: qui verò principes sunt, & simul etiam habent territoria, juraque territorialia, illi dicuntur habere **Landsfürstliche Obrigkeit** / tum ratione personæ prrncipis sive principalis, tum ratione territorii conjunctim: Ut sic in genere hoc loco differentia sit constituenda, inter jura realia sive territorialia, ratione territoriorū, quæ civitates Imperiales

les immediatè habent ab Imperatore & imperio Romano, tanquam ſtatus Imperii, & jura perſonalia principum, quæ principes ſimul cum realibus habent, civitates non habent: non enim in ejuſmodi civitatibus eſt Dux vel Princeps ein Fürſt / ergo nec jura principis Fürſtliche Obrigkeit. Non autem quicquam impedit, quod civitates regalibus dignitatibus non gaudeant, quo nihilominus juribus regalibus gaudere poſſint: Sicuti enim dignitas regalis ſine juribus regalibus conſiſtere poteſt Alvarott. Valas. de jur Emphyteu. quæſt. 8. n. 34. ſic etiam jura regalia ſine titulo regali eſſe poſſunt Andr. Barba. *conſ.* 71. *n.* 3. *vol.* 3. Joach. Cluten. *Syllog. rer. quotid. th.* 27. *lit. c.* Nec officit, quod ſint principes vicini, qui ratione meri mixtiq; Imperii, vel vectigalium, vel ſalvi conductus, vel ſimilium, in totum, vel tantum aliquod jus in nonnullis civitatibus imperialibus ex præſcriptione & conventione cum iis inita, aliove modo acquiſiverunt: Illæ tamen nihilominus liberæ civitates Imperiique ſtatus permanent, & jura territorialia reliquaque ſtatus regalia ſalva retinent, ut ſcribit Regn. Sixt. *de Regal. lib.* 1. *c.* 5. *n.* 82. Joach. Cluten. *d. Syllog. th.* 27. *lit. c.* Dn. D. Reinkingk. *in d. ſuo tr. lib.* 1. *cl.* 4. *c.* 20. *n.* 12. Idem eſt ſi civitas aliqua principi det vel faciat aliquid in ſignum ſuperioritatis alterius alicujus, puta feudalis, propterea tamen ſubdita dici non poteſt, ſed libera manet, ſalvis pactorum & conventionis juribus: locus namq; reſpectivè, certis pactis & conditionibus ſubjectus, in aliis remanet liber. *argument. Clement. Paſtoralis.* §. *denique de ſententia & rejudicat.* Bald. *in l. etiam Colum. fin. C. de jur. dot.* Dec. *conſ.* 360. Reſtaur. Caſtald. *de Imper. quæſt.* 109. *num.* 9. *Don. Garſ. Maſtrill. de Magiſtrat. lib.* 1. *cap.* 7. *num.* 14. Exempla in civitate Colonienſi aliiſque plurimis plurima recenſet, Matth. Steph. *tract. d. juriſdict. lib.* 2. *p.* 2. *cap.* 1. *num.* 26. & *ſeqq.* Wehner. *pract. obſ. verſ.* freye Reichsſtätte Bocer. *de collect. c.* 4. *num.* 27. Neq; adverſatur, quod ſuperioritas territorialis frequenter dicatur die Landsfürſtliche Obrigkeit: quia hoc non ſemper fit, ſed [illegible] quando vel Dux aliquis vel princeps eam ſibi vindicat, ut [illegible] tatione perſonæ denominantis diverſas admittat denominationes; & quæ ſuperioritas in principibus eſt die Landsfürſtliche / illa dicitur in Comite die Gräffliche / in civitate die Städtliche oder Städtiſche Obrigkeit & ſic de inceps, uti relatum eſſe in Camera *in cauſſa* Hirnheim: *contr.* Churpfaltz / teſtatur Meichſn. *tom.* 2. *lib.* 1. *deciſ.* 8. *n.* 3. Sicuti in Receſſib. Imperii etiam alio atque alio modo nuncupatur. Adpellatur enim in §. wo auch im H. Reich / *de Anno.* 1555. Oberherꝛligkeit vnnd Gebiech.

Dignitas regalis ſubſiſtere poteſt abſq; juribus regalibus, & e contra?

ibi.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0043
DFG

ibi. in was Oberherrligkeitten vnd gebiethen das were/ *ut & in* §. vnnd wiewol in solcher. *de Anno* 1559. *in iisdem Recess. de anno* 1548. §. vnd als erstlich in solcher Ringerung/ &c. *& in* §. *sequenti*, vocatur hohe Ober vnd Gerechtigkeit/ & alibi aliter, quos tex. ad hoc collegit Dn. D. Reinkingk/ *d. suo tr. cl. 5. lib. 1. c. 5.* Tandem ad hoc Imperium nihil etiam refert, ampla sit, an parva civitas, ut ait Plato in Politico.

Nobiles immediati.

45. Liberis Imperialibus civitatibus quo ad castra sua & territoria, & sic consequenter quo ad superioritatem hanc territorialem comparatur Nobilitas immediatè Imperatorem & imperium recognoscens, qualis est nobilitas Sueviæ, Franconiæ, & superioris tractus Rheni. die Schwäbische/ Fränckische vnd Rheinische Ritterschafft/ Gail. 2. *obs.* 62. *n.* 21. Wehn. *in obs. pract. verf.* Ritterschafft Gœdd. *d. Resp. n.* 370. quibus addit Christoph. Besol. *in discurs. de ordine Equestri libero.* §. 6. Nobilitatem Wederavicam, & monstrat, unde nam & qua occasione, seu cur iis tantummodo in locis ordo equestris immediatè subsit Imperatori, & suam obtineat libertatem? Isti nobiles etiam dicuntur freye vom Adel/ freye Reichs Ritterschafft/ inde forsan, weil sie von anderer Herren Landes hohen Obrigkeit gefreyet/ vnd dem Reich ohne mittel vnterworffen sind. Aliâs in genere, nobilitas est dignitas & excellentia beneficio principis ac legis in aliquem collata, qua plebejorum numero quis eximitur Æguin. Baro *de nobilit. lib. 3. c. 2. & d. Feud. lib. 2. c. 4.* quæ jam Zenonis Imper. tempore ante 1000. annos in usu fuit, ut eruditè monet Conrad Lagus *in Method. jur. civil. par. 2. l. quoties* §. *viros. C. ubi senat. vel Clariss.* Cluten. *Syll. Rer. quotid. th. 26. lit. K.* Nobilis verò quibusdam dicitur quasi non bilis, ideò, quod nobiles præ cæteris potius mansueti, quam ad elationem proni esse debeant. Felix. Malleol. *in dial. de nobilit. & Rustic. c. 7.* pleriq; verò quasi noscibilis, id est, famosus, insignis, splendidus, Rubert. Glover. *in Nobilit. polit. tit. Nobilitas.* Tirraquellus *de nobilitate c. 1. n. 1.* Petrus Fritze *de nobilitate civil. concl. 1. lit. a. & c.* Nostris dicitur ein Edelman/ ab insigni virtute & fortitudine, quâ talis debet esse præditus; Cum in nostro idiomate illum adpellemus ein Mann/ qui potens, strenuus, singulari præditus est virtute, sicuti German, Aleman. &c. quasi Garmann Allmann Andr. Athamer. *in comment. ad Tacit. de German. pag. 89. & seqq.* Elias Reusn. *quæst. histor. 2.* Doctores juris etiam nobiles pronunciat Imperator. *in l. providendum 7. C. de postulando. l. diximus. 4. In fin. ff. de excusat. tut. proœm. Instit.* §. 3. & 4. N. A. der Reformirten Policey Ordnung zu Franckfurt *de anno* 1577. *tit.* 11. & 12. *ibi.* deßgleichen/ & de

Nobilitas quid sit & unde dicatur?

Doctores Iuris nobiles.

& de Anno 1500. *sub tit.* von Vberflüssigkeit der Kleider / §. *Item*: die von Adel/so nicht Ritter oder *Doctores* sind / *juncto* §. *præced. & seq.* & passim in Imperii Recessibus; sicuti etiam in Imperiali Camera adsessores Nobiles & Doctores iisdem fruuntur stipendiis & honoribus *ordin. Cam. p.*1. *tit.* 43. Simon Simonius, *tr. de nobilit. cap.* 10. & 11. Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.*1. *c.* 7. *memb.* 2. *n.* 66. & *seqq.* Arum. *exer.* 7. *thes.* 9. videatur elegans illa orat. *de privilegiis Doctorum nobilis* JCti, Johan. Halbritteri, *tractatui Heinrici Boceri de bello & duello annexa & adposita*: sed hæc à proposito nostro aliena nunc relinquimus, plura qui vult, *vid.* Tiraquell. *de Nobilitat.* Matth. Steph. *d. loco.* de Equestri dignitate, *tr. aur.* Petr. Calefati, *& eundem* Matth. Steph. *lib.* 2. *p.*1. *c.* 6. *membr.* 2.

46. Illud adhuc hîc videamus, an nobiles immediati statibus Imperii sint annumerandi? Et quamvis olim Nobiles Imperii jus Comitiorum habuisse testetur Aur. Bull. Carol. IV. *in proœm. fin.* Buxtorff. *in dissert. Aur. Bull. concl.* 5. *lit. c. & Dd. ab eo alleg.* Hodiè tamen ad Comitia vocari desierunt, nec suffragandi vel sedendi jus in iis amplius habent, & ex indè neque in subscriptionibus Recessuum, neque in matricula reperiuntur, sicuti post quotidianam experientiam testatur Sixtin. de Regalib. *lib.* 1. *c.* 4. *n.* 94. quod tamen in Imperii statu necessariò requiritur, R. A. *de Anno* 1548. §. Wann auch ein Außgezogener / Gail. 1. *obs.* 21. *n.* 9. *vers. quarto quod sessionē & votū. supr. concl.* 23. *c. præcedent.* Cum propriè status dicatur, qui cum Imperatore, als ein Christlich Corpus vnd Versamblung / statuendi de Republ. vel sessuræ ac dicendæ sententiæ jus habet in Comitiis, aliisq; Imperii conventibus: ut etiam colligere licet ex R. A. zu Cölln / *Anno* 1512. Zigl. *com. concl.* §. Landsassy / *in limit. n.* 45. Et quando ab Imperatore & Imperii statibus jam aliquid est decretum & concluſum, tum demū cum nobilitate ista de rebus decretis tractatur, R. A. zu Augspurg / *de Anno* 1500. *sub. rubr.* was man mit den Ritterschafften zu Francken / Schwaben vnd Reinländern handeln soll. *Ibi.* zu ob angezeigten Christlichen Fürnehmen / ꝛc. ihre getrewe Hülff zu thun. Facit insuper huc *tx.* in R. A. *de Anno* 1564. §. Vnd wöllen wir als Römischer Käyser gegen denen so nicht Stände deß H. Reichs / jedoch dem H. Reich *immediatè* vnterworffen / Paurm. *de jurisd. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 17. Et hoc in eorum receptum est favorem, ne Cameræ Imperialis sumptus pro rata ferre, aliaque nonnulla statuum onera subire tenerentur, Jac. Winther. *diss. pol. jur. th.* 277. Henr. Bruning. *de var. univers. specieb. concl.* 18. *ad fin.* ubi ita scribit: Crediderim, nobilitatem & quasdam civitates non in-

An nobiles immediati sint status.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0045
DFG

vitas citatoriis libellis præteriri se passas, ut hoc pacto mitigationem & exemptionem onerum, der gewissen Anschläge/impetrarent, & tolerabiliores fierent contributiones illæ, quæ ad peculiares Cæsaris expeditiones conferuntur, *vid. etiam* Ziegler. *comm. concl.* §. Landsassy/ *in limitat. n.* 46. *& seqq.*

Nobiles immediati habent jus territorii.

47. Quamvis igitur nobiles immediati status Imperii non sint, superioritatem tamen territorialem illos regulariter habere in liberis suis territoriis, aliisque similibus bonis omninò existimo cum Sixtin. de Regal. 1. *c.* 4. *n.* 92. Gail. 2. *obs.* 62. *n.* 3. Bidembach. *Nobil. quæst.* 1. *n.* 7. *& seqq.* Wehner. *obs. pract. verb.* Ritterschafft/ *& alii*; cum omnis quidem status cum territorio habeat jura territorialia, sed non econtra, qui habet jura territorialia sit status *per ea quæ supra concl.* 42. Videmus autem nobiles istos non minus quam Imperii status immediatè Imperio contribuere, beneficio constitutionis de pace religionis gaudere, Petr. Leipold. *ap. Arum. discurs.* 24. *concl. ult. fol.* 704. Bidembach. *quæst. nobil.* 3. Bernhart. Bertram *ap. eundem Arumæum. disc.* 9. *th.* 58. Syring. *disp. de pac. relig. th.* 7. jus Austregarum habere Cl. Dn. Hunnius *disp. de judic. Austregarum th.* 8. leges atque statuta, (Vogts Bücher vocant) condere Christ. Besold. *d. discurs.* §. 11. inter sese statuta de succedendo facere, Ruland de commissar. *p.* 2. *lib.* 5. *c.* 4. *n.* 49. Bonorum confiscationibus, vectigalibus, multarum pœnarumque compendiis, collectis potiri Meichsner. *tom.* 2. *lib.* 2. *dec.* 4. *in causa* Jugelheim/ *contra die* Churf. Pfaltz/ *num.* 170. *cum* 5. *seqq. vers. quin imò. fol.* 260. Bidenbach. *nob. quæst.* 1. *n.* 21. *&* 22. aliosque superioritatis actus indies exercere; imò quorum tanta ab Imperatore Rudolpho II. habita fuit ratio, ut Anno 1592. Cameræ Imperiali mandaret, ut eos in libertate, ejusque possessione vel quasi manuteneret, adversus potentiores, & non facilè exceptiones subjectionis iis objectas, attenderet, nec sub prætextu alterius alicujus superioritatis contra libertatem eorum pronunciaret, *præjud. Camer. in verb. nobilitas,* §. der Fränckischen / Joach. Cluten. *Syllog. rer. quotid. concl.* 26. *lit. fin.* Christoph. Besold. *d.* §. 11. Et ex variis illis privilegiis ordini equestri libero à Cæsaribus datis, & à Simone Günthero, *sub tit.* Freyheiten deß H. Römischen Reichs eximirter Adelichen Ritterschafft / *uno fasciculo connexu, prælo que Anno* 1609. *vulgatis*, eadem superioritas satis superque demonstratur; præsertim, auß der confirmirten Ordnung der freyen Reichs Ritterschafft / vnnd Adels im Land Schwaben / vom Käyser Ferdinand. Anno 1561. gegeben / ubi sequentia habentur verba, referente Christophoro Besold

Besold. *d. disc.* §. 10. Daß die freyen Reichs Ritterliche Adels Personen/ allein vnd ohn alles Mittel jhrer Majest. vnterworffen vnd verspruchig/ auch sonst aller hoher vnd niederer Reichsstände vnnd Kreysen obliegen/ Bürden/ Lasts/ Beschwerden/ Auflag/ Gebieth/ Satzung/ Ordnung/ Abschied/ Jurisdiction vnnd Dienstbarkeit/ keine außgenommen/ gäntzlich exempt vnnd befreyet/ denselben nichts anders/ dann so viel jhrer etlicher von sondern bekandter Lehnstücke/ freywillig angenommener Diensten/ vnd eins Theils conditionirter Gerichtsbarkeit wegen verpflicht/ vnd welch ein solch offenbahr gewisse vnd wol vervrkunte maaß haben/ daß die/ berührten Adelichen Exceptionen/ Freyheiten/ Herrligkeiten vnnd Rechten nichts entziehen mögen/ & quæ sequuntur, ut & cæterorum nobilium immediatorum privilegia specialia, *vid. apud* Goldastum, in den Politischen Reichshandlungen/ *titul. 5. fol. 989. & seqq. multis, & in d. disc. ap.* Besold. & Wehner, *in pract. obs. verb.* Cräiß/ Cräißtag. Sin verò hoc non admittatur; cur, quæso, dicuntur liberi nobiles, freye Reichs Ritterschafft? scil. quia non sunt Landsassij & subditi; quo tamen respectu dicitur ita, die Lands Obrigkeit/ Meuchsner. *decis. Camer. tom. 2. lib. 1. decis. 8. in causa* Hirnheim/ *contra* die Churf. Pfaltz/ *fol. 789. sub lit. b. in fin.* Bidembach. *nobil. quæst. 1. n. 4.* Wehner. *pract. obs. verb.* Landesfürstliche Obrigkeit/ *p. 458. col. 1.* Ziegl. *com. concl.* §. Landsassij/ *n. 12. 13.* Ergò eundem etiam, quem cæteri immediati habebunt magistratum Gylman. *in symphorem: supplicat. Camer. par. 1. tit. 3. de religione, nu. 34. fol. 263.* Bidembach. *d. quæst. 1. n. 7.* & ex hujus concessione tacita vel expressa, eadem quoq; jura: ut quod Imperium & jus est in Principe Landesfürstlich/ in Comite, Gräfflich/ in Civitate, Stättisch/ in nobilibus istis sit, Adeliche Obrigkeit/ ut eleganter etiam innuit Gail. *2. obs. 62. n. 3.*

48. Nec hic quoque impedit, quod nobilium dignitas, quam ex Nobilitate habent, non, ut in principibus, comitibus, Baronibus &c. sit regalis, cum hæc ad territorialem superioritatem, qua talis est, parum aut nihil conferat; nec ideò quis hanc habeat, quia illam; sed aliis atq; aliis ex causis harum utraque dependeat, *ut in cap. præced. per tot. dictum*, & discrimen inter istas dignitates luculenter demonstratum, *supr. c. 1. concl. 12. & hoc cap. 3. concl. 44.* Ad illud autem, quod in nobilium istorum castris & pagis vicini principes aliqua sibi vindicent jura & regalia, respondet Imperator Ferdinandus in privilegii verbis *concl. præcedent. relatis: vid. etiam concl. 44.* Bidembach. *d. quæst. 1. nu. 21. per Dd. ibi alleg.* Licet porrò multi sint ex immediatis nobilibus, qui communi libertatis

prærogativâ contenti, regalibus destituantur, eorum tamen è contrario plurimi reperiuntur, qui jura hęc habent & regalia; imò qui amplissima bona & territorium amplissimum habent, & in eo nonnullis etiam Comitibus atque Baronibus æquiparari facilè possunt, ut de hoc testatur Christoph. Besold *d discurs.* §. 11. & sic regula nostra *concl. præcedent. in pr.* posita per unum atq; alterum exemplum non tollitur: quemadmodum etiam illa verba mandato cuidam in Camera Imperiali, Anno 1580. 10. Jan. (*referente Compilatore decisionum seu præjudic. Cameral. verb. Nobilitas*) inserta, **dieweil dann jhr kein Standt deß Reichs seyt/ noch/ als** privati, **einige** privilegia **oder** Regalia **habt/ noch erlangen könnet/** præterquam quod ex narratis supplicationis sint desumpta, non etiam quatenus Camera iis utitur, in illis terminis accipi debent, ubi regalia ista & privilegia alicui Principi jam sunt quæsita; & quatenus, ipso Imperatore volente, regalia aliqua à nobilibus haberi & acquiri non possunt.

Omnis immediatus est capax superioritatis territorialis. Libera & immediata Canonicorũ Collegia.

49. Pro conclusione hujus capitis regulam ex superioribus constitui posse talem existimo; quod scil. omnis immediatè Imperatori & Imperio subjectus capax sit superioritatis territorialis; quia verò præter superiores adhuc quædam sunt libera Canonicorum collegia, quæ immediatè Cæsari & Imperio in civilibus parent, **das freye Käyserliche Stifft seynd** / quale est collegium Canonicorum Bruxellæ **in Prawrheim** / & Collegiũ **in Arnveil** / propè **Sarprücken** / Gail. 1. *obs.* 30. *n.* 9. similiter ex comendatoribus aliqui, qui non minus immediatè Imperio parent; id circò amplius & illa, istosque cum torritorio territoriale superioritatem habere non dubito. Sic in contrarium *supr. concl.* 30. posita hæc est regula; quicunque alium quam Imperatorem agnoscit superiorem in suo solo & districtu, is utiq; post Imperatorem superior dici, & superioritatis territorialis jus habere non potest, sed erit **Landsassius**, Domini territorialis, etsi merum & mixtum Imperium, & simplicem habeat jurisdictionẽ, quæ omnia sine superioritate territoriali consistere possunt, & separationem admittunt ab illa, quæ dicitur **die Landesfürstliche oder Landeshohe Obrigkeit**. Dn. D. Reinkingk *tract. l. 1. Cl.* 5. *c.* 3. *n.* 9. ut sic mediatus hujus superioritatis minimè sit capax; sicuti

Mediatus ut & fœmina non est capax juris territorialis.

nec fœmina regulariter; cum hoc inter pœnas populi referatur ap. *Esa.* 3. *vers.* 12. & jura hæc ut plurimum militari virtute & sanguine acquirantur & conserventur; imò esse partem curarum & sollicitudinis imperatoris, ei fide perpetua adesse, eum ad prælium euntem comitari, Imperio-

perioque perpetuò militare Geil.2.*obs.*127.*n.*9.mulierum humeris non congruit.*l.alienum.C.de procurrat.l.2.ff.de* R.I.Schenck.Baro.*c.*1.*de his qui feud.dare poss.* Auct.*tr.de jur.Princip.concl.*88.*in fin.* Et hæc de iis, qui territorialem superioritatem dare &accipere possunt,nunc quomodo,quo fine & ad quid illa constituatur videndum.

Caput IV.

De forma, fine & effectu superioritatis territorialis.

50. Territorio adhærere inque eo constitui superioritatem hanc nostram,ex quo etiam territorialis dicitur,expeditum est: *Forma*, quomodo constituatur illa, & quomodo constituta jam exerceatur partim in superioribus,inprimis autē *cap.*2.partim in subsequentibus,in effectu nimirum, declaratur; quod scilicet hæc jura tanquam illi inra territorio principes & ordines Imperii ut plurimum in feudum recognoscant Knich. *d. tr. c.* 1.*n.*348. jure tamen allodii etiam aliquando constituantur,& quidem sub cōditione certorum servitiorum; Auct. *tr.de jure. Principatus concl.* 91. *ubi & in sequentibus* elegantur hanc fidelitatem describit, lege successoriā, in perpetuum, hæreditariè, ordinario &proprio jure *supr.c.*1.*concl.*15.Knich.*d.c.*1.*n.*346.*&n.*359.Matth.Steph. *lib.*2.*p.*1.*c.*7.*in princ.& n.*30.*& seqq.* Nec opus est,ut prolixi simus hîc in finis explicatione, cum & ille *supra* 3.*concl. in proœm*, ubi de occasione *hujus* juris egimus,abundè satis sit explanatas: de quo res sic sese breviter habet: Consideratur hæc superioritas territorialis vel respectu superioris,tunc videmus, Imperatores partim eo fine Ducibus & cæteris certas maluisse dare provincias, ut eos sibi magis devincirent,quàm ut omnia retinendo semper de summa Imperii periclitarentur. Cujac. *lib.* 1.*de feud. tit.* 1. Ferrar. Montan. *in usibus feud. c.* 1.*vers.cæterum.lib.*1.Ziegl. *commun.concl.*§.**Landsassy**.*n.*7. paratos enim hac ratione habent: qui legitima causa belli extante promiscuè pro ipsis sanguinem funderent, vel haurirent,vel perderent, vel perirent. Conn. *lib.*2.*comm.c.*9.*num.*5. Duar. *lib.*2.*de benefic.c.*3. Auctor deß **Gründlichen Berichts von deß H. Reichsstatt Friedberg** *Regalien.c.*2.*n.*4.*& seqq.* partim ut haberent in quos transferre possent partem suæ sollicitudinis & curarum Knich.*d. tr.c.*1.*num.*289. partim denique,ut Imperii Majestas magis redderetur manifesta,*argumento Nov.*15.*in Princ.* Nam ea territoria cum juribus suis omnia possidentur ad statum & honorem domini Alciat.*cons.*21.*n.*2.*ad fin.lib.*5.Knich.*d.c.*1.*n.*283.vel consideratur respectu ejus cui concessum

Forma superioritatis territorialis

Finis ejusdē.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0049
DFG

est jus istud, tunc factum hoc esse videmus, ut præmium haberent adjutores illi virtutis suæ & laborum, ut *d. concl.* 3. copiosius: vel respectu subditorum, ut hac ratione per plures totum Reipubl. Corpus curaretur accuratius; ne, dum partem aliquam tueantur Imperatores, reliquas deserere cogerentur, ut loquitur ex præcepto Platonis Cicero *lib. 1. offic.* Sicuti etiam in *l. 3. l. 13. ff. de offic. Præsidis. l. 1. §. 12. ff. de offic. præfect. urb. l. 2. §. 8. C. de offic. præfect. prætor. Affr. l. 7. de ff. de incend. ruin. naufragio*, jubentur territorii Domini territorium suum purgare malis hominibus, ad tuendam popularium quietem Zas. *cons. 14. num. 6. vol. 1.* Et hic est summus ac ultimus finis, publica civium ac subditorum salus & utilitas; quo fine omnes omninò principatus, potestates, superioritates, &c. inventæ sunt & constitutæ; *de quo pluribus agit* Ferd. Vasqui. *Illustr. quæst. præm. lib. 1. n. 102. & c. 1. n. 10. n. 24. & n. 26. per Dd. ibi alleg.*

Effectus. Superioritas acquisita fundatâ intentione universalis jurisdictionis non tantum in ipsis provinciis, sed etiam in earundem finibus & adjacentibus.

51. Effectus hujus superioritatis territorialis maximus est, quod non solùm in manifesto & directo subjectis provinciis universaliter, sed singulis quoque finibus earum contentis, iisque adjacentibus & accessoriis locis, & pertinentiis, quoad omnem jurisdictionis & Imperii speciem solis illis immediatis territorii dominis fundatam tribuat intentionem. *arg. l. 1. §. 4. ff. de offic præfect. urb. c. fin. ibi glos. in verb. sit situm. Extr. de offic. Archidiac.* qui enim se fundat in toto, in qualibet ejus parte se quoque fundet necesse est *argu. l. quæ de tota. 76. ff. de rei vind.* Gail. 2. *obs. 62. n. 9. & tr. de pignor. c. 8. n. 6.* & seqq. Mynsig *cons. 16. n. 35.* Cravet. *cons. 673. Intent. 1.* Covarruv. *pract. quæst. 1. n. 9.* Wesemb. *consil. 62. n. 3.* Menoc. *de præsumt. lib. 3. præs. 100. n. 1.* & castrum in finibus positum præsumitur esse vicini Hieron. de Monte *tr. fin. Regund. c. 30. n. 9. & c. 83. n. 2. & seqq.* Cravet. *cons. 949. Quia veritatis n. 5.* & locus vicinus censetur ejusdem juris, quo reliqua jura vicina. Zas. 2. *cons. 16. n. 26.* Meichsn. *tom. 2. lib. 1. de tit. 10. n. 1. in causa.* Groschlag *contra* Hanaw *fol. 940.* & accessoria sequuntur naturam principalis *vid.* Menoch. *lib. 3. præs. 99. & d. præs. 100. & per multos Dd. alios* Thom. Michael. *de jurisd. concl. 59.* dum modo hoc non extendatur ad loca exempta; cum paria sint non subjicii & exemptum esse Felin. *in c. Rudolphus. num. 17. de rescript.* Natta *cons. 43. num. 97.* Dec. *cons. 51. n. 20. vers. non est locus vol. 3.* Cravet. *cons. 918. n. 6.* Wes. *cons. 33. n. 20. per c. cum Episcopus, ibi Gl. de offic. ord. in Sexto.* vid. hæc *supra c. 1. concl. 16.* pluribus explicata; neque ad ea loca, quorum quasi possessio legitimo titulo jam alteri quæsita. Cravetta. *cons. 673. Intentio n. 11. vers. 8.* Ruin. *cons. ult. infin. lib. 4.* Mascard. *concl. 217. num. 3.* Sicuti nec ex hac territorii præsum-

præsumtione proprietatem locorum & terrarum intra limites civitatum sitarum, sive loca ea à singulis sint occupata, sive in communi relicta, ab universitate tamen occupata, domini territoriales sibi vindicare possunt, Valas. *de jur. Emphyt. quæst.* 8. *n.* 38. *& seq.* Chassan. *in consuet. Burgund. rubr.* 3. §. 4 *n.* 13. Gail. 2. *obs.* 62. *n.* 9. Wesemb. *cons.* 62. *n.* 28. Menoch. 3. *præsumt.* 100. *n.* 8. Thom. Michael. *d. tr. de jurisd. concl.* 61. *lit. a. late* Matth. Steph. *tr. de jurisd. l.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *n.* 53. *& seqq.*

52. Ut hac ratione ex hoc jure territoriali primo oriatur universalis jurisdictio radicata in toto territorio, & qualibet ejus parte, Schurff. *cons.* 26. *nu.* 3. *cent.* 1. Johan. de Amic. *cons.* 149. Bertrand. *cons.* 49. *vol.* 1. Meichsn. *tom.* 1. *lib.* 1. *decis.* 7. *nu.* 8. *in fin.* omnimoda & universalis subjectio omnium de territorio. *c. omnes basilicæ* 17. *quæst.* 1. Canonistæ plerique *in c. nimis. de jurejurando.* Menoch. 3. *præsumt.* 100. Mascard. *de probat. vol.* 1. *concl.* 271. *n.* 2. Cephal. *cons.* 539. *n.* 4. Rol. à Valle. *cons.* 91. *n.* 17. *vol.* 4. adeò ut princeps vel dominus territorialis, ein Landeß Herr / nullâ inter mediatos nobiles seine Landsassen / & subditos habita differentia, æqualem jurisdictionem & terrendi potestatem habeat Wehner. *pract. obs. verb.* Landesfürstliche Obrigkeit / *p.* 458. Sed quisc exemptum dicere velit, id probare cogatur. *c. contra morem. distinct.* 10. *c. ex ore ext. de privileg. c. cum persona. de priveg. in* 6. *c. dilectus de Capell. Monach.* Bossi. *tr. de princ. n.* 235. Matth. Steph. *l.* 2. *de jurisd. p.* 1. *c.* 7. *n.* 76. Mynsi. *cons.* 16. *n.* 34. Vid. per plurima, alleg. Zach. Victor. *de causis exempt. Imperii Concl.* 27. *& quæ supra d. conclusione* 16. *posuimus.* Quicquid enim intra fines designatur, velut sepimento dicitur inclusum illi territorio & finibus alles was darinnen gelegen und betrafft / *l. fines. ff. d. act. empt. l. si fines. C. de evict.* Natt. *cons.* 104. *n.* 1. *& seq.* dicitur que terminus terminatus & de illo termino, sicuti terminus terminans quicquid extra terminos protenditur, per hibetur, Bald. *d. l. si fines. n.* 1. Et inde secundum limites territorii æstimantur limites jurisdictionis, & contra *l. ult. vers. qui certæ administrationi & ibid.* Bald. *C. ubi & apud quem cognit. in Integ. restit.* latè & eleganter Knich. *d. tr. c.* 3. *n.* 90. *& seqq.* Ita etiam hæc universalis jurisdictio regulariter se extendit ad subditum vel prædium singulare tertii, quod in territorio & castro existit, *c. cum Episc. d. offic. jud. ordin. in* 6. Joh. Köppen. *decis.* 48. *n.* 8. Et hanc communem dicit sententiam Gail. 2. *obs.* 62. *num.* 9. Wesemb. *cons.* 78. *in princ.* Covarruv. *pract. quæst. c.* 1. *n.* 9. & 10. Licet enim tertius aliquis habeat in loco vel villa aliqua, aliquam jurisdictionem, non tamen propterea habet jus superioritatis & territorii; quoniam

niam hæc planè sunt separata Joh. Köppen *d. dec. ſ. 48. n. 16.* Sic etiam licet alii principi vel domino ratione bonorum feudalium **Landsaſſy** & alii subditi præstiterint juramentum fidelitatis seu vasallaticum **die Erbenspflicht**/ quod saltem ratione beneficii dominus exigit à Vasallo, tamen super illos locum habet jus superioritatis: Qualitas n. vasallatica ex non subdito subditum non efficit. Gail. *de pign. c. 15. n. 3.* Bidemb. *quæst. nobil. 2. n. 13.* Rosenthal. *de feud. c. 11. concl. 14.* Et feudi concessio per se subditum neque facit neque eximit. Mart. *de jurisd. p. 4. cap. 133. n. 13.* Decian. *cons. 18. nu. 340. vol. 3.* Wesemb. *cons. 1. n. 57.* Knich. *in Epopf. Daurh. nu. 141.* Et generaliter interest maximoperè scire, an aliquis habeat in alterius territorio bona jure proprio & Imperii, an principaliter jure municipali; illo enim casu tanquam exemptus ipse superioritatem territorii particularem habet, & est tantum in territorio; hoc verò casu nullam habet, sed est **Landsaſſius** & simul de territorio; sicut hoc eleganter Explicat Andr. Gail. *de Arrest. Imp. c. 6. n. 10.* De hoc effectu pluribus agunt Gœdd. *d. Resp. n. 70. & seq.* Knich. *d. tr. c. 3. n. 90. & seq.* Matth. Steph. *de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 52. & seqq.* Ziegl. *comm. concl. §. Landsaſſy. n. 44. & seq. & retrò passim.*

Status & reliqui domini territoriales exercẽt hæc jura proprio marte, non tantum ad mandatum Imperatoris

53. Deindè hujus rei non minimus est effectus, quod status & proceres hanc superioritatem suam territorialem exerceant proprio Marte & jure, non ad mandatum ac jussum Imperatoris. Knich. *d. tr. c. 1. n. 386.* Fulgos. *cons. 1. n. 2. supr. c. 1. concl. 15. & hoc c. concl. 50.* Quia principes intuitu & contemplatione semel jam factæ concessionis & investituræ, post modum inconsulto quoq; Imperatore tam in civilibus quam criminalibus exercere possunt concessam jurisdictionem, ut innuit Auctor. *tr. de jure principat. concl. 88. lit. b.* quamvis olim secus fuerit. *argument. l. judicium solvitur 58. ff. de judic.* Et principi etiam pro lubitu jurisdictionis adimendæ facultatem tribuat Chassan. *in consuet. Burg. Rubr. 1. adverb. Et droicts d'icelles n. 102. & seq.* attamen per in feudationem semel concessum jurisdictionem ne quidem ex plenitudine potestatis revocari posse respõdit Cravett. *cons. 411. Incausa n. 30. & tr. de antiq. temp. p. 1. princ. & n. 16.* Menoch. *1. arbitr. quæst. 55.* Quid verò quãdo Imperator in statuum territoriis præsens est, anne tum horum jurisdictio quodammodo quiescit? Ad quam quæstionem ex *supr. c. 2. concl. 24.* allatis responderi potest commodè, quod scilicet hodiè, licet Imperator in inferioris alicujus territorium veniat, inibique sit præsens, non tamen propterea indistinctè suspendatur inferioris jurisdictio; cum sua cuiq;

Imperatore in statuum territoriis præsente ipsorum jurisdictio minimè quiescit.

servanda

servanda jurisdictio, ne fiat inde confusio *c. pervenit. 11. q. 1. c. ecce & ibi Gl. in verbo quod Romæ dicit.* Zobell. *differentia jur. civil. & Saxon. 1. n. 2.* Rosenth. *de Feud. c. 5 concl. 5. n. 4.* Sicut & videmus in civitatibus Imperialibus, ubi comitia habentur, & Imperator cum universo Imperio presens est, nihilominus civitatis illius magistratui, durantibus comitiis, in suos cives & subditos animadversionem & jurisdictionem competere, ceu monet Bertram *de comitiis concl. 60. apud Arum. discurs. jur. publ. 9.* Dn. D. Reinking *l. d. tr. l. 1. cl. 5. c. 7.* Ubi & hanc quæstionem explicat; Utrum Imperator cum quolibet statu in qualibet instantia concurrere possit? cui quæstioni, præter ea, quæ supra *d. c. 2. cl. 24.* adduxi, adhuc adpono ord. Camer. de anno 1495. *rubr.* die Unterthanen in ihren ordentlichen Gerichten bleiben zu lassen / quod *sub rubrica in reformat.* Wormat. de Anno 1521. repetitur, *ordin. Cam. p. 2. tit. 1. supr. t. 5. §.* vnd soll sonst / *& tit. 8. §.* wo sich aber zwischen / Cabed. *decis. 13. part. 2.* Bocer. *tr. de jurisd. c. 8. n. 34.* Clar. Dn. D. Hunnius *in Resolut. Treutl. vol. 1. disp. 3. th. 6. lit. e. quæst. 42.*

An Imperator cum statibus in qualibet instantia concurrat?

54. Et cur immoremur in adsignandis effectibus istis, cum rem verbo expedire possimus? Patet nim. quilibet Princeps & jura territorii habens, id in suo territorio, quod Imperator potest in universo Imperio: Et hoc vigore & in consequentiam perpetuæ jurisdictionis & dignitatum Imperialium, Castrens. *cons. 34. super primo dubio, p. 2.* Bart. *in l. infamem. n. 14. ff. de publ. judic.* Lud. Rom. *cons. 59. ad discutiendum. col. 3.* Alex. *cons. 2. nu. 9. vol. 1.* Prosp. Farinac. *in practic. crim. de inquis. quæst. 6. n. 7.* Decian. *resp. 5. nu. 17. vol. 4.* Rol. à Valle, *cons. 88. vol. 1. n. 26. & seq.* Marant. *in disp. 6. nu. 14. & Dd. communiter.* Idque de Principibus Germaniæ, quos Baldus pro Regibus habet *in l. fin. ff. de testam. milit.* in terminis posuit Modest. Pist. *cons. 24. n. 1. vol. 1.* Henn. Gœd. *cons. de aur. & arg. fod. in ord. 2. num. 4.* Wesemb. *cons. 27. n. 29.* Joh. Dauth. *de testam. n. 36.* adeò ut Principes Imperii, quemadmodum etiam Comites quidam, so Gefürstete Graffen / & Prælati, Abbatesque, qui post Principes Imperii in sessionibus collocantur, Gratia Dei suum Principatum acceptum ferre videantur in suis rescriptis, edictis & epistolis, Wir von Gottes Gnaden / Chassan. *in consuet. Burgund. in proœm. ad verb. par la grace de Dieu* Thom. Michaël. *concl. de jurisd. 45* Bodin. *de Repub. l. c. 10.* Matth. Steph. *de jurisd. lib. 1. c. 7. n. 41.* Procedit autem regula nostra jam tradita in juribus territorialibus & regalibus, non in juribus Imperialibus, quæ Imperatori, tanquam capiti insignum supremæ superioritatis & Majestatis sunt reservata, quæ jura, licet magnam cum illis habeant affinitatem & similitudinem,

Dominus territorii in so id potest, quod Imperator in Imperio.

Vbi, & quatenus dictum axioma locum habeat?

dinem, non tamen sunt eadem & paria; Ideoque procedit etiam regula tantum similitudine juris, non verò paritate & plenitudine potestatis: Procedit non simpliciter & absolutè, sed tantum respectivè, secundum quid, & quodammodo, quoad concessa in privilegiis, non autem quo ad ea, quæ in privilegio non continentur Natta, *cons.* 361. *num.* 29. *in fin.* Menoch. *cons.* 250. *num.* 105. Boer. *de collect. cap.* 4. *num.* 6. Procedit in jurisdictione ordinaria & omnimoda, non absoluta & supra leges civiles potestate constituta. Procedit in rebus & personis provinciæ concessæ ac propriæ, non alienæ, & Imperii. Multa igitur & magna proceribus & statibus Imperii sunt concessa: multò verò majora sunt Imperatori reservata, Val. Forst. *de succes. ab intest. lib.* 6. *c.* 34. *n.* 32. Et participes illos fecit Imperator superioritatis territorialis, non per quandam potestatis suæ abdicationem aut exæquationem, sed per communicationem, concessionem & modum beneficii, reservata sibi de illis omnibus suprema recognitione: Quia communicatio sic semper est exaudienda, ut in ipso communicante major remaneat potestas, illâ, quæ est communicata, ut ex Baldo notat Meichsner. *tom.* 2. *lib.* 1. *decis.* 6. *num.* 88. *vers. sed circa has*: Et quando Imperator aliquod jus, quod ipse vigore Majestatis exercet, alicui communicat, apud eum, cui conceditur, desinit esse tale, & incipit esse jus territoriale vel regale: Cùm juxta Aristotelem *lib.* 2. *de anima. tx.* 24. cujusque agentis vis recipiatur accõmodatè ad naturam subjecti ejus, quod recipit: Nec quodlibet jus in quolibet subjecto pariter consideratur, sed pro habilitate subjecti, quod recipit & exercet: Et in quolibet actu termini habiles sunt præsupponendi. Omnis ergo concessio, quocunq; modo facta, semper intelligenda est, *salvo jure superioritatis*, quam nostri reservata Cæsarea vocant, ohne Schmählerung der Käyserlichen Hoheit vnnd Reservaten/R. A. *de Anno* 1576. §. Dadurch dann/Bald. *cons.* 327. *n.* 7. *lib.* 1. Sixtin. *de Regal. lib.* 1. *c.* 5. *n.* 122. Sunt autem reservata hæc ut plurimum: Leges universales Imperiali auctoritate promulgare, *l. humanum, C. de LL. t. tit. Cod. de vet. jur. enucl.* Nova vectigalia erigere, *l. vectigalia* 10. *ff. de publ. & vectig.* R. A. *de Anno* 1576. §. Dadurch dann/vel aliis eadem erigendi licentiam concedere, R. A. *de Anno* 1530. §. Wiewol auch der Abschied/Guerram seu bellum publicum, *l.* 3. *ff. ad L. Iul. Majest.* Collectam generalem & Imperialem indicere, *l. unic. & ibi Dd. C. de sacer. indict. honor.* Famæ totaliter restituere, *l.* 1. *C. de sentent. pass.* Jus Academias erigendi concedere Zas. *de feud. par.* 5. *n.* 14. Vulcej. *de Feud. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 7. Cursores publicos, quos Postas appellamus, instituere, *l. nullus, & tot. tit. C. de*

Reservata Imperatoris

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0054
DFG

C. de curs. publ. & Angar. Veniam ætatis indulgere, l. 1. & tot. tit. C. de his, qui veniam. ætat. Nulli in terris subesse: Reges & Principes creare, Aur. Bull. tit. 5. bannum Imperiale decernere; Privilegiis & dignitatibus privare, R. A. de Anno 1542. §. Würde sich aber / ord. Cam. part. 2. tit. 18. §. So auch in fine, Gail. lib. 2. de pac. publ. cap. 18. Et alia, de quibus, ut de toto hoc negocio latè, post supra allegatos Dd. agunt Auctor. tract. de jur. principat. concl. 89. lit. b. Matth. Steph. d. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 32. & seqq. Knich. d. tr. c. 1. nu. 188. & seqq. Ziegl. Comm. concl. §. Landsassii, nu. 108. & seqq. omnium latissimè Dn. D. Reinking / d. tr. l. 1. cl. 5. c. 6.

Domini territoriales non possunt superioritatem territorialem ad alios transferre,

55. Non possunt autem principes & Duces, aliive Status Imperii tale jus superioritatis habentes in alios, pura inferiores illud transferre, utpote, quod ossibus ipsorum adhæret, nec avelli potest Petra. de fideicommiss. quæst. 13. n. 575. Lucas de Penna ad l. 2. n. 3. C. de jur. Reipubl. Carol. Topia. in rubr. ff. de constit. Princ. c. 4. n. 16. Cum enim à solo Imperatore jura Regia & superioritas ista conferatur, ut supra c. 2. concl. 19. & 20. & absque ejus concessione atque Investitura ad nullum transeat, Molinæus ad consuetud. Pansien. tit. 1. §. 2. gl. 4. n. 8. Menoch. cons. 612. n. 4. Id. circò rectè apud principes & cæteros immediatos residere dicitur, tanquam scabellum pedum eorum Carol. Topia d. rubr. de constit. Princ. c. 4. n. 6. Knich. in verb. Ducum c. 1. n. 4. Rol. à Valle. cons. 80. n. 2. vol. 2. Quod si ergò princeps vasallo concedat omne jus, quod super hoc aut illo fundo seu feudo habet, non censetur transtulisse id, quod ei tanquam principi competebat Peregrin. de jur. fisci. lib. 1. tit. 3. nu. 76. Schrad. de feud. pa. 5. cap. 2. n. 52. Rauchbar. par. 2. quæst. 1. n. 33. Ziegl. comm. concl. §. Landsassy / n. 21. Gœdd. d. Resp. n. 80. ubi ex Matth. de Afflict. notat, quod, si princeps aliquem de aliquo territorio vel loco investiat, licet cũ regalibus, non tamen præsumatur abdicasse supremam jurisdictionem, quam superioritatem territorialem nos vocamus; imò quod in eum remanet illa eadem superioritas, quam à principio ante concessionem habebat, per tx. in c. dudum. §. nos igitur. de præbend. in 6. Idem. n. 177. Knich. d. tr. c. 1. n. 316. & seqq. Licet n. possit princeps vel alius Dominus territorii loca quædam cum jurisdictione civili & criminali in feudum dare privativè, in superioritate tamen res sese habet aliter, ut supr. concl. 53. Imò neque illud in dubio præsumitur, sed potius pro cumulativa jurisdictionis concessione dimicandum esse censet Casp. Leipold. in quæst. de concurrent. jurisd. quæst. 9. & 10. cum in concessione castri vel villæ cum aliqua potestate distringendi, tantum simplex jurisdictio, ad tutanda jura feudalia,

Privativa jurisdictionis concessio in dubio nõ præsumitur.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0055
DFG

lia, & exactionibus, quæ annuatim penduntur, subserviens, salvâ superioris concedentis ordinaria jurisdictione, ad vasallos veniat. Felin. *c. excommunicamus. n. 4. & seqq. de hæret.* Aret. *cons.* 102. ut hac ratione superior possit inferiorem cogere ad remissionem carcerati vel in qualiacunque vincula conjecti Wesemb. *cons.* 43. *n.* 13. 17. 21. Aufrer. *decis.* Tholo. 274. *vers. item fuit in fin.* Ut in civilibus etiam superior absque requisitione inferioris, subditos citare, iisque mandata citra subsidium insinuari facere possit. Matth. Steph. *de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 1. membr. 2. n. 245.* Coler. *de process. Execut. p. 3. c. 7. n. 31.* Superioris sanè proprium est & essentiale, exercere in se recognoscentes dominum territorii, in Landesfürstliche oder hohe Obrigkeit, jurisdictionem, eosque distringere Wesemb. *cons. 95. n. 34.* vasallosque sui vasalli collectare Wesemb. *cons. 27. n. 25. & d. cons. 95. n. 2.* Sic feudatarii tenentur omnia mandata & præconia sub nomine ipsius domini promulgare ac emittere Covarruv. *pract. quæst. 4. n. 6. concl. 2.* Luc. de Penna & Bald. *in l. si quando C. de Appellat.* Felin. *c. solitæ. col. 3. de Maj. & obed.* Et quamvis vasalli utile habeant dominium, ac per consequens fructus omnes, etiam jurisdictionales, ut sunt mulctæ Rauch Käthünner / Botathaber Rodt / vnnd Triefgeldt / Walburzinß / gemessene vnnd vngemessene Hand vnd Pferfrohn / Einung / Bussen / Wehrgeldt / verschlagene wehr / Blutrunst / Frevel / Kirchmeß / Schutz vnd Schenckung / &c. de quibus *in c. fin.* hujus disputationis agendum: distinguendum tamen esse inter fructus jurisdictionis, & ipsam jurisdictionem *argumento l. 66. §. fin. ff. de jure dotium. l. 8. §. fin. ff. de peric. & commod. rei vend.* existimat Natta. *consil. 636. n. 126.* Bertrand. *cons. 2. n. 52. vol. 13. p. 1.* Oldrad. *cons. 227. vol. 3. vers. 2.* ut in uno eodemque castro seu pago alii ipsum jurisdictionis exercitium competere, alios verò pœnæ ac mulctæ aliaque commoda jurisdictionalia sequi possint. *Dd. dd. locu.*

Quid juris habeat dominus territorialis in vasallorū suorum feudis ac prædiis?

Etsi quoq; quædam civitates & oppida ex indulgentia ac conniventia superiorum suorum aliqua regalia minora, collectas rurales, accessum den Einzug / pro consequendis privilegiis & immunitatibus civitatis für das Bürgerrecht so in Bürgerlicher Freyheit vnd bürden bestehet / ut sunt Brew vnd Schenckrecht / Wehn / Weid / Trieb vnd Trab / vnd andere gemeine Nutz vnd Nessung / fundos vectigales den kleinen Zoll / ac alia ejusmodi possideant, ut pro necessitate quoque ex consensu majoris partis civitatis, exactiones, etiam in consulto principe vel superiore, indicere possint Menoch. *cons. 28. n. 34.* Wesemb. *cons. 45. n. 10.* Goëden. *cons. 1. n. 9.* Roland. à Valle. *3. cons. 17. n. 30.* id tamen absque omni præjudicio

Quomodo civitates provinciales possideant regalia?

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0056
DFG

di io universalis jurisdictionis,& superioritatis procedere decet Crav. *cons.*673.*n.*15.Surd.*decis.*288.Thom.Michael. *de jurisd.concl.* 46.47.Roland.à Valle 2.*cons.*1.*n.*124.Pruckman.*de regal.c.*5.*n.*8. Borch.*C.un. de regal.* In civitatibus enim provincialibus principis potestas omnium superior est Coler.*de proces.p.*1.*c.*3.*n.*9.Henn.Gœden.*cons.*31.*nu.*2. ut possit cives, quandocunque res exigit, evocare, citra literas requisitoriales Matth.Steph. *d.l.*2.*p.*1.*c.*7.*n.*381. *&* *c.*1.*n.*242.*&* *seqq.*Coler.*de proces. execut.*3.*c.*7.*n.*13.

56. Non etiam extendere possunt hæc jura sua territorialia proceres & status ultra provinciam adsignatam *argum. l. ult.ff.de offic. præfect.urb.l.fin.ff.de jurisd.l.duum virum.C.de Decurion.*Secus qui facit,alterius territorium violare videtur Jas.1.*cons.*146.*n.*40.Gail.*de pac.publ. cap.*16.*num.*27.*lib.*1. Cum inconveniens sit falcem in alienam messem mittere,*l.adparitores.*1.C. de *Adparitor. Dd.in l.sicut.*8. §.*Aristo.ff.d.servit. vind.* & princeps vel alius in territorio alieno quoad jurisdictionalia contentiosa habeatur ut privatus, ibique forum sortiatur. Simon Pistoris.*cons.*19.*num.*29.*cum seq.vol.*1.*in.d. tr.c.*4.*n.*1.*&* *seq.vid.hac de re latè* Matt.Steph *de jurisd.lib.*1.*c.*33.Cum ibidem allegatis. Magistratum autem subditos aufugientes,vel hostes & deprædatores extra territorium posse persequi ratione non caret. *l.*1.C.*ubi quis de curial. vel.cohort.ubi* Bald.*&* *l generali lege* 54.C.*de decurion.lib.*10.non quidem vi jurisdictionis, sed permissione legis Bald. *in l.requirendi.n.*2.C.*de serv.fugit*: Sicut hodiè quilibet magistratus extra territorium grassatores, dummodo tamen eos, ubi deprehendit, ibidem juri sistat,persequi potest.Gail.1. *de pac.publ.*16.*n.*25.*&* *seqq.&* *lib.de pignorat. obs.*3.*n.*11.*obs.*14.*n.*3.*obs.*15.*n.*2. *&* *seqq.tr.de arrest.c.*7.*n.*12.Gylman.*in Symphor.supp.tom.*2.*p.*2.*vol.*14.*n.*36. *fol.*41.Mynl.*cent.*2.*obs.*28. An autem subditus ex territorio alieno verbaliter evocari possit? *tract.* Jas.*in d.l fin.de jurisd.num.*24.Gail.4.*obs.*56. Wesemb.*cons.*97.*n.*3.Wurmser.1.*pract.obs.tit.*6.*obs.*9. Deinde illud etiam examiniendum est, nisi expressa conventione & consensu Domini hoc fiat, aut consuetudine sit quæsitum *l.*3. §.*fin. ubi Bald.n.*1.*ff.de testib.* Alciat. *Resp.*20.*n.*6.*lib.*5.sicut supra *sub.fin.cap.*1.*concl* 18. diximus, in alterius territorio principes & alios quandoque particularem superioritatem exercere posse ex capite singulari & speciali,idque variè: ut plurimum tamen vel centenam habent vel voigtheiam.

Extraterritorium jus territoriale quiescit.

Quomodo Magistratus subditos aufugientes & grassatores extra territorium persequi possit?

57. Centena, quam exinde sic dictam putat,Knich. *d.tr.c.*4.*n.* 46.*&* *seqq.* quod Olim Comites à summo Principe causarum judices consti-

Centena unde sic dicta,& ejus

definitio ac divisio.

constituti, dum ipsimet omnibus præesse non potuerant, constituerint ex plebe centenos Comites seu Grafiones **Centgraffen** / judices, adsignatis pagis & villis, quæ cuilibet centenario subijciebantur in omnibus causis, est noxarum & criminum animadversio & coercitio, **Malefitzische oder Centbarliche Obrigkeitt/die Hohefraiß/Centgericht/Centgerechtigkeit/Centrecht/Centfalle/Bluttbahn/Vogtey vber das Malefitz/Halßgerichtliche / Peinliche Obrigkeitt / Halßgericht vber Haut vnnd Haar**/Knich. *d.c.4.n.36. & comm. de jure non provoc. verb. ducum Saxon. c.5.f.* 125. Dominus cui competit dicitur **Centherr** / item **Fraißherr** / Centgravius qui centenæ præest. Dividitur in omnigenam vel plenissimam, & quodammodo ac limitatam: Illa, quæ dicitur, **die Obervogtey**/ est quando quis sibi vindicat omnem omninò etiam leviorum criminum animadvertendi potestatem & auctoritatem, cujus species enumerat Casp. Leipold. *de concurrent. jurisd. quæst.* 12. idque indistinctè in controverso districtu, tam in via regia, quam per pagos & extra, **zu Dorff/ Straſſen vnd Feld / so weit sich der Centbare Grund vnnd Boden erstreckt**/Knich. *d.c.4.n.186.* Quæcunq; igitur ad criminalem jurisdictionem pertinent, ea quoque centenam concernunt omnigenam; & plerumque sunt, quę ad superiorem jusdictionem, **Ober oder Halßgericht**/ pertinent, item *d.c.4.n.212.* Limitata & restricta centena est delictorum quorundam animadversio, pactione, præscriptione, vel consuetudine quæsita; concernitque centenam aut communem, **gesambte Cent** / aut propriam; utraque 4. admissa graviora sibi vindicat, **Nachtmord/ beweister Diebstall / Nothzwang vnd Brandt**/Item: **Kundbahre Malefitz/so nicht auff Inquisition beruhen.** Item: **fliessende Wunden/so den Schultheisen geklaget wird seynd an der Centrügbahr / wann sie aber nicht geklagt/vnd dergleichen geringe Fälle/gehören dieselben dem Voigtherrn deß Orts zu Straffen.**

Voigtheia quid, & quotuplex sit?

58. Voigtheia, unde nomen **Vogt** / quod præfectum significat, cujus fidei ac administrationi aliquid commissum est & demandatum, alio nomine dicitur, **Voigteiliche Obrigkeit/Erbgerichte/Vogtgedinge/Rechtgeding** / est, generaliter cõsiderata, quę districtum quendam continet cum jurisdictione, Knich. *d.c.4.n.340.* & exinde etiam distribuitur in superiorem & inferiorem. Illa est quando principi vel etiam pluribus conceditur feudi lege præfectura quædam vel dynastia territorii jure, **mit aller Landsfürstlicher vnd hoher Obrigkeit vnd Oberhotmässigkeit**: In specie verò & strictè quatenus opponitur centenæ,

sumi-

sumitur pro omnigena jurisdictione civili, domino loci competente, excepta centena, & quæ ad eam pertinent; & respectu hujus, der Voigtheylichen Obrigkeit vnd Pottmässigkeit / ejus dominus dicitur Obrister Voigthere: Hæc voigtheica jurisdictio committitur ut plurimum judicio Petrino Petergericht / dicto, per quod exercetur secundum Peterweißthumb / namque circa Petri cathedram ejusmodi judicia solennius habentur; Voigtheia igitur omnem omninò jurisdictionem civilem designat, puta, alle vnnd jegliche hohe vnd niedrige Gebott vnd Verbott / Getreydig nicht abzuführen / gemeinen Schultzen vnd Dorffgericht besetzen / in Sachen dahin gehörig: Inde domino Voitheica commoda cedunt: nim. Stewer / Reise oder Reisegeld / Folge / Gleid in Dorff vnd Marck geben / öffnungen der Kirchhöfe vnd Dorffbefriedigung / Jährliche Kirchmäß / Schutz vnnd Kirchmäß / Schenckung / Voigthaber / Walperkuhe / Atzung vnnd Lager auff allen Güttern / Weydgeld vnd andere Voigtheiliche Obrigkeit / Gerecht vnd Herrligkeit / quas species, ut & alias plures, quæ & quætenus ad Voigtheiam, & quæ ac quatenus ad centenam, de quo non est levis disceptatio & dubietas, pertineant, ut etiam totam hanc materiam cetenæ & Voigtheiæ sufficienter & eruditè satis explicavit Andr. Knich. *in d. tr. c. 4. à num. 35. usque ad finem & c. 3. num. 389. & seq.* & post eum Wehner. *pract. obs. verb. Voigthey & verb. zent. latissimè, ut &* Bidembach. *nobil. quæst. 7. qu. 14.* Gœdd. *d. Resp. n. 332. & seq.* Casp. Leipold. *de concurrent. jurisd. quæst. 11. 12. & seq.* Nobis hæc pro Instituto præsenti sufficiant. Quia verò effectus hujus superioritatis nostræ melius percipitur & magis magisque declaratur in materia & speciebus, seu potius actibus, circa quos ut plurimum jus territoriale versatur, idcircò eosdem, si non omnes, tamen præcipuos jam in cap. sequenti per transennam quasi intueamur, & vel enumerando saltem illos contemplemur.

Caput V.

De speciebus & actibus superioritatis territorialis.

59. Species itaque & actus, de quibus tractabimus, jurisdictionem & superioritatis jura probant, veluti effectus suam causam Collegit. Ticinens. *cons. 97. n. 75.* Kirchov. *cons. 8. n. 28. vers. porrò, & n. seq. tom. 5.* possessionem q; vel quasi manifestò demonstrant Menoch. *cons. 725. n. 10.* Bertazol. *cons. 376. n. 2.* Alb. Brun. *cons. 34. n. 14.* ita ut in ambiguis nulla melior fortiorvé probatio, nisi ab actibus sumi possit, Alba. *cons. 262. n. 13.* *Actuum effectus.*

n. 13. lib. 2. quot autem & quales illi actus requirantur, hîc non quæro; præterquam enim quod Knich. d. tr. cap. 3. eos sufficienter explicet, agemus de iisdem infra in judicio & actionibus; ut itaque hoc loco actus non ratione exercitii, sed ratione subjecti, scilicet in quibus rebus seu speciebus illi consistant, consideremus. Sunt autem vel Ecclesiastici, vel profani: Ecclesiastici respiciunt potestatem, quam ut Imperator in Imperio, sic Principes habent in suo territorio in negociis sacris & Ecclesiasticis, Dei honorem & nostram salutem consequenter concernentibus: In quibus Imperii Principes & status superioritatem habentes suum præstare officium posse ac debere, non tantùm seriò monet & jubet sacra pagina, Es. 49. v. 23. ubi Reges jubentur esse nutritii, & Reginæ nutrices Ecclesiæ: Esa. 60. vers. 10. 12. 17. ædificare muros ejus: 2. Reg. 12. vers. 5. 6. 7. restaurare templi ruinas: Psal. 24. Portas Domino aperire: Iud. 2. vers. 16. & seqq. Dan. 3. v. 96. 1. Reg. 15. vers. 13. Nehem. 13. vers. 10. 2. Reg. 17. vers. 26. 2. Paral. 17. v. 7. & c. 30. gloriam Dei promovere, idololatriam abolere, puram & synceram doctrinã propagare, ceremonias divinitus institutas observare: Sicut David cultum Dei restituit, 1. Chron. 13. Cantores Levitas ordinavit & instituit, 1. Chron. 23. 24. 25. Eccles. 47. 2. Chron. 23. Amazias, 2. Chron. 25. Moyses omnem sacrorum rationem à Deo accepit & populo tradidit, Exod. 27. Aaronem ob vitulum aureum severè castigavit, & vitulum manibus suis perfregit; Salomon abdicato summo Sacerdote Abiatharo Sedocum in ejus locum promovit, 3. Reg. 2. Josias librum legis publicavit, legit, vasa & spurcitias Baaliticas templo ejicere jussit, 4. Reg. 22. 23. 2. Paral. 34. 35. Josaphat veram religionẽ reduxit, 2. Paral. 17. 19. sicut & ab Imperatoribus Romanis sanctè fuit constitutum, neminem in foro consortium advocatorum accedere debere, nisi Sacrosanctis Catholicæ religionis fuerit imbutus mysteriis, l. 8. C. de postul. l. 15. C. de Episc. Aud. l. 19. eod. l. 18. C. de hæret. Nov. 8. c. 3. Nov. 144. c. 2. Et Christus ipse cum Apostolis Ecclesiam, quatenus in hac vita militat, Politicæ potestati subjecit, Actor. 25. Rom. 13. 1. Petr. 2. Augustin. in explic. Epist. ad Rom. Tertull. de Idol. c. 25. sed suadẽt hoc etiam rationes prægnantissimæ: certum enim est, ecclesiam esse in Republ. non verò Rempubl. in Ecclesia argum. Nov. 3. 5. 6. 16. Engelbrecht. de jurisd. concl. 74. certum est magistratum utriusq; tabulæ custodem esse argum. principes. 23. quæst. 5. ubi Pontifex ex Isidoro lib. 3. sent. de summo bono cap. 53. eleganter in hæc prorũpit verba; *Principes seculi, ait, nonnunquam intra ecclesiam potestatis adepta culmina tenent, ut per eandem potestatem disciplinam ecclesia-*

Actus duplices. Ecclesiastici.

Magistratus officium consistit etiam in curâ rerum Ecclesiasticarum.

cleſia-

clesiasticam muniant. Cæterùm intra Ecclesiam potestates necessariæ non essent, nisi, ut quod non prævalet sacerdos efficere per doctrinæ sermonem, potestas hoc impleat per disciplinæ terrorem. Sæpè per regnum terrenum, cœleste regnum proficit: Vt, qui intra ecclesiam positi contra fidem & disciplinam ecclesiæ agunt, rigore principum cõterantur, ipsamq; disciplinam, quam ecclesiæ humilitas exercere non prævalet, cervicibus superborum potestas principalis imponat: & ut venerationem mereatur, virtutem potestatis impertiat. Cognoscant Principes sæculi, Deo debere se rationem reddere propter ecclesiam, quam à Christo tuendã suscipiunt. Nam sive augeatur pax, & disciplina ecclesiæ per fideles Principes, sive solvatur, ille ab eis rationem exiget, qui eorum potestati suam Ecclesiam credidit: Certum est, sublatâ religione, felicitatem æternam & temporalem, justitiam, publicam honestatem & disciplinam omnem corruere, R. A. *de Anno* 1532. *tit. Concilium* betreffend / *in fin. princ.* darneben erfolgen würde / daß alle Zucht / Ehr / Gehorsam vnd andere gute Tugend in Geistlichen vnnd Weltlichen / gäntzlich fallen werde / & *de Anno* 1566. §. Wiewol wir nun auff / &c. quod tamen ad magistratus curam pertinet & vigilantiam *secundum* Augustin. R. A. zu Speyer / *de Anno* 1544. §. Erstlich der streitigen, ibi: Inmassen dann wir in Krafft vnsers obliegenden Käys. Ampts zu befördern schuldig / & multis in locis aliis; Certum est denique cui potestas & auctoritas est à Deo data, ei quoque illa data esse, sine quibus ad finem à Deo constitutum perveniri commodè non potest, *arg. l. 2. ff. de jurisd.* sine religione autem, quæ est fulcrum & fundamentum Reipubl. Christianæ ad finem à Deo ordinatum perveniri decenter non potest, *ut supra*: Ergò religionis cura concessa quoque censenda; Quare Lutherus etiam ad Imperatorem scribens ait: sese confugere ad ipsum, tanquam ad aram & præsidium, ut Christianæ doctrinæ tutelam suscipiat, exemplo Athanasii Schleidan. *libr. 2. comm. referente*, Dn. D. Reinkingk / *d. tr. lib. 3. concl. 1. c. 1. nu. 8.* Et ex hoc tribuitur id Imperatori in multis Imperii Recessibus; Quod sit der gantzen Christenheit / Schutz vnd Schirm / advocatus, supremus Præfectus, Obrister Voigt vnsers Christlichen Glaubens / loca *vide apud Dd. supra alleg. d. nu. 8. & lib. 1. cl. 5. c. 4. nu. 156.* Arnisæ. *de jure Majestat. lib. 2. cap. 6.* Volcmar. *tract. d. jur. Princ. cap. 5. num. 1.*

60. Et quamvis Arnold. Klapmar. *de arcan. rer. publ. lib. 1. cap. 15. referente* Volcm. *d. c. 5. n. 1. in medio*, in religione Principis jus ita describat: quod jus sacrorum in Repl. Romana non fuerit penes alios, quàm penes Reges & Imperatores; & penes summum senatum; & hinc in LL.

Reg. dicatur, Rex sacrorum præses esto; Pontificis autem jus fuerit sacra tantùm administrare; ita, ut ex eo etiam proverbium illud, Cæsares timere & odisse, proprium est Ecclesiæ; quod Guicciard. *in comm. polit.* habet, ortum esse putaret; Interea tamen Principi non convenit interiorem hominem informare, sed exteriorem in ordinem compellere; fovere convenit atque in sinu gestare, non pascere oves in publica Cathedra; ut ita Deo sua auctoritas, sua lex verbo, sua dignitas Ecclesiæ conservetur, *c. cum ad verum. dist. 96.* Volcm. *d. c. 5. n. 1.* Unde Lipſ. *4. pol. 2.* ait: Principi non planè liberum esse jus sacrum, sed quod ipsi libera tantum sit inspectio quædam, idque tuendi magis quàm cognoscendi causa: & Waremund. ab Erenberg. *c. 8. Samuel. 1. pag. 20.* inquit; Reges in iis, quæ doctrinam concernunt, veluti oves Christi pastori & ministro verbi Dei, quæ verò ad gubernationem spectant, Pontifices, ut cives Regi subjiciuntur; Unde, more Prophetarum, Clerici monere, arguere, increpare peccantes possunt Principes, Princeps verò removere, suspendere, punire delinquentes possunt clericos, *ut concl. praced.* Consistunt autem actus Principum & dominorum territorialium Ecclesiastici in vera veræ religionis propagatione, sacrorum constitutione, Consistoriorum directione, conciliorum convocatione, ministrorũ verbi confirmatione, sustentatione, visitatione, inspectione & aliis quibusdam causis & negotiis.

Quomodo Magistratus officium suum facere debeat in Ecclesia?

Religionis exercitium publicũ pertinet ad superioritatem territorialem.

61. Religionis tàm Augustanæ, quàm Catholicæ publicum exercitium, ut & ejus mutandi ac introducendi potestatem Imperii Principes & superioritatem territorialem habentes jure territorii & ex pacto cum Impp. initio meritò sibi vindicant ex constitut. pacis, religionis, vel transactione Passavienſi, *Anno 1552. Ratisbona, & denuò Augustæ, Anno 1559.* sanctè renovata & stabilita, *d. R. A. de Anno 1555. §. Und damit solcher Fried / & seqq. & §. Nach dem aber:* Cujus tamen vi subditos pacificè & tranquillè viventes, ad hanc vel illam religionem amplectendam, vel ad emigrandum cogere civili rationi videtur repugnare, *d. constitut. §. Es soll auch kein Standt / l. moris 9 §. interdici, ff. de pœnis, l. filius 15. ff. de condit. Inst.* Emigrationem enim liberæ voluntatis esse verba dictæ *constitut. §. Wo aber unsere / ibi.* **an andere Ort ziehen und sich niederthun wolten** / evincunt: quę verò liberam voluntatem important, cum quis ad faciendum quid compellitur, voluntariè facere propriè non dicitur, *arg. l. novissimè 7. §. 1. ibi quod si compulsus, ff. quod falso tut.* nec deterioris erunt conditionis Christiani quàm Judæi, quos pacificè viventes

ventes expellendos non esse respondit Natta. *cons.* 620. *n.* 22. Alex. *cons.* 99. *vol.* 6. *n.* 14. Thom. Michael. *de jurisd. cl.* 49. *lit. fin.* Et exinde rectè reformatio & religionis introductio sequela superioritatis indubitata censetur Besold. *d. jurisd. quæst.* 18. *p.* 52. Ziegl. *ad* §. Landsassy *num.* 180. & *seqq.* Plura de hac materia vid. apud. Bidembach. *Nobil. quæst.* 2. 3. & *seqq.* Mindan. *de process. lib.* 1. *c.* 28. Petr. Syring. *disp. in augural. de pac. Relig. vel.* Just. Spring. *tr. de pac relig.* Auctor. *de jur. princ. concl.* 27. & *seqq.* Kubach. *illustr. quæst. cent.* 2. *decis.* 6. *quæst.* 8. 9. 10. Et hujus transactionis & constitutionis vigore, sicut olim *l.* 4 *l. fin. C. de feriis* Bart. & Jason. *in l. præsides. ff. de feriis*: Ita & nunc hodiè sacrorum sive festorum & feriarum ordinatio, quatenus videlicet externum ritum & festivitatem respiciunt, cum non sit actus merè divinus, ad principis, & cui id Princeps concesserit *l. sed etsi* 26. *l. si in aliam* 7. *ff. de offic. procens.* tanquam nutritii Ecclesiæ & provisoris sacrorum cultuum curam iterum pertinere cœpit. Et hinc quid de calendarii correctione & ejusdem receptione ac introductione sit statuendum, judicium facile fieri potest: de quo, & in specie de calendario Juliano Cæsaris, Gregoriano Pontificis Anno 1581. condito ac publicato videatur Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib.* 3. *cl.* 5. *c.* 2. & Eras. Schmid. Profess. Witteberg. *in orat. pecul. de emendat. Calendar.*

Sacrorum sive festorum & feriarum ordinatio.

Calendarii correctio ac introductio.

62. Ex hoc decreto vel transactione Passoviensi, hodiè etiam ad status Imperii pertinet jurisdictio Ecclesiastica, & jura episcopalia vigore superioritatis territorialis **Kraffthabender Landesfürstlichen oder hohen Obrigkeit** / eaqua expediri curant per consistoria Knich. *d. tr. c.* 3. *n.* 132. Dauth. *de test. n.* 93. Matth. Steph. *tr. d. jurisd. lib.* 3. *c.* 15. *nu.* 1. 6. & *seqq.* Ziegl. *comm. concl.* §. Landsassy / *n.* 188. & *seqq.* Consistoria Græcis συνέδρια Matth. 5. *vers.* 22, Canonistis etiam officialiæ *argum. c. Romana. in princ. Extr. de appellat. in* 6. dicuntur, vulgo **Consistorial oder officialey Gerichte / Geistliche oder Kirchen Gerichte** / Et hodie ut maximè denotat forum Ecclesiasticum sive locum, in quo judicia Ecclesiastica à Dominis territoriorum per certos consiliarios & personas ecclesiasticas, quas ob id consistoriales appellamus, expediuntur. Tractantur autem in illis potissimum causæ matrimoniales, juris patronatus, & aliæ Ecclesiasticæ vel ecclesiasticas personas concernentes Beust. *de matrim. c.* 56. ubi de hâc materia latè, ut & Matth. Steph. *de jurisd. lib.* 3. *p.* 1. *c.* 1. *num.* 32. & *seqq.* ex professo ibidm *c.* 15. & de conciliis sive consistoriis Academicis *ibid. part.* 2. *c.* 12. & *interpret. Cod. tit.* 4. *n.* 12. & *seqq.* Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib.* 3. *cl.* 1. *c.* 4. & *c.* 10.

Iurisdictio Ecclesiastica, & jura Episcopalia. Consistoria.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0063
DFG

Doctorum Ecclesiastic. vocatio;

63. Legitima Dd. idoneorum vocatio cuivis statui concessa, ad ejus potestatem Ecclesiasticam insuper pertinet jure territorii Gylm. *Symphor. suppl. tit. de pac. relig. & rer. jud. decis. circa fin. pag.* 199. Johan. Hensler. *disp. de Cura Magist. th.* 30. Knich. *d. c. 3. n.* 232. non autem indistinctè; cum ipsa vocatio bonum & munus sit Ecclesiæ pertinens ad regnum Christi; sed curam tantum vocationis ad potestatem hanc pertinere pluribus evincit ex Reverend. & Clariss. Theolog. Dn. D. Winckelman. *de jur. vocãd. ministr. disp. 1. tom. 3. Gieß. th.* 37. Dn. D. Mentzer. *Exegef. August. confess. artic.* 14. Dn. D. Meisner. *disp. de regim. Eccles.* Dn. D. Nicol. Hunnio, *demonstr. ministr. Luth. Class. 3.* Dn. D. Reinkingk *d. tr. lib. 3. Cl. 1. c. 6.* Sic ut vocatio ad ministerium & ordinem Ecclesiasticum pertineat quoad doctrinæ probationem, Examinationem, consecrationem & ordinationem; ad magistratum quoad superioritatem, jurisdictionem, ordinati confirmationem, & postulationem; ad ordines & populum etiam non raro quoad consensum & adprobationem. Ernest. Cothm. *Resp. Academ. 42. n. 56.* vel breviter, Ecclesiasticus status debet consulere de persona idonea; popularis adprobare, politicus decernere Dn. D. Nicol. Hunn. *de demonstr. ministr. Luth. Class. 3. n. 6.* Et quia nemo facilè pascit gregem, qui de lacte ejus non comedit 2. *Corinth. 9. & argum. l. 12. §. 2. C. de SS. Eccl.* ideò etiam ad curam principis, tanquam nutricii Ecclesiæ magnoperè pertinet honesta ministrorum sustẽtatio,

Sustẽtatio; Inspectio, & visitatio.

de qua pluribus agit Dn. D. Reinkingk. *d. lib. 3. Cl. 1. cap. 8.* Inspectionis tandem & visitationis cura provida & accurata principi & cuivis Ecclesiæ nutritori maximoperè vi superioritatis & Ecclesiasticæ jurisdictionis *c. si Episcop. ubi gl. verb. si per alium. de offic. ordin. in 6. c. 1. de censib. in 6.* Wesemb. *cons. 48. n. 65.* Dn. D. Reinkingk *d. cl. 1. c. 7.* incumbit: Est autem illa visitatio in doctrinam, vitam & mores docentium ac discentium inquisitio, ob quam hodie speciales conventus in suis Ducatibus & territoriis principes & ordines imperii solent instituere, per consistoriales aut singulariter ad id deputatos Episcopos ac Superintendentes tanquam inspectores Joh. Hensler. *de cura Magistr. th.* 27. de quibus actibus Ecclesiasticis omnibus vid. præter allegatos Laurent. Ohm. *tr. de jur. Episc. passim, in primis th.* 17. Casp. Leipold. *de concurrent. jurisd. quæst.* 12. Ergo tales & similes actus exercens in loco aliquo superior esse & *jus* Episcopale habere præsumitur, per ea quæ tradit Cothman. *Resp. Academ. 45. n.* 1. Cum hujuscemodi actus in terris statuum Augustanæ confessionis

nis

nis jus & sequela sint juris territorialis, propter suspensam jurisdictionem Pontificiam.

64. Seculares & civiles actus sequuntur, qui etiam evincunt superioritatem & jurisdictionem tam contra Principem adversarium, quàm subjectos, qui fortè se tum exemptos adserunt: Quamvis ex uno non semper inferatur ad alium Zas. *lib. 2. singul. resp. c. 31. n. 3. infin.* Sunt autem actus aliqui subjectionis, inter quos non ultimum sibi locum vindicat *Homagium* ex jure consuetudinario introductum Specul. *in §. quoniam vers. secundo quæritur. de feud.* & in sacris literis fundatum *Ioh. 1. v. 17. 2. Sam. 5. vers. 3. 2. Paral. 23. vers. 16. 1. Maccab. 14. v. 47.* quod definitur à Thom. Maullio *tr. de hom. tit. 1. n. 1.* adsecuratio fidelitatis & obedientiæ, quam subditus facit Domino territorii, sub cujus jurisdictione habitat: nobis dicitur die Huldigung oder Erbpflicht. Regulariter autem dominis territorialibus per Landsassios & alios subjectos omnes juramentum hoc subjectionis est præstandum statim in ingressu regiminis bald im Antritt der Regierung *c. 1. ubi Dd. communiter. Qual. jurare debeant*, *Vasalli*: Knich. *d. tr. c. 3. n. 155.* etiam si sint Comites, Barones, Nobiles subditi Ludolph. Schrad *cons. 23. n. 149.* Et quia verbum homagii est æquivocum Wehn. *pract. obs. verb.* Landes oder Erbhuldigung *in pr.* ipseque actus juramenti non uno eodemque modo usurpatur in subditis, in Vasallis, domesticis, confœderatis, aliisvè pro cujusque negocii natura, unde vulgo die Huldigungs pflicht / Lehenpflicht / Ampts oder Dienst pflicht. Matth. Steph. *d. jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 227.* Vultej. *1. feud. c. 6. num. 4.* Cujac. *2. feud. tit. 7*: Sciendum est, nos hîc non agere de juramento fidelitatis, quod vasalli domino suo respectu feudi præstãt, de quo tractant Feudistæ communiter, & Knich. *d. tr. c. 1. n. 170. & seqq. c. 3. n. 240.* Gœdd. *d. Resp. n. 375.* Ziegl. *comm. concl.* §. Landsassy / *n. 46. & alii*, neque de juramento familiaritatis aut assecurationis, quorum formula pro officiorũ aut cautionis diversitate variat, & ex ipso quotidiano rerum usu adparet; sed tantum hic attingimus juramentũ subjectionis die Huldigungs pflicht / cujus formulam refert Wehner. *in pract. obs. d. loco p. 464.* & ejus summa hæc est, quod jurans sibi curæ velit esse, ãtã, corpus, honorem, & commoda domini, Getrew vnd Hold zusein / vnd was ein Getrew Landsasse vnnd Vnterthan seinem rechten Erbherrn vnnd Landsfürsten zu thun schuldig / Maul. *de homag. d. t. 1.* Rosenth. *de feud. c. 6. concl. 85.* De homagio præter institutum meum plura non addam, elegantissima enim hac de re extant scripta Thom. Maul. *de Homag.* Andr. Knich. *d. c. 3.*

Seculares actus & civiles.

Homagiũ.

*n.*238.*& multis seqq.* Arnold. Engelbrecht. *disquit. de jurisd. Imper. disquis.* 137.*& seq.* Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *n.* 209.*& seq.* Bocer. *tr. de Regal. c.* 4. *n.* 44. Thom. Michael. *de jurisd. concl.* 57.*& seq.* Gœdd. *d. Resp. n.* 125.*& n.* 349.*& passim* Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib.* 1. *cl.* 5. *c.* 4. Auct. *de jur. Principat. cons.* 73.*& seqq.*

Landsassius & Landsassiatus quid?

65. Occasione hujus videamus adhuc quidnam sint **Landsassij** & quid **Landsassiatus**, de quò mirè variant Dd. aliis illos sic definientibus, aliis aliter; adeò ut hanc definitionem **der Landsasserey** periculosam & multis Imperii conventibus sollicitè & curiosè quæsitam, nondum tamen inventam scribat Waremund ab **Ehrenberg** *de fœderibus lib.* 2. *c.* 1. *n.* 40. *Et post eum* Ziegl. *comm. concl. d.* §. **Landsassy** / *n.* 15. Nos cum Gylman. *lib.* 1. *decision. camer.* 46. *n.* 32. Rutg. Ruland. *in vol.* 8. *n.* 34. *post tractatum.* Valasci *de jur. Emphyt.* Ziegl. *d.* §. *n.* 14. Wehner. *pract. obs. verb.* **Landsas.** *&* Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib.* 1. *cl.* 5. *c.* 1. *circa fin.* existimamus, quod **Landsassius** sit homo jurisdictionalis, cui in omnibus mandari & præcipi potest à Domino territorii, cui homagium præstat, ac eum pro suo agnoscit & nominat **Erb vnd Landsherren**: **Landsassiatus** autem **die Landsasserey** / sit jus domicilii in territorio subjectionem & obsequium domino territorii debitum includens: Habent enim principes & status Imperii **jhre Landsassen vnd vnterthanen**. Meichsn. *tom.* 3. *decis. cam. quæst.* 33. *n.* 69. Bocer. *decis.* 227. *n.* 7. quare etiam **Landsassen vnd Landsasserey** ad jus territorii **der Lands Obrigkeit** correspectivè se habent, & à **Landes sitzen / das sie im Lande oder auff dem Lande sitzen vnnd wohnen** derivationem accipiunt Meichsn. *tom.* 2. *p.* 2. *decis.* 8. *n.* 4. Knich. *Encyclop. c.* 3. Imò **Landsaß vnd Landes Obrigkeit** tanquam activum & passivum se mutuò respiciunt **Schwanem** / *decis. camer. n.* 6. Wehn. *pract. obs. verb.* **Landsasserey** / Gail. 1. *obs.* 21. *n* 1. Bidemb. *quæst. nibil.* 1. *n.* 5. Ziegl. *d.* §. *n.* 11. *& seqq.* Exinde constat **Landsassium** esse subditū & nihil aut parūm ab hoc, præsertim ratione & respectu domini territorialis, differre: Bidemb. *quæst. nobil.* 1. *n.* 5. Sic enim inquit. Andr. Knich. *d. tr. c.* 3. *n.* 155. Maull. *de homag. tit.* 1. *n.* 26. *& ex illis.* Ziegl. *d. loco n.* 38: Dominis territorialibus per **Landsassios** & alios subditos seu subjectos juramentum assecurationis & subjectionis esse præstandum; *& num.* 44. *ait*, jus superioritatis super **Landsassios** & alios subditos, licet alii principi vel comiti præstiterint juramentum vasallaticum ratione bonorum feudalium, habere locum *& n.* 108. *inquit*: Principes potestate **der Landesfürstlichen Obrigkeit** in suo territorio, & super **Landsassiis** tandundem posse, quantum Imperator

tot in Imperio: *n.* 195. *subjicit*; Principes Landsassios literis, edictis, mandatis &c. voce prætoria, Liebe getrewen compellare; hosque vicissim ipsis voce humiliori vnserm Gnädigen Herrn respõdere, quod ibidem in locis eleganter rationibus & auctoritatibus confirmat: Ita etiam adstipulando huic sententiæ his utitur verbis Wehner. *d. pract. obs. in verb.* Landsasserey / *statim in princ*: Nam Landsaß / hoc est subditus, nihil est aliud, quàm homo jurisdictionalis &c. & ibi aliquoties cum qualitate subjectionis der Landsasserey; *pag.* 467. *col.* 2. *ait*, ratione domicilii quis propriè dicitur subditus ein Vnterthan / & subjectus loci, ein Landsaß / Vntersaß / in quo habitat: & passim sub tit. Landesfürstlicher Obrigkeit: Ruland. *de commissar. p.* 4. *l.* 1. *c.* 3. *n.* 21. *fol.* 39. *refert*; quod Landsaß sit subditus: Beysassen sint incolæ: Leib eigene / homines proprii: Idem demonstrat Bidemb. *nobil. quæst.* 1. *n.* 4. 5. 6. *quæst.* 2. *n.* 1. 3. *quæst.* 6. *n.* 2. ubi semper illos Landsassen vnd Vnterthanen / Landsassen oder Vnterthanen / Landsassen vel subditos conjungit & pares facit. Knich. *d. tr. c.* 3. *n.* 342. *Encyclop. c.* 3. *post princip.* hisce verbis in hanc ivit sententiam: Landsasserey dicitur von deß Landes sitzen. *Dd.* quare domicilii constitutio, etsi quis originarius non sit, subditum efficit. Audiamus etiam Petr. Frider. Mindan. *lib.* 1. *de proceff. c.* 16. *n.* 2. *differentem*; nobiles, qui sunt Landsassii, hoc est, qui principis alicujus quasi superioris jurisdictionem recognoscũt. Videamus tandem Gail. *qui non tantùm in tr. de arrest. Imper. per. c.* 6. *&* 7. hominem jurisdictionalem & subditum in omnibus æquiparat, sed *in d. c.* 6. *n.* 10. *ita scribit*: ut possessor illorum sit subditus domini territorii ein Vnterthan vnd Landsaß eique homagium sive juramentum subjectionis præstare teneatur. Ut itaque res hæc dubium amplius habere non videatur; cum communis opinio, quatenus non est contra jus scriptum, sed per interpretationem ex ipso jure profluit, jus faciat, Magnificus hujus Acad. Rector. Dn. D. Henric. Nebelkrâ *lib.* 1. *decis. & sentem. decis.* 1. *per tot.* Quia verò Landsassen / ut plurimum dicuntur nobiles mediatè Imperio subjecti eines Fürsten Ritterschaffe / oder die Landschafft / qui hodie plerumque & propter rem feudalem, & propter subjectionem, duplex domino territorii juramentum præstare coguntur Montant. *in Vsib. feudal. lib.* 3. *cap.* 7. §. *insuper est & lib.* 6. *c.* 1. §. *quod jusjur.* Bidemb. *d. quæst.* 1. *num.* 3. 4. 5. 6. *quæst.* 2. *num.* 1. *& passim.* Joach. Cluten. *Syllogis. rer. quotid. the.* 26. *lit. K.* Idcirco etiam aliquantulum eos reliquis subditis superiores & digniores esse non dubitarem. Plura de his vid. apud Dd. alleg. inprimis. ap. Wehner. Bidemb. *dd. locis.* Atq;

ita

ita arguit homagium, & ex hoc juramentum ſubjectionis, quod præſtant Landſaſſii & ſubditi Domino ſuo territoriali, ſubjectionem & ſuperioritatem Arnold. Engelbrecht *de juriſd. Imperii th.* 137. *& ſeq.*

66. Homagio præſtito dominus à ſuis ſubditis eſt recognitus: Ergo ad officium ejus poſtmodum ſpectat, ſubditorum ſuorum bona, res & perſonas protegere, defendere, tueri. Eſt autem protectio generalis defenſio ac cuſtodia territoriorum, tam juris quàm facti, de potioribus juribus juriſdictionis & ſuperioritatis Zaſ. 1. *conſ.* 14. *nu.* 8. *& ſeqq.* Et ſoli principi, vel ei, qui jura principis obtinet, talis protectio de jure competit Menoch. *d. arbitr. quæſt. Caſ.* 338. *n.* 3. Boër. *deciſ.* 179. Meiſchner. *tom.* 2. *lib.* 2. *deciſ.* 3. *n.* 5. 6. Inde etiam à quibuſdam ſuperioritas territorialis definitur protectio defenſioque tatione juriſdictionis, ſeu gubernationis territorii univerſalis competens Wehn. *pract. obſ. verb.* Landsfürſtliche Obrigkeit *pag.* 462. Ziegl. *comm. concl.* §. Landſaſſii, *n.* 8. *& ibi alleg.* Loquimur enim hic non de pactitia protectione extraneorum ſeu advocatia Schutz vnd Schirmsgerechtigkeit / ſed dominorum territorialium, quando hoc nomine & cõtemplatione, quatenus ſcilicet ſunt domini & ſuperiores, intra proprios territorii ſui fines alicui protectionem & clientelam promittunt & præſtant adverſus quemcunque! quæ tunc ex uſu & moribus ad jus ſuperioritatis refertur Gœdd. *d. Reſp. n.* 297. De jure protectionis vid. Johan. Georg. Bechtius. *tr. d. ſalvo conductu & ſecuritate per tot. & inprimis c.* 10. Ziegl. *d.* §. Landſaſſii. *n.* 81. *& ſeqq. & num.* 159. Dn. D. Reinkingk / *d. tr. lib.* 1. *cl.* 5. *cap.* 4. *latè & eleganter.* Thom. Maull. *tr. de Homag. tit.* 11. *per tot.*

Protectio.

Regalia.

67. Quidam actus ſunt regales, quos exercent, vel regulariter exercere poſſunt principes & domini territoriales in ſuis territoriis jure ſuperioritatis. Veniunt a. hoc jure regalia omnia, non ſolum, ea quæ *in cap. un. quæ ſunt regalia*, ſunt expreſſa, tam majora quàm minora, reſervatis exceptis, ex Caſtr. Ruland. à Valle Borchold. *d. c. un. quæ ſint regalia. n.* 7. Schenck. *in tit. quis dicatur Dux Marchio.* Peregrin. *de jure fiſc. c.* 1. *n.* 25. *& ſeqq.* Sed & ſi quæ alia ſunt, quæ ex uſu recepto pro regalibus habentur Roll. à Vall. *conſ.* 42. *n.* 7. *vol.* 2. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 97. *n.* 27. Cujac. *d. c. unic.* Vultej. *de feud. c.* 5. *n.* 7. *verſ. atque hæc ſunt.* Ex quibus omnibus tantum præcipua enumerare fas eſt. *Viæ publicæ vel regales* gemeine Landſtraſſen Keyſerliche Freye Heerſtraſſen / ideò regalibus accenſentur, quod tutela & defenſio earum ad principem pertineat *l.* 3. *l.* 13. *ff. de offic. Procenſulis. l.* 2. §. 4. *&* 9. *C. de offic. præfect. præt. Afr.* Mynſ. 5. *obſ.* 20. *n.*

Via regia.

planè de credita ſumma poſſint poſtulare & exigere: quatenus ſub in-

20.*n.*3.Gail.2.*obſ.*64.*n.*2.*& ſeq.*Gœdd. *d.Reſp.n.*321.adeò ut dominus teneatur deprædato de bonis in via ſolita ablatis Gail. *d. loco* Mynſ. 5.*obſ.* 70. R. A. *de Anno* 1555. §. **nach dem aber** / *de Anno* 1559. §. **damit dann die Obrigkeit**/Roſenth.*de feud.c.*5.*concl.*22.Sixtin.*lib.*2.*c.*2.*n.*35.Et hoc etiam propter *jus conducendi* euntes & redeuntes, & ſic peregrinantes per vias ſolitas, **wegen der Gleitlichen Obrigkeit/auff freyer Käyſerlichen Heer- vnd Reichsſtraſſen** / And. Knichen. *de Saxonic. non provocand. juram.c.*5. quod jus principes & ſtatus habent tanquam partem juriſdictionis territorialis *ex* Schurff.weſemb.*conſ.*33.*n.*3.*&* 10. Ineſt autem huic juri nõ tantum ſecuritas & defenſio, ſed etiam facinoroſorum punitio, ſine qua illa conſiſtere non poteſt. *l. congruit. ff. de offic. præſid. l.*1.§.*quoties ff. de offic. præfect. Vrb.*Sixtin.*de Regal.lib.*2.*c.*2.*n.*39. Quamobrem etiã in multis locis aluntur aut alendi ſunt ſtipendiarii vulgò **Außreutter** / **Stallbrüder**/**Einſpänniger** / ad hoc deputati, ut viarum curam haberent **die daß Gleit bereiten**. Matth.wehn.*pract.obſ.verb.* **Gleit**/ **Gleidliche Obrigkeit**/ de hoc jure conducendi vid. Joh. Georg. Becht. *de ſecurit & ſalvo conduct.*Bidemb.*nobil.quæſt.*11.12.Thom.Michael.*de juriſd.concl.*50.Matth. Steph. tr.*de juriſd.p.*1.*lib.*2.*c.*7.*n.*397.*& ſeqq.*Ziegl.*d.*§.**Landſaſſ.***n.**161.*& *ſeqq.* Percipiunt etiam Principes & ſtatus jure territorii *vectigalia*, quæ ſunt *fructus*, quibus ſuſtinetur Reſp. Tacit. 14.*hiſtor.*& 14.*Annal.*quæ ſi in potu ſolvantur, dicuntur portorium, ſi in ripa, ripatica, ſi in terra telonia Sixtin.*de Regal.c.*6.Hyppol Riminald.*conſ.*72.*n.*121. de quibus omninò vid. Buxtorff. *ad Aur. Bull. Car. IV. concl.* 91.*per tot.* & Thomam. Maull.*de Homag.tit.*10.

Ius conducendi das Gleid.

Vectigalia.

68. Flumina publica etiam ad principem pertinent jure ſuperioritatis weſemb.*par. ff. de flumminibus*, *ne quid in flum. n.* 3. *circa finem.* Matth. Steph. *de juriſd. lib.* 2. *p.*1.*c.*7.*n.*416. quod quidam ad proprietatem tantùm & juriſdictionem reſtringunt Paumenſ.*de alluv. lib.*1.*c.*15. *n.*11.ita ut uſus eorum ſit publicus.*l. diligenter. C. de aquæ ductu:* Illa tamen non ſolùm navigabilia, ſed & quæ in navigabilia influunt,& inſigniter augent, quævè per alveum publicum currunt, unà cum piſcationibus Jacobin. de S. Georg. *in inveſtitura ſua verb. & cum piſcationibus n.*1. *&* 2. ad jus territorii ſuperius pertinere *in d. c.* 1. *quæ ſint regal.* Dd. præſertim Joh.Borchold.*n.*30.Rol.àValle *conſ.*97.*vol.*3.Andr.Knichen.*d.tr.de jur. Sax. in verb. Ducum Saxon.c.*5.*fol.*135. idque moribus Germaniæ conſenneam eſſe,ſcribit Henr.Roſenth.*de feud.cap.*5.*concl.*24.*n.*3. Guid. Papæ. *quæſt.*577.*n.*3. Bidembach. *nobil. quæſt.* 13.*per tot.* Pertinet inſuper *jus*

Flumina publica.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0069
DFG

ita arguit homagium, & ex hoc juramentum ſubjectionis, quod præſtant Landſaſſii & ſubditi Domino ſuo territoriali ſubiectionem & ſu-

Ius cudendæ monetæ.

dendæ *monetæ* ad hanc ſuperioritatem territorialem, de quo R. A. zu Nürnberg *de An.* 1524. §. dergleichen hat *& de anno* 1570. §. als dem auch Choppin. *de Dom. lib.* 2. *tit.* 7. *n.* 15. Viv. *deciſion.* 201. *n.* 2. Bud. *de renum. c.* 4. *lib.* 1. Knich. *de jur. Saxon. verb. Ducum Saxo c.* 5 *fol.* 152. Gœdd. *d. Reſp. n.* 307. Cabed. *vol.* 2. *deciſ.* 45. Laudens. *de monet.* Covatruv. *de re num.* Anton. Kauffman. *reſolut. de re monetar.*

Ius Fiſci.

69. Quidam actus ſunt in ſpecie fiſcales, quamvis ſimul regales, quos ſtatus & proceres Imperii exercent poteſtate ſuperioritatis, quam habent in *jure fiſci* Bald. *& Dd. in d. c.* 1. *quæ ſint regal. &* Peregrin: Cui enim conceduntur regalia, conceſſa etiam cenſentur fiſcalia Cravett. *conſ.* 128. *n.* 4. Petr. *c.* 6. *n.* 1008. Mynſ. *conſ.* 67. *n.* 2. *&* 3. *obſ.* 91. Jus autem fiſci, eſt, ut *ſuccedat magiſtratus in bonis vacantibus* in caſu non exiſtentis aut repudiantis hæredis *c.* 1. *quæ ſint regal. ubi Dd. l.* 1. *C. de bon. vocant.* Pereg. *lib.* 4. *tit.* 3. *n.* 1. ſuccedit autem cũ onere *l.* 7. *C. de diſtrac. pig.* Gail. 2. *obſ.* 86. *n.* 4. *& ſeq.* Legitimi hæredes ſunt collaterales, qui *in infinitum*, excluſo fiſco, ſuccedunt, per ea quæ pro hac ſententia profert. Bocer. *tr. de regal. c.* 3. *nu.* 30. Hœn. *Inſtit. diſp.* 12. *th.* 13. quanquam hoc jus olim ad ſolum Imperatorẽ pertinuerit. *l.* 1. *C. de bon. vacant. l. quidam* 96. §. *quoties* 1. *ff. de leg.* 1. Deinde ut ſuccedat *in bonis damnatorum & proſcriptorum tit. C.*

Succeſſio in bonis damnatorũ: Iniis quæ tanquã ab indignis auferũtur.

de bon. proſcript. juxta tamẽ *Aut. bona damnator. C. eod.* ut capiat inſuper ea, quæ tanquam ab indignis auferuntur Peregrin. *d. jur. fiſc. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 1. *argum. tot. tit. ff. & C. de his qui ab indign.* Plura de ejuſmodi ſucceſſione vid. ap. Gail. 2. *obſ.* 88. *num.* 1. Mynſ. 3. *obſ.* 91. Hartm. *lib.* 2. *tit.* 43. *obſ.* 9. *& conſ.* 67. *num.* 2. Tiraquell. *tract. Lemort. p.* 2. *declar.* 15. *num.* 11. *& ſeqq.* Borch. *d. cap. un. quæ ſint regal. num.* 67. Matth. Stephan. *tract. de juriſd. lib.* 2. *p. c.* 7. *num.* 200. *& n.* 446. Cabed. *p.* 2. *deciſ.* 51. 52. 58. 112. Bidemb. *nobil. quæſt.* 10. Et de juribus ac privilegiis fiſci Matt. Steph. *d. tr. l.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *membr.* 1.

Actus Iuriſdictionales.

70. Quidam actus ſunt juriſdictionales tam meri quàm mixti Imperii; de juriſdictione in genere ſupra quædam propoſuimus, quod ſcil. principes & ſtatus Imperii exerceant in juribus territorialibus & regalibus annexam omnimodam juriſdictionem civilem & criminalẽ, die hohe Landesherrligkeit vnd Gerechtigkeit, mit allen Gerichten, Obriſt, mittelſt vnd Nidrigſt, mit allen jhren Ehren, Würden, Freyheiten, nutzen, vnd Zuhörung Ernest. Cothman. *Reſp. Academ.* 1. *n* 260. & de actibus meri & mixti Imperii itidem *in concl. de centena & voigtheia*; de quib⁹ tamen pleniſſimè Knich. *d. tr. c.* 4. *per tot. &* Bidemb. *nob. quæſt.* 7. 11. *&* 14. ex quibus illi peti poſſunt. Huc referuntur actus juſtitiæ; ubi primo

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0070
DFG

planè de credita summa possint postulare & exigere: quatenus sub in-

generalis ejus cõsideratur administratio: Unde vulgatum illud natum, *qui te judicat, Dominus tuus est*, Lud. Rom. *cons.*70. *col.*5. *vers.quinto quia proba.*Menoch.*cons.*75.*num.*22.*&cons.*21.*Est mea quidem sententia* 10.Nec refert,quod per subditos jus dicentes ea expediatur; cum & *jus eligendi pratorem, scabinos, magistratus*, eosvé confirmandi, die Gerichte zu besetzen vnd zu entsetzen / Principis sit, ejusque superioritatem arguat, *l.*1.*ff.de Amb.Nov.*15.*c.*1.§.1. Bald.*in fin.n.*2.*C.de LL.& in l.Barbarius*,2.*n.*13.*ff.de of fic.prator.*Menoch.*cons.*270.*n.*32.Hen. Gœden.*cons.de jur. civit.*2.*num.*2. Meichsn.*tom.*2.*decis.ult.lib.*2.*nu.*120.*& seqq.* Thom.Michael. *de jurisdictione concl.*52. De scabinatibus privilegiatis,quorum mentionem facit, Carl.V. P. H. O. *tit.* 219. *art. fin. vid.* Bocer. *class.*6. *disp.*3. *th.*6. *& seqq.* Matth.Steph.*de jurisd.lib.*2.*p.*2.*c.*4.*per tot.* Et hæc justitiæ administratio tàm activè quàm passivè est intelligenda, Recht geben vnnd Recht nehmen/Berol.*cons.*22.*n.*25.*vol.*3. sive immediata in aula, sive in curia provinciali causa ventiletur postmodum adminiculante provocatione ad ipsum Principem ea devolvatur,ut eleganter hoc explicat, Knich. *d.tr. cap.*3 *num.*271. *& seqq. &* in Encyclop.*c.*6.Ziegl.*com.concl.*§.Landsassiy. *num.*143.*& seqq.& n.*178.*cum seq.* Ad justitiæ enim actus propriè pertinet *Dicasterii provincialis constitutio*, Wann man ein Hoffgerichte helt vnd anricht/quod evidenter & ad oculum demonstrat jurisdictionis actum territorii jure radicatum,Knich. *d.c.*3.*n.*276. Tessera enim jurisdictionis est tribunal paratum ad jus reddendum, Rip.*cap. cum Ecclesia, n.*636. *de causa possess. & propriet.* Petra,*quæst.*12.*n.*436.*in princ.* Unde arces & palatia,in quibus jus redditur inter regalia numerantur,*c.un.verb. palatia in civitate consuet. quæ sint regalia.* Peregrinus, *de jure fisci. lib.*1. *in princ.n.*26.Decian.*tr.crim.lib.*8.*c.*2.*in fin.*Octavius Zobolus,*cons.*3.*n.*20. *& seqq. inter cons.Peregrini*, Plura de hac materia, *vid. ap.* Cabed.*p.*2.*dec.*85.Knich.*Encyclopæd.cap.*7.Matth. Steph.*tr.de jurisd.lib.*2.*p.*1.*c.*7.*num.* 324. *& seq.* Consectarium est *paritio in Comitiis provincialibus*, auff Landtägen erscheinen/quicunq; enim hæc instituit, eum superioritatem habere necesse est; & quicunque sæpius ad Comitia provincialia vocatus comparuerit,eaque præstiterit, quæ reliqui subditi, in album subditorum & provincialium relatus dicitur Gail.*tr de Arrest.c.*7.*n.*14. Generaliter enim obedientia præstita inducit possessionem subjectionis & jurisdictionis Afflict.*decis.*265.*n.*10. Collegg. Ticinens.*cons.*97.*n.*54.Knich. *Encyclopæd.c.*14.*& d.c.*3.*nu.*269. Meichsn.*tom.*3.*l.*2.*decis.*6.*n.*52. Gœdd.*d. Resp.n.*129.Ziegl.*d.*§.*n.*139.*& seqq.*Dn.D.Reinkingk/*d.cl.*5.*c.*4.*n.*70.

71. Proficiunt porrò in hoc justitiæ negotio ad Principis & sta-

Ius constituendi Magistratum Prætorem, scabinos & c. pertinens ad superioritatem territorialem.

Dicasterii provincialis constitutio?

Arces & palatia in quibus jus redditur, regalibus annumerantur.

Paritio in Comitiis provincialibus.

ita arguit homagium, & ex hoc juramentum ſubjectionis, quod præ-
ſtant Landſaſſii & ſubditi Domino ſuo territoriali ſubjectionem & ſu-

Conſtitutio provincialis.

tuum ſuperioritatem tuendam *conſtitutiones provinciales* Landes Ordnung/ Landes recht/ *argum. l. rogaſti ubi Gl. & Dd. ff. ſi certum Pet.* Joh. de Amic. *conſ. 2. nu. 26.* Knich. *Encyclop. c. 5. & d. tr. c. 3. n. 276.* & ſunt veluti peculiaria jura, quæ principes & Domini territoriales in ſubditos exercent. Meichſn. *tom. 2. lib. 1. Deciſ. 8. n. 47. fol. 808.* Moribus autem obtinuit ut in conventibus provincialibus conſilio & adſenſu ſubditorum ſanctiones promulgarentur, proindeque mererentur contractus pactionisque indolem, & irrevocabiles redderentur, quamvis alioquin princeps per ſe ſolus leges provinciales condere poſsit. *l. fin. C. de LL.* Bald. *ibid. l. humanum. n. 2.* proceres tamen adhibere ſolet Knich. *verb. Electorum. c. 5. n. 83. de jur. non provoc. & d. c. 5.* Et ſecundum has conſtitutiones & leges provinciales Camera pronunciare tenetur *Ord. cam. p. 1. tit. 56.* quod olim ſecus fuit *argum. l. formam. C. de offic. præfect. prætor.* De his pluribus agunt Pruckm. *conſ. 13. n. 82.* Andr. Gail. *de Arreſt. Imp. c. 9. n. 1.* Paurm. *lib. 1. juriſd. c. 6. n. 12.* Knich. *d. c. 5. & d. tr. c. 1. n. 366. & ſeqq.* Matth. Steph. *d. tr. l. 2. p. 1. c. 7. n. 324. & ſeqq.* Bidemb. *nobil. quæſt. 7. §.* Gebot vnd

Proclamationes & Edicta.

Verbot/ Ziegl. *comm. concl. d. §. n. 122. 125. & 135. Edicta & proclamationes* Offentliche Mandat/ vnd Edict, emanatæ quoq; probant naturalem & actualem quaſi poſſeſſionem juriſdictionis & ſuperioritatis Ceph. *conſ. 458. n. 48.* & ex harum exercitio, quatenus nimirum in tranſgreſſores pœna eſt ſubjecta, & in effectum deducta, atque exacta fructus juriſdictionis adparent. Joh. de Amic. *conſ. 149. nu. 10.* modò non fuerit contradictum, ſed obedientia ſubſecuta à ſubditis Petra *quæſt. 12. n. 458. verſ. & oportet.* Menoch. *conſil. 1000. n. 9. & ſeqq. libr. 10.* alio in poſſeſſione vel quaſi ſubditorum non exiſtente Bald. *proœm. feud. 30.* nec impedit hoc, ſi aliqua intercapedine non fuerit edictum; quia facultas edicendi non tollitur, niſi oblata occaſione contradictio interceſſerit, cui fuit paritum Menoch. *d. conſ. 1000. n. 69. cum ſeq.* Knich. *Encyclop. ad. c. 8. & d. c. 3. n. 285. & ſeq.* Maſcard. *lib. 3. concl. 1397. n. 8. 9. & concl. 1117. n. 13.* Quod etiam per ſolam edictorum affixionem ſuperioritas inducatur, etſi nemo in pœnam incurrat, tradit. Natta *conſ. 636. nu. 77. uti &* Bart. *in l. hoſtes ff. de captivis & poſtl. n. 3. & ſeqq.* Thom. Michael. *d. tr. concl. 52. in fin.*

Inhibitiones.

Matth. Steph. *d. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 350. & ſeqq.* Huc referendæ ſunt *inhibitiones* autocraticæ, quæ certè ſuperioritatis ſymbolum eſſe dicuntur; Et exinde judex inferior debet parere ſuperioris inhibitioni. *l. jubentium*

Pulſus campanæ.

ſolvitur. ff. de judic. Matth. Steph. *d. c. 7. n. 370. & ſeqq.* Sic & *pulſus campanæ* pertinet ad jus quod vocamus Gebot vñ Folge/ Gœdd. *d. Reſp. n. 56.* & ſic

ad

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0072
DFG

planè de credita ſumma poſſint poſtulare & exigere: quatenus ſub in-

ad jus ſuperioritatis territorialis, quatenus nimirum illa convocatio per ſonum companæ vel tubæ fit à ſuperiore, irrequiſito magiſtratus inferioris vel univerſitatis conſenſu, & quatenus uon expectat præſentiam & ſcientiam, quæ nihil operatur: Decius *in l. qui invitũ. n. 3. ff. d. R. I.* Oldradus *conſ. 95. in fin. vid.* Thom. Maull. *tr. d. homag. t. 14.*

72. *Provocatio* inſuper ad principem indubiè ſubjectionem & exinde ſuperioritatem territorialem importat Alban. *conſ. 62. nu. 8. & 64. & conſ. 111. n. 29. lib. 1.* quia quando à ſententiis inferioris judicis provocatur ad principem, ſubjectionem provocans fatetur, idque declarat Anto. Quetta. *conſ. 71. n. 2.* Knich. *d. c. 3. n. 179. & ſeqq. Et in Encyclopæd. c. 6.* Meichſn. *tom. 2. deciſ. 4. lib. 2. num. 127. fol. 252.* Gail. *tr. de arreſt. c. 7. nu. 14.* Roland. à Valle. *conſ. 75. n. 19. vol. 3.* Covarruv. *pract. obſ. c. 14. n. 6.* Niſi tamen princeps aliquis per contractum eam juriſdictionem à ſe abdicaverit, aliique conceſſerit, ut eo, ejusq; curia omiſſa & prætermiſſa directò ad cameram adpellaretur; quo in caſu ſuperioritas territorialis neque huic acquiritur, neque illi adimitur; quod Exemplis declarat Matth. Steph. *d. tr. l. 2. p. 1. c. 7. n. 356. & ſeqq. vid.* Gœdd. *d. Reſp. n. 125. n. 510. 549. &* ſeqq. Ziegl. §. **Landſaſſy** / *n. 173. & ſeq.* Bidemb. *nobil. quæſt. 7. §. appellation* / Dn. D. **Reinkingk** / *d. tr. lib. 1. cl. 5. c. 4. n. 87. &* ſeqq. Ejuſdem farinæ ſunt *bannimenta vel jura banniendi* & eorundẽ pignorationes, **Pfändungen** / juriſdictionem enim & territorium iis probari ſignificatio ipſa demonſtrat. Cravett. *conſ. 673. n. 12. lib. 4.* utpote, ſi bannita ſit ſylva, quoad paſcendi, lignandi &c. uſum; tranſgreſſores verò mulctati ſunt vel pignorati **ſind Gepfändet** / vel pignora luitione recuperant, pecumâ datâ, juriſdictionem & ſuperioritatem loci evincunt. *l. 1. pr. ubi* Bart. *n. 10. ff. ſi quis jus dicent. non obtemp.* Et hoc deſcendit ex *juriſdictione foreſtali* potiſſimum **auß der Fürſtlichen Obrigkeit** / quæ in banno ferino, & jure foreſti conſiſtit, **beſtehet in Wildbahn / vnd Forſtrecht** ſimul: Unde paſſim diſtincta ſunt officia **deß Förſters / vnd Jägermeiſters**; Illa ſylvis nemoribusq; præficitur, ne per exciſionẽ arborum ſylvæ devaſtentur; **Jägermeiſter** / venationi præeſt. Vox **Wildbahn** / nobis dicitur à fera **Wild** / non à ſylva **Wald**; unde etiam latior eſt adpellatio **Wildbahn** / quam ut ad ſylvas reſtringatur, ut ſive in ſylva, ſive in agris ſeparatis jus venandi quis habeat, utique **Wildbahn** / habere dicatur Gœdd. *d. Reſp. num. 317.* Thom. Mich. *d. tr. concl. 51.* Bidemb. *nob. quæſt. 15. 16. 17.* Matth. Steph. *d. l. 2. p. 1. c. 7. n. 431. plura de hoc jure vid. infra. c. ſequent. conſl. 78.* Hinc damnorum campeſtrium punitione & exactione ex parte

Provocatio.

Jura banniendi.

Juriſdictio Foreſtalis.

ita arguit homagium, & ex hoc juramentum subjectionis, quod præstant Landsassii & subditi Domino suo territoriali subiectionem & su-

exigentis & imponentis quoque docetur jurisdictio. Bald. *cons.* 445. *n.* 8. *lib.* 5. Cacheran. *cons.* 34. *num.* 15. 17. 18. quæ per adpositionem custodum. quos saltuarios, camparios vel campestres, feracerios & banderios vocant Forst / oder Holtz Knecht / Flur- oder Feldschützen / Natta *cons.* 311. *n.* 1. *t.* 2. Joh. Philip. Monspel. *cons.* 40. *nu.* 7. & *n.* 37. & *seqq.* Gœdd. *d. resp.* *n.* 320. Bidemb. *nobil. quæst.* 7. §. Straffen Frevele vnd Büssen effectui demandati solet, denotatque pariter jurisdictionem & superioritatem *l. quarundam.* 51. *ff. de acquir. poss.* Bald. *cons.* 445. *n.* 8. Natta *cons.* 204. *n.* 3. *t.* 1. Si scil. fiat à principe, domino territoriali vel ejus officiali, non vero ab Inferioribus, quibus superioritatis jura negantur Knich. *d. c.* 3. *n.* 300. & *seqq.* Non incommodè quoque huc referri potest. *jus ponderum & mensurarum*; de cujus juris autore mirè variant Dd. quos allegat Knich. *d. tract. cap.* 4. *num.* 230. Quicquid sit, constat nihilominus jus mensuræ, ponderum & ulnarum esse publicum, & ob id Carol. Magnum constituisse parilitatem seu æquitatem in toto imperio, testis est Aventin. *lib.* 4. *fol.* 287. *referente* Knich. *d. loco* ubi ad hoc plura addit exempla. Neminem insuper constituere posse normam & gnomonē nisi jurisdictione munitum liquet: quod si est inferior, formam & pondus ex archetypo Principis obstringitur desumere *argum. l. modios* 9. C. *de susceptoribus præpos. & arcar.* Lopetz *par.* 7. *tit.* 7. *l.* 7. *verb. medietas*: quomodo falsifici ob stateram adulterinam coerceantur, ibid tractat Knichen. & Wesemb. *par. ff. de extraord. crim. vid. etiam* Bidemb. *nobil. quæst.* 7. §. Gewicht / Maß / quomodo etiam terminorum seu limitum motores & corruptores puniantur idem monstrat Knich. *d. c.* 4. *n.* 214. & *seq.* & *c.* 3. *n.* 3. & *seqq.*

Jus ponderū & mensurarum.

73. Sequuntur actus indulgentiarum & privilegiorum, quorum quidam respiciunt universitatem, quidam verò personas singulas; ad illos pertinet jus permittendi ac instituendi *collegia* adprobatorum artificum sive opificum Zunfften vnd Zechen zuvergönnen vnd zuzulassen / illis privilegia conferendi, & statuta ipsorum confirmandi: quæ collegia, ut & alia, cum pro cujusque placito habere non liceat; sed & olim legibus publicis, aut constitutionibus, vel SCtis suam habuerint autoritatem, Mindan. *de proceff. lib.* 1. *c.* 30. *in fin.* Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib.* 2. *p.* 2. *c.* 6. *n.* 58. ne sub prætextu collegiorum Respubl. perniciosæ tractentur, & conjurationes exercitētur aut etiam seditiones excitentur *l.* 1. *ff. quod cujusque universitat. nomin. l.* 1. *l.* 3. *l.* 4. *ff. de colleg. illicit.* & sic indè Resp. detrimentum capiat *l. un. C. de privileg. corp.* Idcircò ea & hodie jure superioritatis territorialis permittuntur ac confirmantur

Jus permittendi ac instituendi collegia Zünfften vnd Zechen.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0074
DFG

planè de credita ſumma poſſint poſtulare & exigere: quatenus ſub in-

R. A. zu Augſpurg. *de Anno* 1548. *tit.* von den Handwercken in gemein / *in verb.* das ſolches von der Obrigkeit hinfüro / ꝛc. *& tit. ſequent.* §. *antep. & penultimo*, In quo tit. ſimiliter tolluntur & abrogantur multa collegiorum ſtatuta tanquam iniqua; de quibus, ut & de tota hac materia & Collegiorum natura & juriſdictione *vid* Matth. Steph. *d. tr. de juriſd. lib. 2. p. 2. c. 6. 7. & 8. & l. 1. c. 38. nu. 27. & ſeqq. & in œcon. pract. lib. 5. c. 10.* Weſ. *parat. ff. de colleg. & corpor.* Henric. Bruning. *de variis univerſitat. ſpeciebus, earumque juribus paſſim.* Schönborn. *lib. 1. polit. c. 11.* Kubach. *Illuſt. quæſt. cent. 1. dec. 7. quæſt. 3.* Dn. D. Reinkingk / *lib. 2. cl. 2. c. 10.* Poteſtas recipiendi & tolerandi *judæos* dependet etiam à ſuperioritate territoriali in principatibus & ſtatuum territoriis Aur. Bull. Carl. IV. *tit. 9.* Policey Ordnung / *de Anno* 1548. *tit.* von den Juden. & P. O. *de Anno* 1577. *tit. 20.* Theſſaur. *deciſ. 57.* Petr. Denais. *in Ord. cam. tit. 150. §. 7.* Sixtin. *de regal. lib. 1. c. 5. n. 9.* Heig. *p. 1. quæſt. 4. n. 30.* Schönborn / *lib. 1. polit. c. 26.* Thom. Michael. *de juriſd. concl. 48. lit. b.* Buxtorff. *ad Aur. Bull. Car. IV. concl. 90.* Gœdd. *d. reſponſ. n. 299.* An autem & quatenus in Imperio Romano inter Chriſtianos tolerari poſſint judæi? Sufficienter & eruditè ſatis explicat Ampliſſimus hujus Academiæ Procancellarius, & facultat. jurid. pro tempore Decanus ſpectabilis Dn. D. Joh. Kitzelius *in diſcurſ. Academ. de regali. habendorum judæorum.* Dn. D. Reinkingk / *d. tr. lib. 2. cl. 1. c. 3.* Et ejuſmodi confirmationem, & privilegiorum conceſſionē ſuperioritatis & territorii ſymbolum evidentiſſimū eſſe monſtrat *tx. Nov. 15. c. 1.* Baldus quoque ſtatuit *in l. fin. n. 2. de legibus* Decian. *Reſp. 8. n. 225. vol. 1.* Cravett. *conſ. 949. n. 35. verſ. ſuperioritatis pag. 5.* Weſemb. *conſ. 21. n. 68. verſ. Item ex privilegio*: Nam in principis poteſtate reſidet privilegii conceſſio tanquam ipſius donum; quod pluribus & eleganter declarat Andr Knich. *encyclop. c. 9.* *Poteſtas recipiendi ac tolerandi judæos.*

74. Actibus perſonas ſingulas concernentibus annumeratur jus famæ reſtituendi R. A. *de anno* 1526. zu Speyer. §. und wiewol der gemeine Mann / *argum. l. 1. § fin. ff. de quæſt. l. divi fratres 27. pr. ibi vel in integrum, ff. de pœnis l. pœna, ibi honoribus l. generalis, ibi neque integram. C. de ſententpaſſ. & reſtit. l. 1. §. de qua. 10. ff. de poſtul.* Menoch. *de arbitr. jud. quæſt. lib. 1. quæſt. 93. n. 5.* Farinac. *in pract. crim. lib. 1. tit. 3. quæſt. 17. n. 1.* Thom. Mich. *de juriſd. concl. 76. lit. a.* Ruland. à Vall. *conſ. 4. n. 4. lib. 3.* Heig. *2. quæſt. 22.* Et jus indulgendi delicta, pœnaſque capitales remittendi *1. Reg. 2. verſ. 26. d. R. A. de Anno* 1526. §. und wiewol / & §. es ſoll ſich auch *l. ad beſtias. ff. de pœnis.* Roland. à Vall. *conſ. 4. num. 4. lib. 3.* Menoch. *de arbitr. jud. quæſt. lib. 2. caſ. 4. conſ. 336. num. 27.* Moller. *2. ſemeſtr. 1. num. 1. & 2.* Cephal. *conſ. 95. n. 37. lib. 4.* Farinac. *d. l. 1. tit. 1. quæſt. 6.* In qua quæſt. exactè hanc gra- *Jus famæ reſtituendi.* *Jus pœnas capitales remittendi.*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0075
DFG

ita arguit homagium, & ex hoc juramentum subjectionis, quod præ-
stant Landsassii & subditi Domino suo territoriali subiectionem & su-

tiandi materiam, ut vocant, examinavit; Thom. Michael. *d. concl. 77. lit. b.* ubi plurimos ad hoc juris civilis collegit textus, qui licet in supremo principe loquantur, hodie tamen idem est in Duce, Marchione, comite, &c. Rol. à Valle *d. loco* Farinac. *d. loco n. 7.* qui omnes præsertim in Germania, vigore superioritatis territorialis hanc potestatē habent indulgendi & remittendi delicta capitalia, quatenus tamen divini juris auctoritas non refragatur, ut hoc eleganter restringit ab disputat Cl. Dn. D. Hunnius *in tr. de jurisd. polit. par. 1. c. 3 quæst. 5.* Schönborn. *l. 5. polit. c. 24.* Ziegl. *comm. concl.* §. **Landsassy** / *n. 127. conceßio salvi conductus*, seu securitatem delinquentibus permittere **die Gleitliche Gerechtigkeit** / jus superioritatis etiam evincit, & quasi possessionem **der hohen vnd Fraißlichen Obrigkeit** / conservat & tuetur *l. relegati. ff. de pœnis l. 1. §. 1. ff. de quæstion.* Cephal. *cons. 458. n 37. lib. 4.* Menoch. *de arbitrar. jud. quæst. lib. 2. cent. 4. cas. 336. n. 27.* Mynsi. *5. obs. 20. n. 3.* Gail. *2. obs. 64. n. 2.* Schurff. *cons. 2. nu. 4. cent. 2.* Sixti. *de regal. c. 2. n. 35. lib. 2.* Knich. *d. tr. c. 3. n. 433.* Wesemb. *cons. 33. n. 3. & 11.* Boër. decis. 197. *n. 1.* Thom. Michael. *d. concl. 77. lit. c.* Matth. Steph. *tr. de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 7. n. 418.* Gœdd. *d. Resp. n. 298. & seq.* Ziegl. *d.* §. **Landsassy** / *n. 128.* Securitas autem dicitur, quæ radicatur in territorio concedentis, & justificatur ex ordinariis superioritatis juribus, si quidem in alieno territorio delinquentibus eam concedere non videtur satis tutum Knich. *d. n. 434.* Quid autem & quotuplex sit salvus conductus, quomodo & quando concedatur, & totam hanc materiam explicatam vide ap. Johan. Georg. Bechtium *disp. de securitate & salvo conductu*, Knich. *d. loco & Encyclop. c. 12.* Bidemb. *quæst. Nobil. 7.* §. **Gleid von vnd zum Rechten.** Arum. *ad Aur. Bull. Car. IV. discurs. quæst. 11. & 20.* Schönborn. *lib. 5. polit. c. 25.* Kubach. *Illustr. quæst. cent. 3. dec. 5. quæst. 4. 5. & aliquot seqq.* Porrò *inducias moratorias vulgò Quinquennell* **oder Anstants brieff** debitoribus, qui ex casibus fortuitis facultatibus suis lapsi sunt, & sic ex causâ legitima & urgentissima, concedere huic universali territorii juri putatur annexum **Reformation guter Policey Ordnung** / **zu Augspurg** *Anno 1548. sub tit.* **von verdorbenen Kauffleuten** / *vers.* **vnd nach dem sie zu Zeiten: vnd zu Franckfurt** *de Anno 1577. sub tit. 23.* §. **wann auch solche**: Andr. Gail. *2. obs. 26. n. 14.* Thessaur. *decis. 186. n. 2. & seq.* Beneven. Stracha *de decoctoribus p. 6. n. 2.* Dan. Moller. *2. semestr. 6. n. 5. & 6.* Harum induciarum mentio fit *in l. quoties. 2. & l. universa. 4. C. de precibus Imp. offerend. & in l. fin. C. qui bonis ced. poss.* Et est privilegii tenor & effectus ille, quod scil. in isto quinquennii spatio creditores debitorū suorum nihil

Salvi conductus conceßio.

Inducia moratoria vulgò Quinquennell.

planè

planè de credita ſumma poſſint poſtulare & exigere; quatenus ſub inductiis illis & datam poſſint reparare pecuniam, & aliquatenus debitorum valeat reſpirare ſubſtantia. Caſſiod. *libr.* 2. *var.* Cujac. 2. *obſerv.* 10. ſi modò idonea fide juſſio ſuper debiti ſolutione præbeatur. *d. l.* 4. *Cod. de precib. Imp. offer.* Wurmſ. *in prac. obſerv. tit.* 28. *obſerv.* 28. *num.* 9. König/ *in proceſſ. cap.* 2. *in addit. num.* 33. Gail. *d. loco*; aut juramentum præſtetur. Teſſaur. *d. loco. num.* 7. contra fiſcum autem Chaſſan. *tract. de glor. mund. p.* 5. *conſ.* 24. *num.* 199. contra opifices, & alios quibus ad laborem perſonæ debitor eſt obligatus. Moller. *d. loco. num.* 2. & in cauſa dotis, alimentorum & ſimili, quæ dilationem non admittit, inducias iſtas obtentas nihil operari Peckius *de jur. ſiſtend. cap.* 45. *num.* 20. ſtatuit. *vid.* Matth. Steph. *d. loco.* 2. *p.* 1. *cap.* 7. *num.* 388. *& ſequ.* Schönborn. *d. l.* 5. *cap.* 26.

75. Quidam actus ſunt exactionis & onerum, quæ ſubire & ferre ſuperioritatem importat territorio radicatam Gail. *d. Arreſt. cap.* 6. *num.* 26. unde *collectæ ſeu cenſus provinciales* ad ordinariam ſuperioritatis jurisdictionem referuntur. Surd. *conſ.* 275. *num.* 11. *verſ. & talem. libr.* 2. Et ſunt ſuperioris, ſeu ſublimioris dominii & eminentiæ πυρήεια & ſymbola *cap.* 2. *Extr. de cenſib. exact.* ideò enim tributa præſtatis, dicit ibi pontifex ex Auguſtino, quia hæc eſt probatio ſubjectionis: Petr. Gregor. Tholoſ. *de Republ. libr.* 9. *c.* 1. *n.* 11. *verſ. non negatur.* Gail. *libr.* 1. *obſerv.* 21. *nu.* 9. *& tract. de Arreſt. cap.* 1. Gœdd. *d. Reſp. num.* 125. 130. 196. *& ſeq.* 497. 575. *& ſeqq.* Matth. Steph. *d. tract. l.* 2. *p.* 1. *cap.* 7. *num.* 453. *& ſeqq.* Ziegl. *d.* § Landſaſſy/ *num.* 150. *& ſeqq.* Et præſtantur in ſignum & recognitionem divinæ & humanæ ſubjectionis. *c. magnum* 11. *q.* 1. Joh. de Amic. *conſ.* 8. *num.* 53. Knich. *d. cap.* 3. *num.* 314. Quia verò de collectarum materia & jure paulo ante ex hac ipſa cathedra ad eundem finem diſputavit Dn. Johan. Hertl/ Colon. J. U. L. amicus meus honorandus, idcircò, qui vult, ejus diſputationem videat, ut & Knich. *d. tract. cap.* 3. *n.* 316. *& ſeqq.* Caſp. Glocken. *de contributionibus.* Bocer. *de collectis.* Thom. Maull. *de Homagio tit.* 9. B. demb *d. quæſt.* 7. §. Steuer vnd Schatzung/ *& quæſt.* 19. Hœnon. *diſp. polit.* 5. Th. 90. *& ſeqq.* Dn. D. Reinkingk/ *l.* 1. *cl.* 5. *c.* 4. *num.* 95. *& ſeqq.* Vaſqui. *libr.* 1. *Illuſtr. quæſt. c.* 8. Cabed. *p.* 2. *deciſ.* 113. De cenſibus provincialibus vid. Thom. Michael. *de juriſd. concl.* 53. *lit. a.* Maul. *de Homag. tit.* 10. *&* 15. Ziegl. *d.* § Landſaſſy/ *n.* 159. cenſibus vulgaribus ſeu reditibus privatorum Henning. Gœdden. *conſ.* 77. de Decimis Novalium *vid.* Thom. Michael. *d. tract. de juriſd. concluſ.* 48. *lit. a. & b.* Cabed.

Collectæ & cenſus provinciales.

Cenſus vulgares. Decimæ Novalium & generales.

p. 2. decis. 63. de Decimis in genere Vasqui. Illustr. quæst. p. 1. libro secundo cap. 89.

Lustratio & sequela.

76. Sunt etiam actus quidam superioritatis territorialis militares, qualis est *Lustratio & sequela* Musterung / Reichs Auffforderung vnd Folge. Impositio armorum & delectus jure territorii concernit superioritatem. Knichen. *comment. verb. Ducum Saxon. c. 5. fol. 169.* Ut enim armamentum Zeughauß / pertinet ad regalia Petr. Gregor. Tholos. *de Rep. Rom. libr. 9. cap. 1. num. 13. vers. & ea dicuntur verb. armandiæ*, ita etiam armorum delatio & prohibitio ad principem pertinet: arma siquidem conceduntur subditis autoritate principis, rebellibus demuntur Beccius. *consil. 4. num. 3.* Knich. *Encyclopæd. c. 11. & d. cap. 3. n. 351. & seqq.* Ut ut autem jus belli & armorum olim fuerit summi principis *l. 3. ff. ad l. Iul. Majest. l. un. C. ut amor. usus*: Principibus tamen Germaniæ ex antiquissimo libertatis prætenso, & novissimo Imperii jure concessum est, ut possent cogere militem in propriam & aliorum salutem, secundum constitutionum Imperii præscriptum R. A. zu Speyer. *de Anno* 1526. §. Darauff / *& passim in Recessib. de Anno* 1548. *de Anno* 1555. *de Anno* 1564. *Anno* 66. *Anno* 70. Delectum etiam agere Außmustern / jure territorii possunt R. A. *de Anno* 1564. §. Ferner dieweil / Knich. *d. loco.* aliisque annexis & jura belli concomitantibus uti, qualia sunt jus muniendi arces & extruendi fortalitia, Festungen vnd Passeyen zu bawen / Knich. *d. jur. territor. d. cap. 3. num.* 238. Sixtin. *de regal. lib. 2. cap. 1. num.* 15. jus aperturæ tempore belli, die Offnung / Gœdd. *d. Resp. num.* 399. quia subditi tenentur tempore belli Domino territoriali aperire castra & arces, si quas possident. Wesemb. *cons. 2. num.* 78. Knich. *d. tract. c. 4. num.* 354. Bidemb. *quæst. nobil.* 12. & id genus alia, de quibus agunt Cabed. *p. 2. decis.* 44. Knich. *dd. locis* Gœdd. *d. num.* 397. Elias Schrad. *in delineat. juris bellici.* Bocer. *de jure belli.* Matth. Steph. *d. cap. 7. num.* 469. Wehner. *practic. obs. verb.* Folge / Sixtin. *de Regal.* Hœnon. *disp. pol. 6. thes.* 44. Bidemb. *quæst. nobil. 7.* §. Musterung / Ziegl. *d.* §. Landsassy / *num.* 164. & alii. Ad actus superioritatis territorialis refertur *jus mittendorum legatorum seu ambasiatorum*, qui etiam in comitiis dicūtur, der Stände Gesandten R. A. zu Augspurg / *de Anno* 1500. *sub tit.* Wieman mit etlichen Ständen deß Reichs / Wehner. *observ. practic. verb.* Gesandten. Cabed. *p. 2. decis.* 116. Ziegl. *comm. concl. d.* § Landsassy / *num.* 191. *& seqq.* Armorum & *Insignium pictura* Wapen vnd Fahnen darauff das Wapen gemacht, *l. qui liberalitate. l. fin.* §. 1. *ff. de operib. publ.* Decian. *tr. crim. libr. 7. cap. 51. num.* 11. Wesemb. *cons.*

Ius belli & armorum.

Ius muniēdi arces & fortalitia extruendi.

Ius Apertura.

Ius mittendorum legatorum seu Ambāsiatorum. Armorum & Insigniū pictura.

conſ. 21. *nu.* 68. *vid.* Knichen. *Encyclopæd. cap.* 14. Thom. Michael. *d. tract. concl.* 53. *ibi allegat. Dd.* ſolemnis *adventus principis* der Einritt / ubi ſubditi armati Dominum hæreditarium devotè excipiunt Gylman. *Symph. tit.* 2. *num.* 59. *&* 23. *&* 120. *verſ. huc etiam.* de quo jure vid. Knich. *Encyclopæd. cap.* 15. *per tot.* Thom. Michael. *d. concl.* 53. Et alii actus plurimi quos hinc inde recenſet Knich. *d. tract.* Gœdd. *d. Reſp. num.* 285. *&* 315. *& ſeqq.* Volcm. *tract. de jure princip. cap.* 8. quorum unus quiſque peculiarem meretur diſputationem; nos relictis illis actibus, quia inconcinnum opinatur Valaſcus *quæſt.* 8. *num.* 34. conglomerare omnia, quæ princeps poteſt, ad affinia jura, & ea, quæ adhuc reſtant, contraria nimirum & judicia tranſeamus.

Solennis adventus principis der Einritt.

CAPUT VI.

De affinibus, contrariis & actionibus ſuperioritatis territorialis.

77. Ex juribus affinibus primum eſt, quod vaſallis & nobilibus mediatis in caſtris feudalibus & pagis competit in ſubditos, & ruſticos; qui primo ſimiliter homagium domino ſuo feudatario, jhrem Lehns Junckern / per juramentum ſubjectionis præſtare coguntur; de quo videri poteſt Thom. Maul. *tract. de homag.* & huc quædam etiam accõmodentur ex capitis præcedentis concl. 64. Cujus virtute nobiles poſtmodum in illos ſuos ſubditos exercent juriſdictionem, talem nimirum, qualem in inveſtitura ſimul cum caſtro dominus ipſis conceſſit, aut aliunde *legitimè* tenent acquiſitam. Ut plurimum autem nobiles illi varia ac multa habent compendia juriſdictionis occaſione obvenientia: qualia plerumque ſunt, quæ ſupra quoque de domino voigtheico recenſuimus, Rauch vnd Rohthünner / Voigthaber / Rod vnd Trieffgeld / Walburzinß / gemeſſene vñ vngemeſſe Hand / pferdefrohn / Einung / Büſſen / Wehrgelt / verſchlagene Wehr / Blutrunſt / Frevel / Kirchmeß / itẽ: Zehend vom Korn / Wein / Erbſen / Flachs / Kraut / Weinkauff / Weidemal / oder das beſte Haupt auß dem Vihe / Todfall / quod jus luctuoſum adpellatur, & in Germania, præſertim verò Saxonia, à Dominis nobilibus juriſdictionem habentibus exerceri teſtis eſt Garzias *de expenſis. cap.* 9. *num.* 1. *& ſeqq.* Cothm. *conſ.* 42. *num.* 34. Huſan. *tr. de Homin. propriis cap.* 6. *num.* 11. *&* 62. Quas ſpecies omnes recenſet & explicat Knich. 2. *de veſt. pact. cap.* 3. *nu.* 23. *& ſeqq. & in tract. de ſubl. & reg. territ.*

Jura Nobilibus vaſallis ac mediatis in ruſticos ac ſubditos ſuos competentia.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0079
DFG

Captura & incarceratio rusticorum nobilibus quando & quomodo competat?

jur. c. 4. quo pertinet insuper suditos pignorare Pfänden / mulctare, item capere & incarcerare rusticos, si modò delevi fiat causa, secus si captura ab grave aliquod fiat delictum, tunc enim capturam seu carcerem, die Beyführung vnd Einlegung der maleficanten / ad merum Imperium pertinere docent eleganter Meichsn. *decis. cam. tom. 2. lib. 2. decis. 4. nu. 164. fol. 245.* Gylman. *in Syphor. supplic. p. 1. tit. 2. & in causa* E. D. M. *contra* die Stat E. *num. 56. & seq. & tom. 2. p. 1. vol. 1. in causa* M. *contr.* K. *num. 80. & seqq.* Et in summa, possunt omnes alios actus exercere, qui ad jurisdictionem inferiorem seu civilem pertinent, zu dem Erb oder Niederaericht / de quibus *vid.* Wehner. *in verb.* Gericht / *& alii tituli, seu rubric. Concordantibus.* Berlich. *concl. 1. par. 1.* Quando verò quis expressè, vel modo æquivalenti cum mero Imperio jurisdictioneque criminali est investitutus, mit Halß oder Hohem Obergerichte / tunc non solum habet capturam seu carcerationem, sed etiam torquendi potestatem, die peinliche scharffe Frage / quæ meri est Imperii. Gail. *libr. 2. de pac. publ. cap. 2. num. 26.* Gylman. *d. loco* Bocer. *in tract. de quæst. & tortur. cap. 1. num. 13.* hujusmodi enim quæstio est causæ criminalis accessio *l. edictum. 8. princ. ff. de quæst. & tortur.* Ut ergo causa criminalis est meri Imperii *l. 3. ff. de jurisdict.* Ita quoque quæstio, tanquam accessorium, *l. 138. ff. de R. I.* cui ergo nobili merum competit Imperium, hoc est potestas animadvertendi in facinorosos, die Hohe obergerichte / oder das Peinliche Halßgericht / idem quoque reos torquere potest Meichsn. *tom. 3. decis. 23. in causa G. A. contr. t. G.* zu D. *num. 43. fol. 903.* Bocer. *d. l.* item delinquentes ad postellam condemnare, einen an den Pranger oder Halßeisen stellen / Gylm. *tom. 2. part. 3. titul. 10. vol. 2. num. 25.* mit Ruten außhawen / deß Gebiets verweisen / Güter confiscieren / Vrpheden / Straffelligen abfodern oder nachlassen / Hochgerichte / Rath oder Schwerd / grosse Frevell vnd Buß ankündigen / novas furcas erigere & collapsas reficere, de quibus omnibus *vid.* Gylm. *in symphor. supplic. tom. 2. p. 3. tit. 10. vol. 2. fol. 235.* Gail. *1. obser. 22. num. 1.* Mettchner. *decis. cameral. tom. 2. libr. 2. decis. 4. fol. 258. & decis. 23. fol. 903.* Welemb. *consil. 1. num. 25. & cons. 45. num. 2. multis seqq. late & eleganter.* Bidemb. *nobil. quæst. 7. per tot.* Cæterùm in actibus hisce diligenter ponderandum, an aliquid sit reservatum in investiturarũ literis in den Lehnbrieffen. Deinde generaliter tenendum, in actibus jurisdictionalibus servandum esse usum & consuetudinem, das herkommen / was nemblich jeder vor actus exerciret, illamque juri scripto omninò præferendam esse monente Bidembach. *d. quæst. n. 5.*

Torquendi potestas.

Cõdemnatio ad postellam.

Alia criminalis jurisdictionis exercitia.

Furcarum novarum erectio.

78. Ad

78. Ad nobile venandi exercitium pervenio; quod an justè vel injustè à Magistratu in locis non tantum publicis, sed etiam in fundis privatorum, subditis sit interdictũ, jam non disputo; videri possunt tradita à Knich. *d. priv. Saxon. non provoc. verb. Ducum. cap. 5. num. 271. & seq.* Gail. 2. *observ.* 68. Prückm. *in §. venatio, cap. 4. n. 7. & seqq.* Speckhan. *cent. 1. quæst. 97.* Illud de notoria Germaniæ consuetudine interregalia referri testantur, Meurer von Jagt- vnd Forstrecht / *p. 5. fol.* 118. Gylman. *lib. 2. decad. 20. num. 3.* Mynsing. *Resp. 1. num. 36. dec. 11.* Prückm. *§. venatio, cap. 1. num. 5.* Ruland. *de commiss. p. 4. lib. 2. cap. 8. num. 1.* Sixtin. *1. de Regal. cap. 4.* De jure foresti præter ea, *quæ supra concluſ. 72. diximus*, videatur Wehner. *pract. observ. verb.* Forstrecht / Auctor. *consil. de jurisdict. & regal.* Giessæ *impress. cap. fin. tit. 4. num. 5.* Zasius. *lib. 2. consil. 7. num. 11.* Gail. *d. obs. 68. num. 7.* Georg. Mohr. *par. 2. de jur. ven. cap. 3. num. 11. & seqq.* Friderc. Mindan. *lib. 2. d. mand. cap. 39. nu. 5. & seqq.* Ad hoc jus pertinent plerumque, die Frohndienste / ohne welche die Jagten nicht können vernichtet werden / als Pferd- vnnd Hauptfrohn / auch Dienst zu Fortführung der Jagthunde / Zugs- vnnd Netzgarn / Forsts vnnd Hunds haben / Atzung auff den Gütern / Jägerzehrung / die Bawren vnnd Schäfer hand mit Ketten vnnd Brügien zubelegen / vnnd daß die in dem Zirck der Förstlichen Gerechtigkeit / gesessenen Unterthanen zum jagen zu helffen / vnnd zu dienen schuldig seyn / quod tamen hactenus mitigatur, daß ausserhalb Erndt / Herbst vnd Seezeiten / da nöhtige obliegende Geschäffte vorhanden / solches den Unterthanen nur gebühre / Gyland. *libr. 1. decis. 12. num. 24.* Sichardus *cons. Feud. 5. fol.* 204. Modest. Pistor. *lib. 2. quæst. 13. num. 42.* Gail. 2. *obs. 68.* An autem subditi teneantur ad educationem canum venaticorum, item: daß sie gezwungen werden / wann jrgend ein Hund von einem Schwein / oder sonsten verletzet / solchen heylen zu lassen / oder da sie einen casu verlohren / einen andern darvor zu schaffen / *vid.* Gyland. *d. decis. n. 26.* Wehn. *alleg. loc.* Hujus occasione de banno ferino adhuc illud addimus, quod nimirum dividatur in superius & inferius, hohen vnd nieder Wildbann: illud ratione majorum, & vocatur etiam Haupt-wiltbann Churf. Sächs. Landesordnung / *Anno* 1531. Item Haupt-wiltfuhr / Großweitwerck / facultatem continens venandi & capiendi, das schwartze Wiltpret / ut ursos, apros, Beern / Sew / &c. Roth Wild- wildpreth / als da seyn Hirschen / Gewilt / &c. Meichsner. *decis. 2. part. 2. tit. 1.* Hoc ratione minorum ferarum competit Sixtin. *de Regal. lib. 2. c. 18. num. 48.* Niederwildbann / sive klein Weitwerck / dicitur etiam das Reif-jagt /

Ius venandi.

Ad jus Foresti plerũque pertinent operæ vexationi accommodatæ, die Frohndienste.

An subditi teneantur ad educationem aut restitutionẽ amissorum vel læsorũ canum venaticorum remissivè.

Bannum ferinum aliud superius aliud inferius; & quid sub quolibet cõtineatur.

gejagt/darinnen sind Hasen/Füchs/Aichhörner/Rep. oder Feldhüner/ vnd alles Federwildpreth/Federspiel/Federthier/ Item: Reygerbeiß mit dem Blaufuß/Habicht/ꝛc. treiben. Item: Vogelherdt haben/vnd dergleichen/Wehner. *d. pract. obs. in verb.* Vogelweid/Meichsn. *tom. 2. decis. 1. par. 2.* Sic hodie in Germania multis in locis pluribus jus venandi in eadem sylva competit, diversis tamen respectibus, scil. huic jus venandi minores feras, die Jagts Gerechtigkeit an Hasen/Füchsen/Rephüner/oder dergleichen kleine Weidwerck zu treiben/Meichsner *d. loco decis. 2. fol. 15.* alteri majores, Meurer. *lib. 2. c. 3.* Pruckm. *in §. venatio. c. 4. nu. 67.* Gail. *de pignorib. cap. 24. n. 7.* Interdum in agris tantum conceditur alicui lepores canibus insequendi facultas, vulgò von Strick außzujagen/idque statutis tantùm temporibus, quando scilic. vicini Principes venari desierunt. Quæri hic potest, an qui jus venandi, habeat jus quoque lignandi, daß er einen Hagen ins Holtz schlagen möge? vid. distinguent. Frid. Mind. *lib. 2. de mandat. cap. 41.* Wehner. *in verb.* Forstrecht/Bidembach. *quæst. 17. per tot.* Item quæritur, an qui jus habet zu jagen/zu schiessen jemand anstellen möge? Negat Modest. Pistor. *cons. 70. num. 15. & seq. vol. 1.* Bidembach. *nobil. quæst. 17.* Harpr. *ad §. feræ, num. 273. & seqq.*

Ius Aucupii aliud majus, aliud minus.

Jus aucupii, exemplo venationis generalis, etiam dividitur in majus & minus, Gylman. *lib. 1. decis. 49. num. 9.* Inter species majoris aucupii refert Gyland. *decis. 149. lib. 1. num. 9.* die Krammet Vögel/Halbvögel/Amsel/Trostel/Zimmer/Wachtel/inter minores, Lerchen/Fincken/Zeißling/Gyland. *d. loco.* Atque ita observatum esse in causa Nürmberg/à Noricis testatur Wehner. *verb.* Vogelweidt. Denique turbatus in jure venandi, quomodo agere possit, vid. Meichsner. *tom. 2. par. 2. decis. 2. & tom. 4. decis. 14.* Gail. *2. obs. 66. num. 13.* Georg. Mohr, *de jur. venand. p. 2. cap. 9. n. 8. & seqq.* Si quis tandem exercitiis venatoriis interesse cupit, is, ne in formulas consueti venatorum sermonis, so zum Weidwerck vnnd Federspiel gehörig/impingat, cavere debet, monente Knich. *alleg. cap. 5. num. 277.* quarum formularum synopsin ex Noa Meyrer, & Elia Meichsnero exhibet Philippus Meister, *in fin. spec. Notar.* quibus hac vice jus venatorium concludo; cum venatores Themidi sacratis vitio vertere soleant, de arte venatoria, quam sibi solis vindicant, aliquid literis committere, Knich. *d. l.* Camman. *disp. Regal. 7. quæst. 84.*

Turbatus in jure venandi quomodo possit agere? remissivè.

Opera & servitia rusticorum.

79. De servitiis & operis nunc pauca subjiciam, quas operas rustici suis nobilibus partim jure subjectionis, Gail. *de arrest. c. 10. in prin.* Vult. *cons. Marpurg. 3. vol. 2. num. 208.* Matth. Steph. *de jurisdict. lib. 2. p. 1. cap. 7.*

cap.7.membr.2. n.185. & seqq. partim conventione & præscriptione præstare coguntur, Coler. *de process. execut. p.1. cap.9. num.67. & seq.* Knich. *de pact. invest. p.2. cap.3. num.1.* Moller. *2.semestr. cap.32. num.1.* Köppen. *decis.12.p.1.2.n.2.* Weichbild/ *art.3.§.* zu einer Auflösung: & dividuntur quo ad modum exercendi, in Wagendienst vnnd Handdienst/ Husan. *de propr. hominib. cap.6. verb. siquidem rustici*: qui tantum agrorum possident, ut equos alere possint, vel boves aratorios, Zugviehe/ Pferde oder Ochsen/ obstringuntur ad operas rurales, & præstant, Pflugdienste/ Wagendienste/ Bawführen/ Köpp. *decis.13. num.1.* vocanturque Hubarii Hüffner/ Außspanner/ Pferdner: Pauperiores verò, qui non habent integrum mansum vel hubam, saltem ad manuarias operas tenentur, müssen Handfrohnen/ Getreydig abschneiden/ Hew machen/ Botschafft lauffen/ quas operas alicubi, Tagewerck/ alicubi, Frohnwerck/ adpellant; ipsi verò nominantur, Handfröhner/ Söllner/ Kötner/ Gärtner/ Kotsassen/ latè & pulchrè Husan. *in allegat. tract.* Köppen. *d.decis.num.1.* Knich. *lib.2. de investit. pact. cap.3. num.31. & seqq.* quæ operæ, quo ad quantitatem distribuuntur iterum in determinatas, & indeterminatas, in gesatzte Dienst/ gemessene Frohnen vnd Dienste/ vnnd vngemessene Dienste/ videlicet quod in mense, vel septima semel, vel toties in anno Domino servire & operas præstare debeant, benambte Frohntage/ Schnitt/ Meyhetage/ Hewtage/ *l. quoties. 24. ff. de operis libert.* Matth. Steph. *d.l.159.* Wehner. *observ. pract. verb.* Dingnottel/ Moller. *2. Semestr. cap.32.* Maul. *de Homag. cap.4.* Ziegl. *in §. nobiles. concl.1. num.56.* Et de his rata est disceptatio, cum ultra eas subditi gravari non possint, nec debeant, *c. dilecto, extr. de offic. Archidiac. l. penult. §. caveant, C. de agric. & cens.* Rosenth. de Feud. *cap.5. concluf.71. num.3.* Vultej. *vol.2. cons. Marpurg. cons.30. num.210.* Knichen. *de pact. vestit. lib.2. cap.5. num.26. & seqq.* unius enim servitii expressio est aliorum exclusio, *l.12. ff. de judic.* Gothofr. Anton. *disput. feud.7. concluf.2. lit.d.* Wesemb. *part.1. cons.45. num.14.* Ubi tamen adhuc quærere lubet, si ex conventione rustici loco servitiorum annuatim pecuniam vel frumentum pendant nobilibus, an elapsis 30. annis nihilominus Domino volente & jubente servitia præstare teneantur? Affirmat hoc Husanus, *cap.2. num.32.* Idque expressè cavit Elector Brandeburgicus, non obstante præscriptione, in suis Constitutionibus, Anno 1550. Köpp. *part.1. decis.3. num.12.13.* Quod in Cam. Imper. approbatum refert Mynf. *cent.1. obs.13.* Gail. *2. obs.73. num.2.* Coler. *ad c. auditis extr. de præscript. num.12. & seqq.* Rosenth. *de feudis, cap.8. concl.21. num.3.*

An opera rusticorum præscriptione mutari possint?

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0083
DFG

*num.*3.Knich.*de pact. investit. par.*2.*cap.*3.*num.*7. Aliæ sunt indeterminatæ & indefinitæ operæ, **vngemessene Frohnen** / quæ ex arbitrio & religione dominorum dependent, quin & consuetudine regionis, **völlige Landübliche Dienste** / Treutl.*disp.*2.*vol.*1.*th.*4.*lit.b.* Et toties præstari debent, quoties exiguntur juxta pacta curialia, vulgariter **Dingnottel**. Gail. 2. *obs.*62.*num.*12.Matth.Steph.*de jurisdict.lib.*2.*p.*1.*cap.*7.*num.*195. Cavendum autem est, ne illud liberum Domini arbitrium in tyrannidem & cyclopicam sævitiam abeat, sed reducatur ad arbitrium boni viri, *argum. l. libertus*, 30.*ff. de operis libert.* Gail. *d. loco.* Beust. *in Rubr. de jurejur. num.*41. **Dann es will eine solche Moderation gehalten seyn / daß die Unterthanen wider die Gebühr mit Frohndiensten nicht dermassen beschweret / daß hierdurch sie / ihr Weib vnd Kinder / an ihrer täglichen Nahrung verkürtzet / vnd darneben ihrem Feld vnd Haußgeschäfften der Nöturfft nach / nicht abwarten können** / Husan.*tract. de hominibus propriis, quæst.*4.*n.*68. Thom. Maul. *alleg. loco. num.*12. De hisce indeterminatis servitiis, **von vngemessenen Frohndiensten** / vid. *vot. in causa*, **Pfüllendorff** *contra* **Zollern** / *Anno* 1568. *& in causa* **der vier Dörffer in Hatgaw** / *contra* **Hanaw** / *Anno* 1553. Rosenth. *de feud. cap.*5.*concl.*71.Knich.*de invest. pact. cap.*3.*n.*50.*& seqq.*Gyland.*decis.*12.*lib.*1.Vide etiam hac de re *constit. Elect. Brandeburg. ap. Scheplitz.*

Pensiones. 80. Pensiones Rusticorum, ut plurimum hæ sunt: quòd nimirũ illi nobilibus ac dominis suis, vel ex constitutione, vel regionis consuetudine annuatim dare cogantur aliquot modios frumenti, **Kornpacht** / vel etiam **Geldpacht** / **die dritte oder vierdte Garb** / **Abzug** / Item: **Silberzinß** / **Schatzung** / **Zinßgeld** / **Sack** / **Zehend** / **Wach** / **Fastnachtseyer** / **Pfingstkäse** / Keller.*de offic. jurisdict. polit. lib.*2.*cap.*10.*fol.*360. Ziegl. *ad* §. *nobiles, concl.*1.*num.*183. Item Gallos & Gallinas, **Rauchhüner** / **Fastnachthüner** / **Pfingsthüner** / **Herbsthüner** / **Zinßhüner** / **Sommerhüner** / **Leibhüner** / **Haupthüner** / Item **Kaphanen** / Moller. *ad const. Elect. Saxon.* 39.*p.*2.*ubi refert sentent.* Lips. *de Anno* 1548. Plura vid. ap. Wehner. *pract. observ. verb.* **Fastnachthüner.** In nonnullis Germaniæ locis adhuc habentur homines ferè proprii **oder halbeigene** / Wesemb. *cons.*18.*num.*17. Gail. *de pignorat. observ.*7.*num.*3. Cothm. *cons.*40.*num.*24.*vol.*1. Wehn. *verb.* **Leibeigenschafft** / Hi non tantum solvunt **Leibhennen** / respectu **der Leibeigenschafft** / verum etiam nobilibus suis emolumenta successoria debent, **als Erbrecht** / **Hauptrecht** / **Hauptfälle** / **Weydemahl als ein Haupt Viehe** / **bestes Pferd** / **bestes Kleid das sie nach ihrem Abscheid dem**

dem Herren verfallen vnd lassen müssen: ferè tamen ex æquitate solvunt pro hisce certam pecuniæ summam Goldast. *Rer. Alaman. tom. 3. fol. 78.* Wehner. *in verb.* **Weidemahl/ Todfall.** Meichsn. *tom. 1. decis. 20.* ubi integrum votum **von Curmündigen Güttern.** In Marchia Brandeburgensi Rustici nobilium prædia, quæ detinent, non sibi sed dominis possident, nudique ac simplices sunt coloni, tantumque abest, ut proprietarii sint, vel bona censitica possideant, ut etiam pro arbitrio & voluntate dominorum expelli possint, quamvis 30. 40. vel 50. annos continuos uniformem canonem solverint. Matth. Steph. *de jurisd. lib. 2. part. 2. c. 7. n. 206.* Husan. *c. 2. n. 31.* Quę consuetudo etiam in judicio contradictorio obtinuit, Cothm. *cons. 42. n. 64. f. 349.* Hus. *d. c. 2. n. 28.* Insuper subditi de jure Saxonico ostricti sunt suis nobilibus ad extructionē castri, **zu den Gebewden der Rittergüter Bawführen zu thun: LandsOrdnung/** *de Anno 1550. tit.* **Bawfahren/** Berlich. *concl. 65. par. 2. per tot.* Moller. *lib. 2. c. 3. & seqq.* Quod secus est de jure communi Bech. *disp. de salvo conduct. concl. 52.* Ziegl. *d. §. nobiles n. 106.* Item ad castri refectionem tempore necessitatis Guid. Pap. *quæst. 31.* Gylm. *Sympf. tom. 3. fol. 327.* Becht. *d. concl. 52.* An verò rustici teneantur Castra dominorum custodire vid. Berlich. *part. 2. concl. 64.* Ut & remissivè de effectib. hujus juris, latè Husan. *in tr. de propriis hominibus.* Ziegl. *in §. nobiles n. 50. & multis seqq.* Matth. Steph. *de jurisd. lib. 2. p. 1. c. 2. n. 192. & sequent.* Remedia quibus subditi refractarii ad operas præstandas compelli possunt, motibus Germaniæ sunt hæc, mulcta, Arrestatio bonorum, pignoratio fructuum, carcer. Andr. Gail. *1. obs. 17. n. 8. & de pac. publ. lib. 1. c. 2. n. 20.* Knich. *de pact. vestit. lib. 2. c. 3. n. 55.* Husan. *c. 7.* Maull. *de homagio tit. 4. n. 23. & seqq.* Habent etiam nobiles in suos subditos & rusticos jus leviter castigandi, quod ad plagas usque extendit Husan. *c. 8. n. 18.* Kirchner. *de Republ. disp. 1. coral. 7. per. c. duo ista. 23. quæst. 4. c. disciplina. distinct. 45.* videatur Becht. *d. disp. de salvo conduct. concl. 246.* De jure, quod nobiles ex singulari principis concessione, vel loci consuetudine usurpant in bonis vacantibus **in Erbloſen Güttern/** agit Schurff. *cons. 83. n. 7. cent. 2.* Sixtin. *de regal. lib. 2. c. 9. n. 60.* wehn. *pract. obs. verb.* **Königsleute/** Husan. *d. tr. c. 6. n. 77. & seqq.* Knich. *de pact. Invest. part. 2. c. 1. n. 146.* De contributionibus extraordinariis Husan. *d. tract. c. 7. n. 92. & seqq.* Rosenth. *de feudis c. 5. concl. 74. n. 6.* Bocer. *de collect. c. 5. n. 7.* De accessu & recessu, **auffnahm Geld vnd abschoß/** wehner. *verb.* **nachstewer/** Knich. *d. p. 2. c. 4. n. 245.* Matth. Steph. *lib. 2. part. 1. c. 7. nu. 213.* Ziegl. *d. §. nu. 117. & seqq.* De modis, quibus jus exigen-

Extructio Castrorū.

An rustici castra dominorum custodire teneantur? rem. ssivè.

Remedia quibus subditi ad operas præstandas possunt compelli.

Ius rusticos leviter castigandi.

Ius bona vacantia occupandi.

Contributiones extraordinariæ.

Auffnahm Geld vnd Abschoß.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0085
DFG

Præstatio operarum & pensionum; remissivè.
Obsequium & reverentia.
Iura Civitatibus provincialibus in sua civitate & districtu competentia.
Iurisdictio.
Iuramentum obsequii.
Filius contrahens matrimonium, vel patre defuncto cogitur im Jahr vnd Tag illud renovare.
Statuta municipalia.

exigendi operas & pẽsiones amittatur, tractat Husanus *d. tr. c.* 7. Maull. *d. tit. n.* 27. *& seqq.* De obsequio, reverentia & obedienria magistratui etiam impio à subditis præstanda agit, Dn. D. **Reinking**/ *d. tr. lib.* 1. *cl.* 1. *c.* 3. 4. 5. Et hæc cum Dd. de jure nobilium.

81. Alterum jus adfine superioritati nostræ territoriali est jus, quo d habent civitates provinciales in suo districtu & civitate, dum aliquando jurisdictione omnimodâ, aliquando mixto tantum imperio ex gratia principis peculiari, vel alio titulo, nim: emptionis aut præscriptionis sunt condecoratæ Matth. Steph. *de jurisd. lib.* 2. *p.* 2. *c.* 2. *n.* 17. *&* 6. 7. *n.* 51. *& seq.* Brunning. *de var. universitat. speciebus. th.* 25. *lit. b.* Ziegl. *comm. concl.* §. *civitas. n.* 4. Quo respectu senatus juramentum obsequii den **Bürgereyd**/ ab omnibus novellis civibus exigit, ubi debitam obedientiam & morem se gesturos pollicentur Knich. *d. jur. terr. c.* 3. *n.* 162. Ziegl. *in d.* §. *civitas. n.* 9. Matth. Steph. *d. l.* 2. *p.* 1. *c.* 7. *n.* 212. Quod æquè in filio matrimonium contrahente, vel patre defuncto observatur, à quo **im Jahr vnd Tag**/ fit renovatio, **deß Bürgereydts**/ wehn. *in verb.* **Bürger.** Vi illius juramenti cives senatui suo ad reverentiam, honorem & obsequium præstandum sunt obstricti *Rom. 13. vers. 1. l. 5. pr. ff. de jur. immunitat.* Becht. *disp. de salv. conduct. th.* 162. *& seqq.* Possunt quoque ejusmodi magistratus statuta municipalia, circa ea, quæ pertinent ad rerum singularium administrationem, quæque negotia universitatis illius concernunt, item de rebus, quæ venales in foro sunt propositæ ac proponendæ condere Roll. à Vall. *vol.* 2. *cons.* 99. Sichard. *cons. feud.* 5. *n.* 3. *& seqq.* talia sunt illa, **daß frembde Handwercksleute jhre zubereittete Wahr vnd Arbeit nicht in jhrer Statt verkauffen vnd feil haben dörffen/ Policey-Ordnung/ wie es bey Hochzeiten/ Kindtauffen/ Leichbegängnuß/ Kleidung/ soll gehalten werden/ verfertigen**/ M. Steph. *lib.* 2. *p.* 2. *c.* 7. *n.* 45. *& seqq.* Autor. **deß gründlichen Berichts von der Stat Friedeberg**/ *c.* 2. *n.* 33. consultat. J. Saxon. *qu.* 46. *nu.* 10. ipsisque pœnam quo ad transgressores adjicere *per l. fin. C. de decret. divort. fac.* M. Steph. *d. l. n.* 116. imò talia statuta, quæ ad jurisdictionis seu litis decidendæ, & nõ saltem administrandarum rerum materiam spectant *l.* 6. *pr. ibi lex municipii. ff. quod cujuscunque universitat. nomine l.* 1. *pr. C. de eman. lib. l.* 25. *ff. admuncip.* Ziegl. *ad d.* §. *civitas. n.* 28. An autem absque superioris consensu ac confirmatione? disputat Coler. *de proceff. Execut. p.* 1. *c.* 3. *n.* 12. *& seqq.* Bocer. *de Regal. c.* 2. *nu.* 62. *& seqq.* Heig. *p.* 1. *quæst.* 23. ubi consultius ac tutius esse dicit, municipales super statutis requirere adsensum & confirmationem sui

Prin-

Principis Coler. Itidem *d. lo.* Gail. 1. *de pac. publ. c. 6. n. 10.* Quomodo etiam plerumque videmus, solere civitates, & eorum magistratus omnia statuta Principi suo offerre, &, si quid durius aut levius constitutum, illi corrigendum permittere, tumque confirmationem eorum perpetuam petere Col. & Heig. *dd. locis. n. 33.* Possunt insuper mulctandi jus exercere Bocer. *de Regal. c. 3. nu. 19.* Brunning. *de var. universitat. speciebus concl. 32.* Knich. *d. jur. Sax. prov. c. 7. n. 31.* cum hodiè pro fructu jurisdictionis habeatur Auct. **deß gründlichen Berichts** / *c. 13. num. 28. & seq.* Thom. Michael. *de jurisd. concl. 56. lit. a.*

Ius mulctandi.

82. Jus Civitatis seu potius civilitatis, **das Stadt vnd Bürgerrecht** / absque jussu superioris concedere possunt Gylman. *tom. 5. Symphor. relat. 10. num. 1. & seqq.* Buxtorff. *ad Aur. Bull. conclus. 99. lit. E.* Laurent. **Ohm** / *de jur. Episc. concl. 13. lit. c.* quod hodiè certâ pecuniæ taxâ comparatur, **Bürgerrecht** / **so in Bürgerlicher Freyheit vnnd Bürden besthet** / *ut supr. concl. 55. circa fin.* diximus. Idque in Germania usitatissimum, ut illud incolæ civitatum intra annum redimant, aliâs diutius non feruntur, **müssen das Bürgerrecht in Jahr vnnd Tag empfahen** / Gail. 2. *obs. 35. num. 8.* vix enim alias incola pro cive habetur, nisi veniens taxam præscriptam magistratui solverit, **er hab dann zuvor vmbs Bürgerrecht angesucht / vnd dasselbe empfangen oder gewonnen** / Wehner. *in verb.* **Bürgerrecht** / Köppen. *decis. 11. num. 4. p. 1.* Nundinas vulgares vel hebdomadales instituere possunt, **Wochenmärckte anstellen** / Bocer. *de Regal. cap. 2. num. 239.* Matth. Steph. *lib. 2. p. 1. c 1. membr. 2. num. 104.* eoque nomine pecuniam forensem exigere, **das Marckgelt / Standtgelt / Bodenzinß von den Krämern vnnd Buden vor den Häusern fordern** / Gylman. *tom. 1. p. 1. fol. 175.* Wesemb. *cons. 12. num. 67. p. 1.* Engelbrecht. *concl. 160. lit. c.* Thom. Michaël. *concl. 137.* Eodem jure possunt, ad sustinenda onera universitatis, collectas, quas rurales adpellant Wesemb. *cons. 27. num. 26.* Tessaur. *decis. 254. n. 1. & seqq.* gabellas, dacias quotannis per domos, vel ad fumum, uti loquuntur, **von jeglicher Fewerstätt** / imò interdum, **von allen beweglichen vnd vnbeweglichen Gütern** / **Schoß vnd Stewer** exigere, Bocer. *de Regal. cap. 3. num. 222. & seqq.* Item accisas vini & cereviſiæ, **Vngelt** / **Bierstewer** / **Weinstewer** / **Leibstewer** / **Bodenzinß** / **Abzug vnd Nachstewer** / Frid. Mind. *de mandat. lib. 2. cap. 42. num. 15. & 16.* Casp. Glocke, *de contribut. concl. 43.* Thom. Michael *concl. 137:* Item ob necessitatem, puta, pro totius communitatis lite, pro ære alieno dissolvendo, pro refectione murorum collectas indicere, *l. 5. C. de operib. publ.*

Ius civitatis Stat oder **Bürgerrecht.**

Nundinæ vulgares.

Pecunia forensis.

Collecta ruvales.

Rol. à Vall. *vol.* 3. *conſ.* 179. *num.* 30. Loſæus, *de jur. univerſit. p.* 3. *c.* 9. *num.* 1. *& ſeqq.* Ziegl. *in* §. *civitas, n.* 42. etiam in conſulto Principe vel Domino territoriali, Menoch. *conſ.* 28. *num.* 34. Gœden. *conſil.* 1. *num.* 9. Weſemb. *conſ.* 41. *num.* 10. & quidem in vim pacti, conventionis, & conſuetudinis Gœden. *d. loc.* Bruning. *in alleg. diſp.* 1. *concl.* 65. Thom. Mich. *concluſ.* 137: Item muris, vallis, ac foſſis civitatem munire, & vetera collapſa reficere poſſunt ac debent Roſenth. *de feud. cap.* 5. *concl.* 74. *in fin.* Bruning. *d. diſp. concl.* 49. Matth. Steph. 2. *p.* 2. *c.* 2. *num.* 126. Ziegler. §. *civitas, num.* 38. *& ſeq.* Eodemque modo operas membris ſuis imponere valent, quæ nim. conſiſtunt in reparatione, extructione, excubiis, cuſtodia operum publicorum muri, valli, foſſæ, portæ, civitatis ſeu urbis, Item templi, curiæ, plateæ, viæ, pontis, fluminis publici, molæ aliorumque publicorum operum Althuſ. *Polit. c.* 6. *n.* 37.

Opera.

Schola trivialis.

83. Scholarum trivialium erectio tanquam ſequela juriſdictionis competit cuivis magiſtratui etiam oppidano, Muſcul. *de confratern. corollar.* 2. Matth. Stephan. *de jurisd. lib.* 3. *par.* 2. *c.* 2. *num.* 28. Laurent. Ohm / *de jur. Epiſcop. concl.* 16. Maximè, ſi jus patronatus ſuper Eccleſiam ejus loci habeat, Ziegl. *d.* §. *civitas, num.* 66. quod illis tribuunt, Mynſ. *Reſp.* 16. *num.* 45. Matth. Steph. *d. tract. lib.* 2. *p.* 2. *c.* 2. *nu.* 23.

Cura Eccleſiaſtica.

Cura Eccleſiaſtica, quatenus & Magiſtratum provincialis civitatis pertineat, vid. Hensler. *diſp. d. de cura Magiſtrat. th.* 39. *& ſeqq.* Hœnon. *diſp. pol.* 5. *th.* 41. *& ſeqq.* Dn. D. Reinkingk / *d. tract. lib.* 3. *cl.* 1. *cap.* 9. Cothman. *Reſp.* 55. *per tot.* Althuſ. *polit. c.* 8. *num.* 1. *& ſeqq. c.* 37. *num.* 55. *& ſeqq.* Auctor. *de jur. principat. th.* 22.

Occupatio bonorum vacantiũ.

Quicquid dictum eſt ſupra in jure nobilium de jure ſuccedendi in bonis vacantibus, illud huc quoque transferatur, & ad civitates provinciales adplicetur, Sixtin. *lib.* 2. *de Regal. cap.* 9. *n.* 6. præſertim de jure Saxon. Landrecht / *lib.* 1. *art.* 28. cum & ibi jus prælationis, ad ſimilitudinem fiſci, & tacitam hypothecam in bonis civium, in dem verſeſſenen Schoß vnnd Zinſen / habere intelligantur Schurff. *volum.* 2. *conſ.* 83. *nu.* 2. Ex officio inquirere in delinquentes poſſunt, non obſtante proverbio, wo kein Kläger iſt / da iſt auch kein Richter / *conſult. Saxon. p.* 474. *per tot.* Heig. *p.* 1. *quæſt.* 39. *per tot.* Nic. Reuſn. *lib.* 1. *deciſ.* 25. ſiquidem ſunt magiſtratus; *Rom.* 13. *v.* 12. Mentionem ſupra fecimus, der Nachſtewer vnd Abzug Geldes / ubi inſuper notandum, omninò *hodiè licere patriam patria, civitatem civitate mutare*, Aur. Bull *tit.* 16. R. A. *de Anno* 1555. §. Wo aber vnſere / Gail. 2. *obſ.* 36. Buxtorff. *ad d. tit.* 16. *Aur. Bull. lit. f.* Bruning. *de var. univerſ. ſpecieb. th.* 39. dummodo pro migratione ſolvatur debita &

Patriam patriâ, civitatem civitate hodiè mutare licet. Nachſtewer / Abzug.

ordi-

ordinata loci pecunia, die Nachsteuer / Abschoß / Abefahrt / oder Abelö-
sung / R. A. *de Anno* 1555. §. Wo aber vnsere / & *de Anno* 1595. §. Vnnd so
viel die vngleiche / Gail. *d. loco, num.* 10. Köppen. *decis.* 4. & 11. Rauchbar /
l. 1. q. 15. Idque in omnibus ferè Germaniæ locis receptum esse testatur
Köppen. *d. loc. num.* 1. ubi hoc in specie de Marchia Brandeburg. refert;
at & Joach. Scheplitz ad consuetudin. March. *part.* 3. *tit.* 8. §. 1. & *seqq.*
Pruckman. *consil.* 48. *n.* 13. & *seqq.* quod locum etiam obtinet, si forensis
bona hæreditaria extra territorium transferat, wann man an frembden
Orten erbt / vnnd solche Erbschafft auß dem Lande oder Gebiete bringen
will / muß man Abschoß darvon erlegen: Estque in Marchia Brandebur-
gensi decima quinta pars hæreditatis Köppen. *decis.* 5. Scheplitz. *alleg.*
loc. §. 1. In Palatinatu & Electoratu Rheni est decima pars hæreditatis,
Chur Pfaltz Landsordnung / *tit.* 7. vid. de hoc jure Berlichium, *par.* 3.
conclus. pract. concl. 52. Köppen. *p.* 1. *quæst.* 5. & 11. Andr. Rauchbar / *p.* 1. *quæst.*
15. & 16. Cothman. *lib. sing. consult. Academ. consil.* 19. Maull. *de Homag. tit.*
10. *num.* 8. & *seqq.* Plura ad finia, vid. ap. Dd. Knich. *tract. de subl. & reg.*
terr. jur. Matth. Steph. *d. tr. l.* 2. *p.* 1. & 2. *l.* 3. & *passim.*

84. Contraria quod attinet, sciendum est, *Exemptionem ab Imperio* destruere jus territorii, quamvis respectu eximentis se non in deterius; de cujus caussis vid. latissime Zachar. Vietor. *in quæst. de caussis Exempt. Imper.* Arnisæ. *tr. de Exempt.* Deinde contrariatur *mediata in Imperio subjectio* per ea quæ *supr. c.* 3. *concl.* 30. Zach. Viet. *d. l. quæst.* 23. Ita etiam *universalis jurisdictio specialis intuitu* in suspenso hæsitat & adstringitur Joa. Köpp. *quæst.* 48. *n.* 18. Knich. *d. tr. c.* 4. *nu.* 21. *Abusus* insuper tollit ejusmodi jura: quando nim: Dominus territorialis nimiâ crudelitate & sævitiâ erga subditos & Landsassios suos utitur, administrationem justitiæ denegat & recusat *c. inquibusdam.* 12. §. *sacri. vers. de pœnis. argumento* §. *sed hoc tempore Inst. de his qui sui vel al. l.* 2. *ff. Eod.* Mynsi. *cent.* 5. *obs.* 8. Gail. 1. *obs.* 17. *n.* 2. & *seqq.* & *tr. de pac. publ. c.* 2. *n.* 22. Boër. *decis.* 304. *per tot.* Cravetta 95. 597. *n.* 3. Thom. Michael. *tr. de jurisd. concl.* 135. *lit. d. fin.* Si insuper Dominus territorialis jura sua & eorundem usum per negligentiam & segniter omittat, ac eadem occupandi viam aliis præbeat & exhibeat, qui illa legitimo modo ac tempore præscribunt & sibi acquirunt, amittitur territorialis jurisdictio per ea quæ *supra c.* 2. *concl.* 26. & à Wesemb. *paratit. A. de jurisd. num.* 14. *in princ.* dicuntur.

Contraria.
Exemptio ab Imperio.
Mediata subjectio.
Particulare territorium respectu universalis.
Abusus.

85. Actiones pro superioritate territoriali competentes variæ sunt ex variis caussis ortæ; hodiè contra violatorem territorii alieni

Actiones.

criminaliter agitur ex constitutione pacis publicæ, Anno 1495. Wormatiæ, An. 1500. Augustæ, An. 1521. Worm. 22. Norim. 48. & 51. Aug. 55. ibid. 57. Ratisb. 59. August 66. ibid. 70. Spiræ, & 76. Ratisbonæ edita & confirmata, de qua vid. latè Gail. *tot. tract. de pac. publ.* Henning. Goeden. *cons. de territor. Saxon.* Wesemb. *paratit. ff. de jurisd. num. 13.* Pro retinenda illius possessione interdicto utili uti possidetis, eam superioritatem sibi adserens experiri potest, *6. licet caussam. extr. de probat.* Ferrar. *in form. libel. quo ag. pro turb. pos. Gl. 1. coram vobis n. 3.* speculat. *de caus. poss. & propriet. §. 1. n. 16.* Gail. *de pignor. obs. ult. n. 8.* Menoch. *Remed. 3. retinend. n. 155. & seqq.* Aut, si malit, turbatorem in continenti propriâ autoritate expellere potest, *l. 1. & t. t. C. Quando liceat unicuique sine jud. se vind. l. ut vim. ff. de I. & I. l. scientiam §. qui cum aliter. ff. Ad L. Aquil. l. 1. §. vim vi ff. de vi arm.* Wesemb. *cons. 33. n. 1.* Menoch. *cons. 230. n. 84.* spoliatus a. interdicto unde vi, vel locupletioribus juris Canonici remediis, *l. 2. & t. tit. C. Unde vi. c. redintegranda. 3. q. 1. c. sæpè extr. de Restit. spol.* Ferrar. *in form. libel. in causa spol. gl. 1. coram. vobis. n. 13.* Menoch. *Recupand. 1. & 15. & seqq.* aut etiam injuriarum agere potest *argumento l. 13. §. fin. ff. de injur.* Menoch. *Remed. 3. Ret. n. 606.* Masc. *de probat. concl. 1190. n. 28.* Gail. *1. de pac. publ. obs. 27. & 29.* Datur etiam utilis actio confessoria & Negatoria pro jure vel sibi vindicando, vel alteri denegando *argum. l. si plures. 6. §. 2. ff. de Arbor. furt. cæs. l. hoc amplius. 9. §. 2. ff. de damn. infect. & ibi* Gothofr. *lit. s. l. 2. ff. de Arborib. cædend. §. æquè. Inst. de Act.* ibi Schneidw. *nu. 10. & Dd. comm.* Suarez. *in thesaur. comm. opin. verb. Actio. nu. 53.* Wesemb. *paratit. ff. de jurisd. nu. 13.* utilis actio de statu libertatis hodiè etiam dari potest, Principibus, comitibus, nobilibus & reliquis dominis territoriorum ac castrorũ adversus subditos, rusticos, colonos, & reliquos homines quasi proprios in quibus hodiè secundum diversam Germaniæ consuetudinem jus aliquod servitutis habere videntur Oldendorp. *class. 3. act. 9.* Zas. *ad §. 13. Inst. de Act. n. 14.* & Schneidew. *n. 15.* Harprecht. *n. 5.* Hœnon. *disp. Inst. 19. th. 5. lit. b.* Quomodo aliâs cuilibet magistratui superioritatem & jurisdictionem suam pœnali judicio, missione in possessionem bonorum, captis pignoribus, indictâ mulctâ contra inobedientes defendere sit permissum multis probat ex Dd. Thom. Mich. *de jurisd. concl. 149. lit. e. & seqq.* Incidentibus controversiis circa Ducatus, Principatus, Comitatus, &c. **so einem Theil gäntzlich vnd endlich abgesprochen werden solten /** judex solus est Imperator, in cæteris superioritatis controversiis vel camera, vel judex cujusvis rei ordinarius *ord. cam. p. 2. tit. 7.*

Judex controversiarũ Feudorum majorum.

Zas.

Zaſ. *de feud. p. 11. nu. 22.* Duar. *de feud. c. 20.* Schrad. *p. 10. §. 1. n. 77.* Probationes hujus juris ſumuntur ut plurimum exactibus, de quibus *ſupra c. 5.* & Schönborn. *pol. 5. c. 30.* Sufficientem in hac materia procedendi ac probandi modum pete à primo juris hujus enodatore ac concinnatore Andr. Knich. *tract. de ſubl. & reg. terr. jur. cap. 2. num. 12. & ſeqq. cap. 3. num. 9. nu. 113. & ſeqq. pleniſſe. cap. 5. num. 90. uſq; ad fin.* Hæc pro exercitio Academico, quantum per temporis angustiam fieri potuit, de jure superioritatis territorialis colligere & examini disputantium subjicere volui, relinquens unicuique jus salvum, salvum itidem judicium, in primis

TRIBUENS

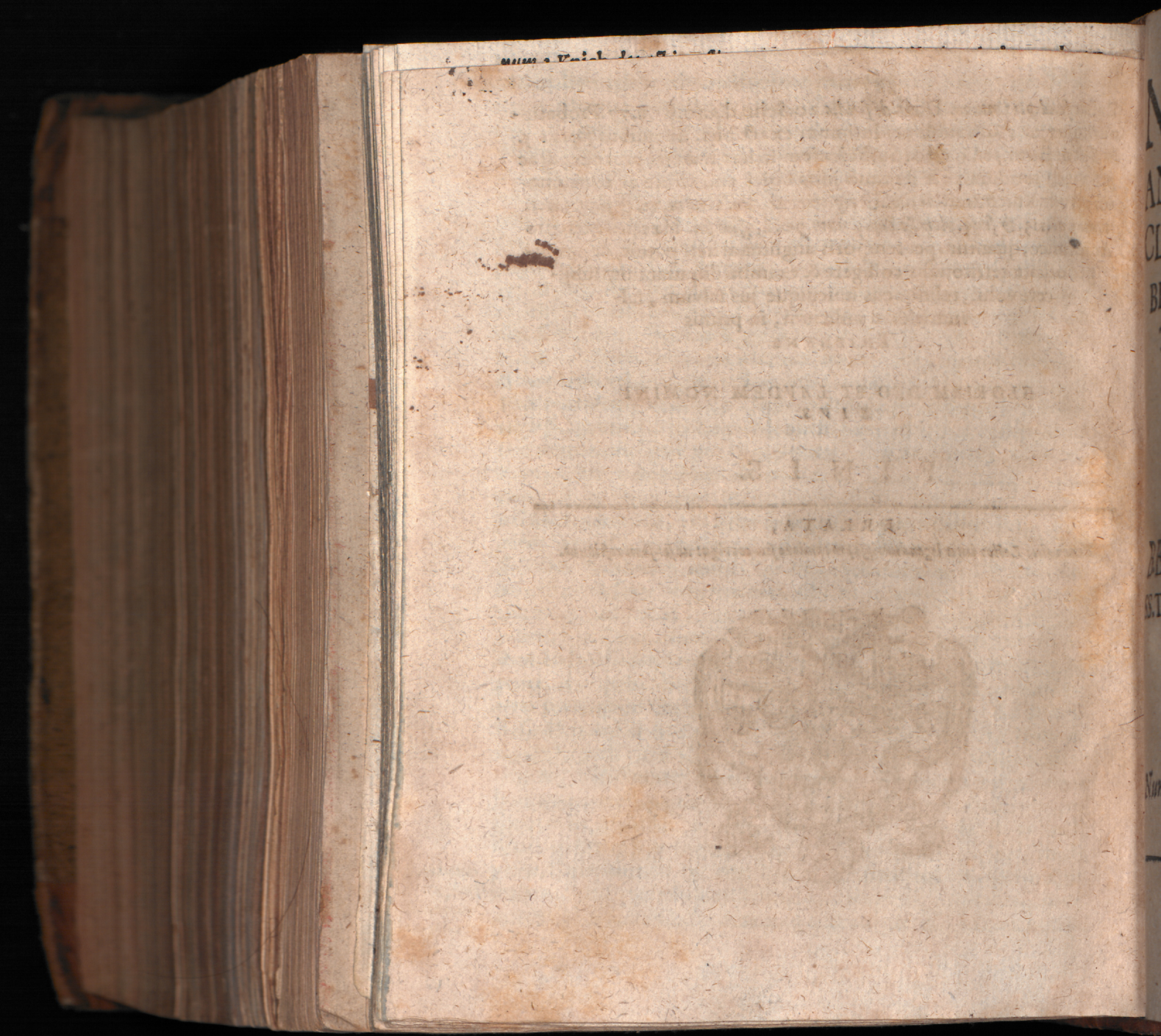
GLORIAM DEO ET LAVDEM NOMINI EIVS.

FINIS.

ERRATA,

Benevolus Lector inter legendum ipſe pro candore ſuo corrigat ac ſenſum reſtituat.





Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0092
DFG

25, Mufaeus de vindicta praetexta defensionis adumbrata.
26, Müller, de testibus
27. Müller, de jure sacrorofos sequela praefectoria persequendi. Wann dass Amts Folge vor Manfeld.
28. Caesar, de amplissima collectarum materia.
29. Rhovius, de jurata specificatione heredis et aliorum.
30. Mühlfort, de privilegio competentiae.
31 Mühlfort, de verborum obligationibus.
32. Mühlfort, de commissariis.
33, Mühlfort, de fidejussoribus.
34 Mühlfort, de prioritate creditorum concurrentium.
35. Mühlfort, de jure venandi.
36. Müller, de sponsalibus.
37. Müller, de communis possessione de harmaphroditis eorumque jure.
38. Moringius, de depositis.
39. Mingius, de superioritate territoriali et ejusdem juribus adfinibus.
40. Hentzerus, num sponsi ante solemnem in ecclesia copulationem et benedictionem, nocumentibus publ. poenitentiis juste imponatur.

41 Meier, de judicio arbitrario, apud vos die Schiedsrichter.
42. Meier, de tutela datiua.
43, Meyer, de aufgabe Zittauiensi
44. Meier Reis, de translatione ministri ecclesiae
45, Meyer, de jure infantium.

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0094
DFG

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0095
DFG



Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0096
DFG

præter. exhæred. & Authent. Hoc amplius C. de
WESENBECK. *ad d. t. injusto &c.* Si tamen c
ut vocari solent, h. e. ii, qui post conditu
Patri vel Avo liberi nascuntur, vivo adhu
rum decedunt, testamentum redintegrat
convalescit, ita ut ex eadem succedatur, *L.*
dem stricto jure, sed ex æquitate prætoria
de lib. & posth. hæred. inst. itemque L. 3. C. de pos

§. XXIII.

Partum legitimum parentibus succe
juris est, *§. 1. Inst. de hæred. quæ ab intest. def.*
dem & parentum commune votum liber
tem Parentum vocat, *L. 7. in f. unde lib.* vo
ma parentum esse solet, liberis parare &
L. 50. de bon. libert. & L. 13. C. de leg. hæred.
tus succedere hæreditatemque transmitte
est, ut vivus fuerit natus & cum spiritu edi
lib. & posth. nec tamen etiam monstrosus, *L. 3*
inst. cœterum non obstat, licèt vel illico inte
nus expirarit, modo vivus ex utero mater
2. & 3. C. eod. L. quod dicitur ff. de posth. & lib.
opus est, ut vocem edat, licet id velit Jus
Recht art. 20. verbis: Wenn der Sohn nach
de lebet also lang, daß man seine Stimme hör
Wänden des Hauses, so ist er beerbet mit sein
hic enim textus in desuetudinem abiit, co
servantia admittitur qui vivus in lucem p
lum ediderit vagitum, ARN. REYGER *in Thes*
tus, addict. n. 8. modo vitam aliis signis
motu capitis, brachiorum, pedum, &c.
qu. 15. n. 47. CÖLER. *P. II. decis. 288.* CARPZ.
quodsi verò infans in ipso partu sit mort
cedere, neque hæreditatem ad alios tran
CARPZ. *c. l. def. 17.* Ubi simul notandum,
tam vel mortem partus pro fundamento
allegat, onus probandi incumbat, *L. 15. §. 1*

Universitäts Bibliothek Rostock
http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn75717910X/phys_0097
DFG